

ORVOSKARI, HIRMONDÓ

2001 szeptember – október

TARTALOM

MELLÉKLET:

Rektoraink arcképfestői (Benke József)

Programok: XXXIII. Egyetemi Orvosnapok, a Tudományos Szakosztály ülései

Kitüntetések: Arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomák; Pro Facultate Medicinae; Pécs díszpolgára dr. Flerkó Béla; Dékáni dícsérek

Ünnepségek: Tanévnyitó, fogorvosavatás, docensi és egyetemi tanári kinevezések, könyvtári jubileum (*Gracza T.*), Urológiai Klinika (*Villányi K.*)

Esszék: Az egyetemi integráció hatása az orvosképzés és gyógyító tevékenység minőségére (*Kosztolányi Gy., Bellyei Á.*); Az orvosok sértegetése (*Sárosi I.*)

Visszaemlékezések: Entz Béla (1877-1959) és Romhányi György (1905-1991) (*Jobst K.*); A klinikai gyógyszerellátás fejlődése Pécsen (*Botz L., Dávid M. F., Hartai I., Lázencz L.*)

Kongresszusok, bemutatások: A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika munkája (*Szabó I.*); Sebészeti Tanszék (*Rozsos I.*); Kísérletes Sebészeti Kongresszus (*Róth E.*); Magyar Gyermekorvosok Társasága (*Decsi T.*); Renaissance Kongresszus, Róma (*Szilágyi A.*); Magyar Nephrológiai Társaság (*Csikó B.*); Minőségbiztosítás a genetikai diagnosztikában (*Berenténé Bene J.*)

Hírek: Gyógyszerész Szak; Felvételi eredmények; A Kari Doktori Tanács hírei; Belső kutatási pályázat (eredmények); PTE ÁOK-NEUCOM-együttműködés; Beruházások; Elektrofiziológiai vizsgálatok, pacemaker és defibrillátor beültetések a Szívgyógyászati Klinikán; Videostúdió; XXII. Orvosi Világjátékok

Intézeti, klinikai hírek

Tudományos közlemények karunkról

Az első borító *Tám László*, a hátsó, és a Barangolások Pécsen és Baranyában összeállítás *Tám László* és *Barthó Loránd* fotóinak felhasználásával készült.

A rektoraink festményeit tartalmazó melléklet fényképeit *Rodler Miklós* készítette.

XXXIII. Egyetemi Orvosnapok

2001. október 5-6.

PROGRAM

2001. október 5. (péntek)

10.00	Hangverseny A PTE VOX MEDICATA énekkar műsora Vezényel : <i>Lakner Tamás</i> és <i>Kutnyánszky Csaba</i>	
10.30	Az Orvostudományi Kar ünnepi ülése Ünnepi beszédet mond : <i>Dr. Fischer Emil</i> dékán Pro Facultate Medicinae emlékérmek átadása Arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomák adományozása Dékáni dícséret átadása	
15.00	ÉVFOLYAMTALÁLKOZÓK	
	1951-ben végzett hallgatók	Belvárosi Étterem
	1956-ban végzett hallgatók	VII. szeminárium terem (II.em.)
	1961-ben végzett hallgatók	Tanácssterem (I.em.)
	1966-ban végzett hallgatók	III.sz. tanterem (I. em.)
	1971-ben végzett hallgatók	III. szeminárium terem (fszt.)
	1976-ban végzett hallgatók	I. sz. tanterem (I. em.)
	1981-ben végzett hallgatók	II.sz. tanterem (I. em.)
	1986-ban végzett hallgatók	V. szeminárium terem (fsz.)
	1991-ben végzett hallgatók	IV. sz. tanterem (I. em.)

Ezt követően az egyes évfolyamtalálkozón résztvevők közös rendezvénye (vacsora)

2001. október 6. (szombat)

Tudományos délelőtt

(PTE Általános Orvostudományi Kar, IV. sz. tanterem)

Romhányi emlékelőadások

10.00	<i>Dr. Jobst Kázmér</i> , PTE ÁOK Klinikai Kémiai Intézet: Romhányi György, a polarizátor <i>Dr. Németh-Csóka Mihály</i> , Országos Korányi Tbc. és Pulmonológiai Intézet: Hogyan lettem köztörszövet-kutató Romhányi professzor irányításával
10.20	<i>Dr. Kellermayer Miklós</i> , PTE ÁOK Klinikai Kémiai Intézet: Az élő sejt belső szerveződése, amint a nukleinsavak polarizációs mikroszkópos vizsgálata feltárja
10.30	<i>Dr. Méhes Károly</i> , PTE ÁOK Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstan Intézet: A kutatás öröme Romhányi György munkásságában

A végzett évfolyamok képviselőinek tudományos előadásai

10.40	<i>Dr. Tóth Gyula</i> , PTE ÁOK Orvosi Kémiai Intézet: A karotinoidok orvos-biológiai szemszögből
11.10	<i>Dr. Szirmai Imre</i> , Semmelweis Egyetem ÁOK Neurológiai Klinika: A centrum-teóriák változása az agysérülést követő beszédzavarokban
11.40	<i>Dr. Seress László</i> , PTE ÁOK Elektronmikroszkópos Laboratórium: Az emberi hippokampusz szerkezete, fejlődése és funkciója
14.00	<i>Az évfolyamtalálkozók szabadon választott programja</i> A Szívgyógyászati Klinika (Pécs, Ifjúság u. 13), a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum (Pécs, Pacsirta u. 1.) és az Orvostörténeti Múzeum (Pécs, Szigeti u. 12.) megtekintése.
20.00	<i>Dékáni fogadás</i> az Általános Orvostudományi Kar aulájában (Részvétel csak külön meghívóval)

ORVOSKARI
HÍRMONDÓ

Felélős szerkesztő Róth Erzsébet, Barthó Loránd, Buzogány István

A Konszenzus-oldalak szerkesztő- és terjesztőbizottsága: Battyáni István, Bánhegyi György, Bártai István, Benke József, Botz Lajos, Bódis József (Megyei Kórház), Czéh Gábor, Csala Béla, Csanaky György (Szombathely), Cseke István, Csernus Valér, Dávid Károly, Decsi Tamás, Ferenci József, Gács Ernő, Gracza Tünde, Horváth Zsolt, Juricskay István, Kiss Tamás, Kövér Ferenc, Lázár Zsófia, Masszi György, Méhes Gábor, Molnár Béla, Nemes János, Pakodi Ferenc, Pál Tibor, Pethő Gábor, Rébék-Nagy Gábor, Sümegei Balázs, Szabó György, Szeberényi József, Szekeres Júlia, Tóth Kálmán, Weninger Csaba.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke. A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 536-000/1214, 536-116. Fax: 536-115. E-mail: blenke@apacs.pote.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: Somoskeőy Szabolcs www.pote.hu >Közzinform. Center. ■ HU ISSN 1586-1295

Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája. Vezető: Ollmann Ágnes

Tám László, Barthó Loránd: Képek Pécsről és Baranyából (Máriagyűd, Mecseknádasd, Pécsvárad, Zengővárkony, Püspökszenlászló)

PRO FACULTATE MEDICINAE KITÜNTETÉSEK

Arany fokozat

Dr. Szolcsányi János egyetemi tanár

1962-ben végezte el a Szegedi Orvostudományi Egyetemet, és tanulmányai befejezése után az egyetem Gyógyszertani Intézetébe került. 1970 óta dolgozik a Pécsi Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézetében, 1995. óta intézetvezető egyetemi tanárként. 1976-ban „Szenzoros és neuro-regulációs funkciók mechanizmusa a capsaicin és szerkezeti analógjainak hatása alapján” c. értekezésével kandidátusi, 1987-ben a „Capsaicin-érzékeny neuronok kettős funkciója” c. munkájával akadémiai doktori fokozatot szerzett. Több alkalommal hosszabb időt töltött külföldi tanulmányúton. 1990-95 között a Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Tudományok Osztályának tanácskozási jogú tagja, 1995-ben az MTA levelező tagjai sorába választották. 2001-től az MTA rendes tagja. Szolcsányi professzor számos nemzetközi és hazai tudományos társaságnak tagja, és rendkívül aktív tevékenységet fejt ki hazai tudományos bizottságokban. A Pécsi Orvostudományi Egyetem tudományos rektorhelyettesi pozícióját 1991-95-ig töltötte be, melynek során számos tudományos pályázat elindításában meghatározó szerepet játszott.

1993-96 között a POTE Doktori Tanácsának elnöke volt. 1996-tól egyetemünk Habilitációs Tanácsának elnökeként tevékenykedett, 2001-től az integrált Pécsi Tudományegyetem Doktori és Habilitációs Tanácsának elnöke. Külön elismerésre méltó áldozatos, kitartó és szakszerű munkája a Gyógyszerész Szak indításával kapcsolatban. Szolcsányi akadémikus neve és tekintélye rendkívül sokat segített abban, hogy az akkreditáció sikeres volt, valamint abban is, hogy a Gyógyszerész Szakkal kapcsolatos oktató munka zökkenésmentesen folyik.

Ezüst fokozat

Dr. Csernus Valér egyetemi docens

1972 óta egyetemünkön szerzett orvosi diplomájával megszakítás nélkül a Humán Anatómiai Intézet munkatársa. Kiváló oktatói munkájáért 1986-ban „Kiváló Oktató” kormánykitüntetéssel jutalmazták. Az egyetemi hallgatók szavazata alapján eddig háromszor nyerte el a „Legjobb gyakorlatvezető” kitüntetést. Dr. Csernus Valér kiemelkedően eredményes tudományos kutató, amit 100 feletti tudományos közleménye fémjelez, s aminek eredményeként 2001-ben elnyerte az akadémiai doktori címet. Számos tudományos társaság tagja, tizenöt tudományos kutatási programban vesz részt. Ösztöndíjasként, illetve meghívottként 9 alkalommal volt hosszabb külföldi tanulmányúton. 1997-ben elnyerte a Széchenyi Professzori Ösztöndíjat. Dr. Csernus Valér kiemelkedő közéleti tevékenységet folytat, számos egyetemi feladat megoldásában jelentős szerepet vállalt. A TDK Tanács titkára volt, az Oktatási Állandó Bizottság tagja majd megbízott elnöke, 1995-96-ban elnöke. 1993-tól az Informatikai Bizottság tagja, dolgozott az Egyetemi Sajtóbizottságban és számos egyetemi dokumentum kidolgozásában oroszánrészt vállalt. 2001-től az orvoskar belső auditora. Az egyetem határain kívül is jelentős közszereplési aktivitása, így a dél-dunántúli régió távoktatási központjának igazgató tanácsában, illetve az ETT Felsőoktatási Bizottságában tevékenykedett.

rain kívül is jelentős közszereplési aktivitása, így a dél-dunántúli régió távoktatási központjának igazgató tanácsában, illetve az ETT Felsőoktatási Bizottságában tevékenykedett.

Ódorné Gracza Tünde könyvtárigazgató

Ódorné igazgatói kinevezését megelőzően fáradhatatlanul dolgozott a könyvtár fellendítése érdekében. Kivételes munkabíráásával követendő példát mutatott és mutat valamennyi munkatársnak. Szervezőképességével mindig a könyvtári munka hatékonyságát igyekezett fokozni. Igazgatói megbízatása óta többéves lemaradást sikerült behozni, főleg a számítógépes szolgáltatások terén, és napjainkra az orvosi könyvtár felzárkózott a többi volt orvosegyetemi könyvtárhoz, sőt néhány területen túl is szárnyalta azokat. Szívós kutatómunkájával olyan, orvos- és könyvtártörténeti adatokat derített fel, amelyeknek segítségével a könyvtár egész története újraíródik.

Bronz fokozat

Majzik Dénesné vezető asszisztens

Majzik Dénesné több mint 30 éve, 1967 augusztusa óta dolgozik a Klinikai Kémiai Intézetben. Húsz éve mint vezető asszisztens irányítja a több mint 30 beosztott asszisztensnő mindennapi munkáját. Rendkívül felelősségteljes, a beosztottak iránt különös megértést tanúsító, a vezetésre igen alkalmas személyiség. Az intézet sajátosságából fakadóan az egyetem valamennyi gyógyító intézetével széleskörű kommunikációt és kapcsolattartást valósított meg. Az intézetben töltött 33 év alatt folytonosan képezte magát, megszerezte a lehetséges képesítéseket, késedelem nélkül sajátította el a folytonos fejlesztésből adódó újabb és újabb technikai és módszertani ismereteket. De nemcsak saját képzésével, hanem valamennyi asszisztensnő képzésével is foglalkozott. Ezen túl az intézetbe érkező, különböző szintű tanulókkal is mindenkor készségesen foglalkozott.

Oláh Gyuláné főműtősnő

Oláh Gyuláné 1968. szeptember 1. óta dolgozik a Pécsi Orvostudományi Egyetem Fül- Orr- Gége Klinikáján, először mint nővér, majd 1969. január 1-től műtősnőként. 1977. november 1-től tölti be a főműtősnői munkakört ugyanezen klinikán. Oláh Gyuláné több mint 30 éves munkaviszonya alatt bebizonyította, hogy mind szakmailag, mind emberileg feladatát kiemelkedő szinten végzi. A klinika hűséges dolgozója, aki tudását igyekszik átadni a fiatal orvosoknak és műtősnőknek egyaránt. Ezzel az áldozatos és példamutató tevékenységével a fiatalabb korosztályba tartozó műtősnők generációját nevelte ki, és megtanította őket a szakma szeretetére.

Tüske Gézané klinikai titkárnő

Tüske Gézané az egyetem egyik legrégebbi dolgozójaként több mint 40 éve megszakítás nélkül dolgozik az intézményben. 1960-tól 1990-ig, nyugdíjba vonulásáig folyamatosan a POTE Biofizikai Intézetében látta el a titkárnői feladatokat, majd 1991-től 1993-ig szerződéses állásban az MTA Biofizikai Tanszéki Kutatócsoport adminisztrációját végezte. 1993 óta látja el teljes munkaidőben a Pszichiátriai és Orvosi Pszichológiai Klinika titkárnői feladatait.

Munkáját magas színvonalon, közmegegyezésre végezte.

A Pszichiátriai Klinika adminisztrációjának megszervezésében és irányításában kimagasló teljesítményt nyújtott. Munkabírása, megbízhatósága, emberi magatartása példamutató, súlyos betegségének műtéti megoldása után a lehető legrövidebb időn belül ismét felvette munkakörét és azt a korábbi lelkesedéssel, szorgalommal és megbízhatósággal látja el.

Dékáni dicséretben részesülnek

Kovács Jánosné közegészségügyi-járványügyi felügyelő (Kórházhigiénés Szolgálat)

Kóvári Erzsébet főműtősnő (Szívgyógyászati Klinika)

Dr. Róth Erzsébet egyetemi tanár, *dr. Barthó Loránd* egyetemi tanár, *dr. Buzogány István* egyetemi adjunktus (az Orvostudományi Egyetem Hírdemlék szerkesztői)

Schäffer Rudolfné laboratóriumi asszisztens (Orvosi Biológiai Intézet)

Aranydiplomát vehetnek át: *Dr. Angyal Ferenc, dr. Ábrahám István, dr. Balassa Miklós, dr. Bácsvánin Román, dr. Beleki Imre, dr. Benkő István, Dr. Bibor Zoltán, dr. Biró Mária, dr. Baron Ferencné, dr. Bohenszky György, dr. Czukor Jenő, dr. Csaba Imre, dr. Csermely Ferenc, dr. Csete Béla, dr. Csongor Éva, dr. Endrőczy Elemér, dr. Faludi László, dr. Farbak György, dr. Halmos László, dr. Halvax László, dr. Hartmann Gyula, dr. Homola László, dr. Horváth Zsuzsanna, dr. Hutás Zsuzsanna, dr. Ilievné dr. Kopátsy Erzsébet, dr. Káplár Imre, dr. Kerkovits Gyula, dr. Kiss Ilona, dr. Knotik Margit, dr. Kovács Jenő, dr. Kovács Katalin, dr. Meláth József, dr. Mess Béla, dr. Mosonyi Klára, dr. Pándi Józsefné, dr. Nagy Ilona, dr. Papolczy Antal, Papp Gyuláné dr. Illés Ilona, dr. Remsey Semmelweis Ernő, dr. Ruzsonyi Zoltán, dr. Saortay Sándor, dr. Schreiber Rudolf László, dr. Simon Gábor, dr. Szabó Emil, dr. Szepezdi Istvánné dr. Szilágyi Edit, dr. Szőke József, dr. Szőnyi László, dr. Tárkányi Béla, dr. Tibor Lenke, dr. Timaffy Miklós, dr. Timár Károly, dr. Vargha Emilia, dr. Varga Ervin, dr. Varga Ervinné dr. Szekeres Vera, dr. Veleznay Zsuzsanna Törő Józsefné, dr. Zeke Lajos, dr. Zólyomi Gabriella, dr. Zulauf Henrik*

Gyémántdiplomát kap: *dr. Kiss Antal László*

Vasdiplomában részesül: *dr. Zábó Zoltán*

Rubindiplomát vesz át: *dr. Szanathy Júlia*

TANÉVNYITÓ – 2001/2002

Kedves Vendégeink, kedves I. éves Hallgatók, kedves Szülők és Hozzáértőzők, tisztelt Kollégák, tisztelt Tanári Testület!

Ismét eltelt egy esztendő és a mai tanévnyitónkkal megkezdjük az új tanévet, illetve azon ünnepek sorát, amelyek minden ősszel felidéznek bennünk az egyetemi élet ismétlődő, egyszersmind megújuló eseményeit, ünnepi pillanatait.

Amint az mindannyiunk számára ismert, a kormányzati szándék és a parlamenti döntés nyomán a felsőoktatási intézmények szerkezete átalakult. 2000. január 1-től az egyetemek és a főiskolák száma az integrációs folyamat eredményeképpen jelentősen csökkent. Ami bennünket, a pécsi és a regionális felsőoktatást illeti, városunkban a korábbi két egyetem (Janus Pannonius Tudományegyetem és Pécsi Orvostudományi Egyetem) és a szekszárdi Illyés Gyula Tanítóképző Főiskola egyesítése révén jött létre a Pécsi Tudományegyetem. Ezen új integrált egyetemnek 9 kara van: az Állam- és Jogtudományi, Bölcsészettudományi, Illyés Gyula Főiskolai, Közgazdaságtudományi, Pollack Mihály Műszaki Főiskolai, Művészeti, Természettudományi, Egészségügyi Főiskolai és az Általános Orvostudományi Kar. Valamennyi karral korrekt együttműködésre törekszünk. A dolog természetéből adódóan a legszorosabb kapcsolatunk az Egészségügyi Főiskolai Karral van. A közös feladatok megoldása által kínált és igényelt együttműködésen túl tudatosan is keressük és építjük a harmonikus, gyümölcsöző és mind a két kar számára előnyös kapcsolódási pontokat. Régióinkban az integrációs folyamat során Kaposvárott alakult még felsőoktatási intézmény Kaposvári Egyetem néven.

A Pécsi Tudományegyetem hallgatói létszáma mintegy 25 ezer, ezt a paramétert tekintve az ország egyik legnagyobb egyeteme a miénk. Munkáltatói oldalról pedig Baranya megye legnagyobb intézménye az egyetem, a legtöbb dolgozót a megyében az egyetem foglalkoztatja.

Engedjék meg, hogy itt, e helyen tegyek eleget szomorú kötelességemnek, amikor is bejelentem, hogy az elmúlt tanévben orvoskarunk dolgozói közül az alábbiak hunytak el: *Bíró Lajos, Czako János, Ferenczi Józsefné, Kanizsai Zoltán, Kovács Imre, dr. Lovász Tibor, Pónya Zoltánné, Radócz Jánosné, Velencei Frigyesné és dr. Vörös Sándor*. Kérem, hogy munkájuk elismeréseként emléküknél egy perces néma felállással adózzunk.

Karunk, az Általános Orvostudományi Kar tevékenysége összetett, működési területe lényegében három részből áll, ezek: az oktatás, a kutatás és a gyógyítás. Ezek részletes bemutatása és elemzése meghaladja jelen ünnepségünk kereteit, ezért engedjék meg, hogy a tanévnyitó ünnepség jellegének megfelelően most elsősorban az oktatásról, annak helyzetéről, feladatairól és problémáiról szóljak.

Az Általános Orvostudományi Karon három szak keretében történik az oktatás: az orvostudományi, a fogorvostudományi és nagy örömünkre az elmúlt tanévtől kezdve már a gyógyszerésztudományi szakon is. Mind a három szakon államilag finanszírozott és költségértékes helyekre is történt felvétel, a most induló tanévre az alábbi létszámban: orvostudományi 147+11, fogorvostudományi 19+6, gyógyszerésztudományi 26+3. Az Orvostudományi Karon angol nyelven is történik oktatás orvostanhallgatóinknak, évfolyamonként átlagosan 40-50 fős létszámmal. A gyógyszerésztudományi szakon másodízben történt felvétel hozzánk ebben az évben. El kell mondanom, hogy az Orvostudományi Kar vezetése és oktató gárdája lelkiismeretesen és nagy lelkesedéssel készítette elő a gyógy-

szerésképzés indítását és nagy gondot fordított annak színvonalas folytatására is. Meggyőződésem szerint az új szak beindítása emelni fogja az Orvostudományi Kar és az egyetem presztízsét, szélesíti az oktatási spektrumát és bővíti a tudományos kutatómunka lehetőségeit, végül, de nem utolsósorban konkrét és kézzel fogható lehetőséget teremt a különböző karok (elsősorban az Orvostudományi és a Természettudományi Kar) együttműködésére. Az új szak beindításával és továbbfejlesztésével összefüggésben sokan végeztek áldozatkész, önzetlen és elismerésre méltó munkát. Tevékenységüket ezúton is ismételtelen köszönöm.

Az oktatással kapcsolatban feltétlenül említésre érdemes, hogy az országos és egyetemi elvárásoknak megfelelően karunkon elkezdtük a kreditalapú oktatás előkészítését, amely megvalósítása esetén biztosítani hivatott a hazai, de a külföldi egyetemek közötti átjárhatóságot és a diplomák kölcsönös elismerhetőségét is. Ez más szóval azon feltételek kimunkálását is jelenti, amelyek az Európai

Unióhoz való csatlakozásunk szempontjából a graduális oktatás tekintetében szükségesek. Eltökélt szándékunk, hogy nagy gondot fordítunk a következőkben a graduális és a posztgraduális képzés összehangolására és azok egységes szempontok alapján történő fejlesztésére.

A posztgraduális oktatás területén jelentős változások történtek az utóbbi években. Ezek következtében kialakult a tudományos fokozatszerzés új rendszere, amit általában doktori képzésnek, vagy PhD képzésnek hívunk. Ez az új rendszer joggal nevezhető az utóbbi évek sikertörténetének, és jóleső érzéssel mondhatom, hogy az Orvostudományi Kar PhD programjai keretében ez a folyamat magas színvonalon és eredményesen valósul meg.

Az elmúlt tanévben megtörtént az új doktori iskolák ideiglenes akkreditációja, karunkon az elméleti és klinikai orvostudomány, az interdiszciplináris orvostudomány, a gyógyszerésztudomány és a kémia tudományok területén. Ezt követően az Orvostudományi Kar működési területének teljes spektrumában megindulhat és folytatható a színvonalas kutatómunka, illetve a fiatal kutatók képzése és a tudományos fokozat megszerzésével kapcsolatos tevékenység. Tervezünk az Egészségügyi Főiskolai Karral közösen az egészség-tudomány területén is létrehozni egy új doktori iskolát.

Jelenleg van folyamatban az említett doktori iskolák végleges akkreditációja. Mindvégig nagy gondot és energiát fordítottunk erre a fontos kérdésre, ezért úgy gondolom, hogy minden reményünk meg lehet arra nézve, hogy a doktori iskolákra vonatkozó felterjesztésünket a Magyar Akkreditációs Bizottság elfogadja.

Harmadik évébe lép a szakorvossá válás új formája, az úgynevezett rezidensképzés. A még mindig újnak nevezhető képzési mód számos feladat elé állít bennünket és sok problémát vet fel. A gondok ellenére is ígéretesnek nevezhető a szakorvosképzésnek ez az új formája, amely a teljes kifejlődése és megvalósulása esetén garanciája lehet annak, hogy a megszerzett szakképesítések nemzetközi szinten is elismertek és kompatibilisek legyenek.

Kedves elsőéves Hallgatók, Kedves leendő Kollégák!

Önökhez most külön is szeretnék szólni!

Nagy szeretettel és kiemelt figyelemmel köszöntöm Önöket, akik most minden bizonnal megilletődve, feszült várakozással, aggodva és reménykedve, de – szeretném remélni – azért boldogan állnak előttünk, az Orvostudományi Kar aulájában. Boldogságuk és örömük jogos, mert a többszörös túljelentkezés adta létszámból saját teljesítményük alapján nyertek felvételt egyetemünkre, annak Általános Orvostudományi Karára. De indokolt az arcukon látható feszültség és reménytelen várakozás is, hiszen még nem tudják, hogy tulajdonképpen milyen 6, illetve 5 év is áll Önök előtt. A végcélt bizonyára elképzelték, hiszen azért jelentkeztek az Általános Orvostudományi Karra, mert a beteg embertársaikon akarnak segíteni orvosként, fogorvosként vagy gyógyszerészként. Ennél nemesebb cél, ennél szebb, magasabb hivatás pedig alig képzelhető el. Legyen bármilyen változó is a különböző kurzusok és kormányok értékítélete és az általuk biztosított anyagi elismerés az egészségügyi ellátást illetően, a beteg emberek segítése és gyógyítása során a szívet és lelket megérintő öröm és a szakmai sikerélmény minden körülmények között és elidegeníthetetlenül az Önöké és csakis az Önöké lesz.

A kormányok, a politikai szempontok és nézőpontok változnak ugyan, az universitas egyetemessége és szellemisége azonban örök, csakúgy, mint az embertársaink gyógyításából, az orvosi és gyógyszerészi hivatásból táplálkozó felemelő és mással nem pótolható érzés. Kívánom és remélem persze, hogy az említett tényezők

mihamarabb egyensúlyba és harmóniába kerüljenek egymással és ne csak az utóbbiban leljék örömeiket.

Azért, hogy az említetteket elérhessék, az egyetemi évek alatt nagyon keményen kell dolgozniuk, mert az elsajátítandó ismeretek tárháza az orvostudományban és a gyógyszerésztudományban óriási és folyamatosan nő. Kérem Önöket, vegyék nagyon komolyan a tanulmányaikat az első naptól kezdve, mert mint a felsőbb évfolyamon oktatók egyike is mondhatom: az első években megszerzett bizonytalan tudással csak labilis és ingatag alapot szerezhetnek, amelyekre későbbi tanulmányaik során, még sokkal több munkával is rendkívül nehéz a preklinikai és klinikai ismereteket ráépíteni. Szeretném nyomatékkal hangsúlyozni, hogy diplomájukat intézményünkötől csak akkor kapják meg, ha teljesítik az előírt magas követelményeket és birtokában vannak annak a magas szintű tudásnak, ami a végzés utáni felelősségteljes munkájukhoz és a további képzésükhöz és szakmai fejlődésükhöz szükséges.

A hivatástudatukra is apelláló komoly intelmek után azt is szeretném elmondani, hogy mindezzel együtt az egyetemi évek életük legboldogabb és örömteli periódusát is jelentik majd. A komoly munka mellett mód és lehetőség nyílik önfelelt szórakozásra, barátságok kialakítására, szerelmek kibontakozására és fellobbanására, sőt a sok éves tapasztalat alapján megjósolhatóan sokan közülük itt, ebben a közegben, az egyetemi évek alatt találják meg házastársukat is. Mind az Orvostudományi Kar, mind a most már szélesebb horizontot és több lehetőséget kínáló és biztosító Pécsi Tudományegyetem mindent megtesz azért, hogy egyetemi éveik ne csak hasznosan, de kellemesen is teljenek el.

Külön szeretnék szólni az Önök szüleikhez, hozzátartozóikhoz, akik közül sokan most Önökkel együtt itt vannak a tanévnyitói ünnepélyünkön. Szülőként magam is tudom, mert megtapasztaltam, hogy Önök mit éreznek most. Tudom, hogy izgalomuk talán még a gyerekükénél is nagyobb, a féltő gondoskodásuk okozta szorongó érzés talán a torkukat is jobban szorítja, mint a gyermekükét. Elkísérték, elhozták hozzánk legféltettebb kincsüket, leányukat, vagy fiukat, akit szívük minden melegével és szeretetével ápoltak, neveltek, ahogy mondani szokták, talán még a széltől is óvtak. Az élet rendje szerint, a talán titokban remélt, a várt és a természetesen bekövetkező események mellett is sokuknak talán ez az az első pillanat, amikor a féltő gondoskodás további fennmaradása mellett ugyan, de gyermekük kezét a szó szoros értelmében és képletesen is egy kicsit mostantól lazábban fogják, vagy el is kell, hogy engedjék. Biztosíthatom Önöket, hogy gyermekeiket, most már a mi hallgatóinkat, olyan szeretettel és gondoskodással fogadjuk, oktatjuk és neveljük, ahogy azt Önök remélik és joggal el is várják tőlünk. Kedves I. éves hallgatóinkat pedig ez úton is arra kérem, hogy tegyenek meg mindent azért, hogy ne okozzanak csalódást szüleiknek, szeretteiknek és oktatóiknak. Ez lehet ugyanis a záloga annak, hogy az elkövetkező 6 vagy 5 év kemény munkája után mindnyájuk, mindnyájunk örömeire ebben a teremben átvehessék orvosi vagy gyógyszerészi diplomájukat.

Tisztelt Hallgatóim!

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket, köszönöm a türelmüket!

A fenti gondolatok jegyében a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán a 2001/2002-es tanévet ezennel megnyitom.

Dr. Fischer Emil
dékán

Fotó: ifj. Vadász István

(Elhangzott a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Karának tanévnyitói ünnepségén, 2001. szeptember 9-én.)

FOGORVOSAVATÁS UTÁN

2001. június 23-án 20 ötéves fogorvostanhallgatónak adott diplomát *dr. Fischer Emil* dékán a Kari Tanári Testület előtt. A fogorvosavatás 1978 óta minden évben visszatérő alkalom. Az ifjú diplomásoknak fordulatot jelent az orvosi fogadalomtétel abban az értelemben, hogy megnyílik a lehetőség a fogorvosi munka felelősségteljes elkezdésére. Mint köztudott, a magyar jogszabályok szerint a fogorvosdoktor felhatalmazást kap önállóan végezhető különböző invazivitású beavatkozásokra. Ennek feltétele még a tutor jelenléte a mai szakvizsgaképzési rendszerben. Ez a jogi helyzet a jövőben is igen odaadó munkát követel a Fogorvostudományi Szak oktatóitól. Ugyanis a fogászati klinikai gyakorlatokon nem lehet a beavatkozás demonstratív jellegű, mert csak a kuratív módszerek begyakorlása esetén fogadható el a hallgató szemesztere. Hosszú éveken keresztül a Fogászati és Szájsebészeti Klinikán sikerült olyan ún. tancélos praxist kialakítani, ahol a betegek tisztában vannak azzal, hogy különböző évfolyamú és felkészültségű hallgatók kezelik őket. Az egyre magasabb technikai költségek kifizetése mellett az a tapasztalat, hogy megfelelő számban vállalják a hallgatók által végzett kezeléseket. Ez nyilván siker a gyakorlatvezetőknek és az oktatói kar egészének, mert a bizalom megnyilvánulásának fogható fel.

A fogorvosavatás ünnepi pillanatai az oktatót is önértékelésre kötelezik. Felvetődik a kérdés: milyen mértékben és szemléletben sikerült az ötéves felkészítés után a fogorvosláshoz szükséges tudást átadni és azt alkalmazható gyakorlattá integrálni. Most, a kreditrendszerű képzés kidolgozása során ismételtelen és még nagyobb nyomattal merül fel az alapozó elméleti tárgyak oktatása fogorvosi szempontból. Mint tudjuk, az orvosegyetemek között talán nálunk a legerősebb az alapozó tárgyakban a követelményrendszer. Ez azt jelenti, hogy közel hasonló tudásszintnek kell megfelelniük a fogorvostanhallgatóknak, mint amelyeket az intézetek az általános orvostanhallgatóktól kívánnak. A kérdés csak az, hogy mennyire van tisztában az elméleti tárgyak oktatója egy-egy adott kérdés fogászati jelentőségével. Ebből a szempontból még nagyon sok a tenniva-

lónk a jövőben. Sokkal jobb intézetközi kapcsolatok jelentenének ebben valamilyen előrelépést. Büszkén állíthatom, hogy a fogorvostanhallgatók ezeknek a rendkívüli feladatoknak minden évben annyira

leget tudnak tenni, hogy a harmadév preklínikumba 20-25 hallgató tud bejutni. Sajnos a jelenlegi tanrendet áttekintve még mindig látszik, hogy nem alakult ki egy egészséges egyensúly a klinikum előtti tárgyak és az elméleti alaptárgyak között. Jól látszik, hogy pl. az élelten vizsgakérdésgyűjteménye mennyire nagy a másodévben oktatott preventív fogászathoz képest. Talán nem kell hangsúlyoznom különösebben, hogy ez utóbbi tárgynak mekkora népegészségügyi jelentősége van. Nekünk, fogászati alaptárgyakat oktatóknak arányaiban sokkal nagyobb hangsúlyt kell adni azoknak az ismereteknek, amelyekre való építés a következő szemeszterekben folytatódik. Ugyanakkor a morfológiai és élettudományok egymásra épülő vonalában elsődlegességet kellene adni a száj és fog, valamint a maxillo-vaciális regio vonatkozásainak.

A fogorvosavatás elgondolkodtat a Fogorvostudományi Szak struktúráján és annak működtetésén. Közismert, hogy a szak az Általános Orvostudományi Karon belül szerveződik. Jelenleg ez a forma rendkívül hasznos, mert a kar tekintélyes kutatóbázist állít a fogorvosképzés mögé, biztosítva a Szak nevében is megjelenő „tudomány” jelzőt. Ha az egyetem figyel a képzés gazdasági oldalára, ak-

kor semmiképp sem lehet számára közömbös a fogorvosoktatás éves 100 milliós fejkvóta bevétele. Így talán az érdekeltek figyelmét nem kerüli el az a tény, hogy a jelenlegi feltételek között a szak akkreditá-

ciója aligha vihető végbe. Pedig ez itt van közel, két év múlva. A felkészülés egyik fontos eleme az a szerkezetváltás, amelyet a többi hazai egyetemen már megléptek. Nevezetesen azt, hogy olyan gazdasági struktúrát kell működtetni, ahol képzéshez

címzett pénzek maradéktalanul oda kerülnek, ahova azokat szánták. Lehet ez utóbbi gondolat csak egy alaptalan feltételezés, de hosszú éveken át az egyetemi gazdálkodás nem tudott minket, fogorvosokat meggyőzni az ellenkezőjéről. Most már világosan látszik, hogy a klinikai fogorvosképzést nem lehet olyan oktatói karral foly-

tatni, ahol három minősített tanáron kívül az oktatás lényegét végző adjunktusok és tanársegédek OEP finanszírozott teljesítmények alapján tarthatók oktatói kulcsszámú állásokon. A mai helyzet az önálló intézeti gazdálkodás bevezetésével egybeeső intézkedés volt, amely már négy éve épít le szellemi erőfeszítéseket és még nem tud-

juk, hogy milyen nagy károkat okozott és okoz a fiatal kollégákban. Úgy gondolom, itt az ideje, hogy a humán erőforrásokkal való gazdálkodásra jóval nagyobb figyelmet fordítsunk, mint egyéb, az egyetemi struktúrát érintő kérdésekre.

Ami még ennél is nagyobb bizonytalanságot okoz, az a gazdasági egyenlegkezelés egy fogászati klinikán. Időszerűséget a régóta ismert ellentmondásoknak az ad, hogy az intézetvezetők augusztusban kapták meg a nyilvántartott pénzügyi tételszámokat és azok kódszámát. A megküldött nyolc pénzügyi tétel helyett könnyen összeszá-

molható volt 15 bevételi és kiadási rovat, amelyek naprakész nyilvántartása adna lehetőséget, hogy az ellenjegyzési kötelezettséggel a vezető élni tudjon. Tisztázatlan leköltések, egyes keretek elosztásáról ismeretlenségben maradó döntéshozók, üres keretek annak ellenére, hogy az Egészségügyi Minisztériumból a keret leutalásra került – csak néhány tapasztalat, amelyet az intézeti gazdálkodást komolyan folytatni akaró vezető az utóbbi pár hétben szerzett. Pedig a mai napon, ezen a héten, ebben a hónapban igen sok dől el. Mennyire lehet jövőre lelkiismeretes számadást végezni a következő fogorvosavatáson. Most dől el, hogy mennyire lehet élményszerű előadás és manuális felkészítést adni egyetemi hallgatóknak, szakvizsga-jelöltnek, a folyamatos továbbképzéseken résztvevő kollégának. Általános orvosavatás előtt egy héttel valószínűleg a kar felelős vezetői hasonlóképp gondolkodnak, mert az egyetemi munka egyik alapvető értelméről kell véleményt mondani és azt időszakonként értékelni.

Remélem, jövőre már nyugodtabb és megújult lélekkel búcsúzhatunk ötödéves fogorvostanhallgatóinktól.

Dr. Szabó Gyula
egyetemi tanár

Fotó: ifj. Vadász István

Új Dunántúli Napló, 2001. szeptember 1.

A neuroendokrinológia egyszerű dolog: az agyi hormonok tanáról van szó. Flerkó Béla professzor munkássága e hormonokhoz köthető. Szívós munkával és eredményesen azt kutatta, hogy a központi idegrendszer miképpen hat a belső elválasztású mirigyekre, s hogy a szervezet különböző hormonjai mi módon befolyásolják az idegrendszer működését.

Oly sokszor beszélgettünk már a nappali kellemes miliójében Vera asszony figyelmes háziasszonyi gondoskodása közepette, hogy szinte egybefolynak az évek, s csupán az a szomorú, hogy utóbb egyre többször kötünk ki a különféle nyavalyák és apróbb műtétek megtárgyalásánál. Most a lábát pócolja párnára (a keringés vacakol), ám tanúsíthatom, hogy a vissza-vissza térő és a 77 éves korban természetesnek mondható testi gyötrelmek a lélekre nem hatnak ki: Flerkó Béla humora, sokakat megérintő természetes kedvessége, tapintata és figyelme töretlen.

A József utcai vizitek, miként most is, mindig valamiféle ünnepből fakadtak. Aprópó volt az akadémiai tagság, a rektori kinevezés, az angol nyelvű orvostudomány bevezetése Magyarországon (és éppen Pécsen), tudományos konferenciák szervezése vagy talán a kitüntetések sora – köztük az Állami Díj, a Szent-Györgyi Al-

Az eperfa nyílás Pécs díszpolgára Flerkó Béla

bert-díj, a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje, az Akadémiai Aranyérem. S lám, megint csak egy ünnepen csöngettem be hozzá.

A tudós Pécs város díszpolgára lett.

Miről is beszélgetnénk, mint a városról, amelyhez Flerkó Béla annyi szállal kötődik. Azon kapom magam, hogy kortörténeti-építészeti kiselőadása közepébe csöppenek, s gondolatban elsétálunk az ókeresztény sírkamrától a Zsolnay Múzeum épületéig – „Tudod-e, hogy ez Pécs legrégebbi lakóháza?” –, majd felkaptatunk a Mecsek-oldalon, és végigtekintünk a mediterrán szőlőskerteken. Ez az, ami miatt sose hagyta el szülővárosát a professzor. Csúsz egy valami hiányzik az épített környezetből. Az egykori Kaszánya utca (ma Nagy Jenő utca) valaha

DOCENSI KINEVEZÉSEK ÁTADÁSA

2001. július 2-án a Kar Tanácsa március 21-i és május 23-i ülésein megszavazott oktatóknak docensi kinevezést adtak át. A kinevezett docensek: *Dr. Battyáni István*, Radiológiai Klinika; *dr. Deli József*, Orvosi Kémiai Intézet; *dr. Füzesi Zsuzsanna*, Magatartástudományi Intézet; *dr. Hunyady Béla*, I. sz. Belgyógyászati Klinika; *dr. Józsa Rita*, Humán Anatómiai Intézet; *dr. Kálai Tamás*, Szerves- és Gyógyszerkémiai Intézet; *dr. Kelemen Dezső*, Sebészeti Klinika; *dr. Kiss István*, Humán Közegészségtani Intézet; *dr. Mezey Béla*, Mozgástani Intézet; *dr. Miseta Attila*, Klinikai Kémiai Intézet; *dr. Molnár Lenke*, I. sz. Belgyógyászati Klinika; *dr. Porpáczy Zoltán*, Igazságügyi Orvostani Intézet; *dr. Póto László*, Központi Kutató Laboratórium; *dr. Tóth Vilmos*, Fogászati és Szájsebészeti Klinika.

Dr. Fischer Emil dékán dr. Porpáczy Zoltánnak adja kinevezését

A kinevezettek és az ünnepségen résztvevők csoportja

Dr. Póto László átveszi kinevezését

Fotó: ifj. Vadász István

ában... akadémikus

1978-ban bontottak le, s ami akkor kimondhatatlan fájdalmat okozott. A szülőház.

A gyermekkori milióból csupán az a hatalmas szederfa maradt, ami ma is ott uralja a környéket, s melynek a törzsében már akkora a nyílás, hogy lakni lehetne benne.

Aztán egy titokra derül fény; a hazai tudóstársadalom pécsi doyenje valójában szülés-nőgyógyász szeretett volna lenni, de egy ifjúkori kudarc a praktizálástól végleg eltántorította.

– Amolyan hezitáló típus vagyok, s ez tragikus akkor, ha gyors döntésekre van szükség – mondja –, én pedig az egyik gyakorlaton leszerepeltem. Ezért aztán, ha valami baj van, mindig hívok valahonnan egy orvost. Többnyire a feleségemet. Előfordult már az is, hogy külföldi turistaúton az egyik társunk rosszul lett a buszon, s engem szólítottak. A professzort. Én pedig megböktem

legotthonosabb háza, amit a városrendezés égisze alatt

Verát, aki jött mögöttem, és súgta azonnal, hogy mi a teendő...

Vera asszony is az anatómiai intézetben dolgozott addig, amíg a férjét ki nem nevezték intézetvezetőnek. Az idén voltak ötven éve házasságban. (Újabb titok: Béla 15 éves, Vera 11 volt, amikor megismerkedtek, tehát kettejük kötődése is maga a csoda.)

– Hogy repül az idő...

Kétezerkettőben lesz hatvan éve, hogy az anatómiai intézetbe belépett, első éves medikusként, externistaként került a Tóth Zsigmond professzor vezette műhelybe, hogy főleg az oktatást segítő rajzokat, preparátumokat készítsen. Ő is rengeteget csinált, és minden bizonnyal még ma is van belőlük. Aztán jött Szentágothai, majd maga Flerkó.

– Óhatatlan, hogy ne ejtsünk szót a díszpolgári címről.

– Valóban kell. Bár mondják, hogy nem lehet senki sem próféta a saját hazájában, én megint kivételnek érzem magam. És mit tagadjam, a hír megérintette a lelkem.

Kozma Ferenc
Fotó: Tóth L.

EGYETEMI TANÁRI KINEVEZÉSEK

Egyetemi tanári kinevezéseket adott át *Mádl Ferenc* köztársasági elnök, a budapesti Néprajzi Múzeumban rendezett ünnepségen, augusztus 20-án. 2001. július 1-jei hatállyal nevezte ki a köztársasági elnök

dr. Bódis Józsefet,
dr. Gábrriel Róbertet,
dr. Janszky Józsefet,
dr. Kassai Ilonát,
dr. Kispál Gyulát,
dr. Sulyok Endrét
dr. Tóth Kálmánt

egyetemi tanárrá.

Az egyetemi integráció hatása az gyógyító tevékenységre

■ Az alábbi írást a következő levél kíséretében kaptuk.

„Tisztelt Szerkesztőség!

A csatolt anyag magya az év eleji OEC-válság idején íródott, majd kiegészült az ETT ad hoc bizottsági tagként tavasszal írt gondolatainkkal. Mostani közzétételét az egyetemi klinikák szervezeti, gazdasági helyzetének átalakítása körüli útkereséshez ajánljuk, azzal a szándékkal, hogy minél nagyobb körben kerüljenek megvitatásra ezek a kérdések. Noha a kézirat az orvoképzés köré szerkesztődött, voltaképpen elválaszthatatlanul érinti a gyógyító és tudományos tevékenységet is. Amikor készült, mi sem sejtettük, hogy ilyen gyorsan aktualizálódnak az év elején felvetett aggályaink.”

Minden bizonnyal csak több éves távlatból lesz megítélhető, hogy mennyiben volt sikeres a felsőoktatás szerkezetének átalakítása. A két-három évvel ezelőtti, napi hírekben is szereplő feszültségek nagyrészt oldódtak, noha maradéktalanul nem tűntek el. Ezek közül az utóbbi időben az egyetemi klinikák helyzete került előtérbe, elsősorban azért, mert a jókora költségvetéssel dolgozó gyógyító egységek működésá-
vara népgazdasági következményekkel is járhat.

A felsőoktatási integráció kétségtelenül fontos gazdasági vonatkozásai mellett meglepően kevés szó esik arról, hogy milyen hatással van/lesz az átalakulás a szakemberképzés minőségére. Végső soron ugyan ennek is lesz gazdasági kihatása, az integráció azonban rövid és közép távon jelentősen befolyásolhatja a képzés minőségét, egy szak presztízsét, s a kikerülő szakembereken keresztül az illető területnek a társadalmi tevékenység egészen belül elfoglalt helyét, milyenségét is.

Jelen összeállítás az orvoképzés folyamatát vizsgálja meg ebből a szempontból. Az anyag, amelynek elkészítését az egyetemi klinikák tisztázatlan szervezeti és gazdálkodási helyzetelemzése motiválta, a klinikák és az orvoképző elméleti intézetek közti viszonyoknak, a klinikáknak a hazai egészségügyi ellátó rendszerben betöltött szerepének, ill. az új integrált felsőoktatási szerkezetben kialakult helyzetének elemzésén keresztül közelíti meg az oktatást. Célunk az, hogy rámutassunk az orvoképzés néhány sajátosságára, amelyek számbavétele segíthet az egyetemi klinikák szervezeti és gazdálkodási helyzetének tisztázásában, minőségpolitikájának kialakításában.

1. A kor követelményeinek megfelelő orvoképzés feltételezi az alapozó és klinikai tárgyak intézményi egybetartozását

Noha az orvoképzés minőségét meghatározó számos ismerv megegyezik más irányú felsőfokú képzés kritériumaival, vannak különös hangsúllyal szereplő feltételek.

1. 1. Az orvosi tevékenységhez szükséges elméleti alapokat orvosi biológia, -fizika, -kémia-, -fiziológia, -genetika stb. formájában ésszerű és indokolt átadni, mert az óriási ismeretanyag célorientált elsajátítása hatékonyabb. Ez a kíváncsi egység szervezeti struktúrában érvényesülhet leginkább, mert így

az alapozó, preklinikai tárgyak, ill. a klinikai készségek oktatása jobban ötvözhető. Fontos szempont, hogy az orvosi pályát választó 18-20 éveseket már a tanulmányok kezdetekor érje motiváló hatás, s erre ez a szerkezet alkalmasabb, mint az általános, természettudományi karon történő biológia, fizika, kémia stb. oktatás. Ráadásul Magyarországon ennek a formának van tradíciója (óriási, felesleges energiákat emésztene fel egy más jellegű képzési forma bevezetése).

2. Már a képzés során tekintettel kell lenni az orvosi tevékenység talán legegységesebb vonására, arra ti., hogy az orvosi ténykedés végső fokon két ember: az orvos és a beteg közti közvetlen kapcsolatra szűkül, ezen keresztül realizálódik. Ennek a kétszemélyes interperszonális jellegnek semmilyen más felsőfokú képzésben nem kell olyan nagy hangsúlyt adni, mint az orvoképzésben. Az orvoképzés emiatt soha nem lehet tömegképzés. Ugyancsak nem lehet orvostudományt tanítani csak könyvek-ből vagy képernyőről, gyakorlati készség oktatása nélkül.
3. Nagyon lényeges, hogy „tanműhelyben” csak az alapvető mesterfogások kerüljenek oktatásra („skill-labor”), s minél többet lásson a hallgató a valós életből. Az ember komplex testi-lelki valója nem modellezhető annak veszélye nélkül, hogy az így szerzett tudás statikus, s rossz minőségű lesz.
4. Sajátos orvoképzési vonás az is, hogy a hagyományos, *diszciplináris* tanmenetben nem lehet az elsajátítandó tudásanyagot eklektikusan, tetszőleges sorrendben felvenni (nem lehet a kórbonctant mondjuk a szemésszettel felcserélni), az egyes tárgyakat kötött sorrendben (hierarchikusan), egymásra építve kell tanítani. Van példa *problémaorientált* oktatásra is (amikor már az elsősök a betegséggel, beteg emberrel találkozhatnak), ez azonban csak önálló szak(orvos)egyetemi struktúrában képzelhető el.

2. Az orvoképzés minőségének meghatározásában lényeges szerepet játszik, hogy a progresszív betegellátás csúcsát az egyetemi klinikák jelentik

1. Az orvoképzés egységes szervezete (elméleti + klinikai) abból a megközelítésből nyer értelmet, ha a végtermék, tehát az orvosi diplomára feljogosító graduális oktatás végpontja felől közelítjük meg. (Még egyértelműbb a helyzet, ha az európai konvertálhatóságot garantáló posztgraduális oktatás végterméke felől közelítünk a problémához.) Ha nem innen vizsgáljuk a kérdést, akkor az elméleti képzést nyújtó tárgyak TTK-szerű szervezeti struktúra felé sodródhatnak. Az orvoképzés egységben tartását tehát a klinikai tárgyak felől kell iniciálni. (Erre az elmúlt években egyébként maguk az elméleti intézetek tettek lépéseket, amikor sorra felvették nevükbe az „orvosi”, „humán” vagy „klinikai” jelzőt.)
2. A hazai orvoképzés talán legfontosabb tradicionális sajátossága, hogy ott történik a jövő diplomások graduális (és posztgraduális) képzése, ahol csúcshintű társadalmi szolgáltatás folyik. Más megközelítésből: az egyetemi klinikák jelentik a progresszív betegellátás csúcsát. Ehhez hasonló nem

orvosképzés, ill. a klinikákon folyó minőségére

található egyetlen más felsőfokú szakemberképzésben sem, hiszen pl. a joghallgatót nem az Alkotmánybíróságon vagy a Legfelső Bíróságon oktatják, vagy a leendő agrár vagy műszaki szakemberek nem ott tanulnak, ahol a társadalmilag legjelentősebb termelő tevékenység történik, hanem tangazdaságokban, tanműhelyekben stb. Az egyetemi klinikák nem tangazdaságok vagy -műhelyek, hanem a legmagasabb szintű, „élesben” folytatott szakmai tevékenység helyei. Ez a sajátosság egy olyan érték, amit mindenképpen meg kell őrizni! Lehetne persze klinikai oktatást folytatni más formában is (s bizonyos mértékig ki is kell alakítani az ún. klinikai „skill-labor” rendszert), de ezáltal sérülne a szakma lényegét adó emberi kontaktus, s elveszne egy kétirányú inspiráló/motiváló tényező. Egyrészt inspiráló a leendő diplomások számára, hogy a legjobb helyeken sajátíthatják el a szakmát. Másrészt ez a rendszer motiválja az oktató orvosokat is, mert a „best practice”-re, az evidenciákra alapozott gyógyításra nincs jobb belső kényszer, mint az, hogy az orvosi tevékenységet folytatók, a gyógyító orvosok egyben kutatóknak is. Ez pedig már állami érdek, mert garanciát jelent arra, hogy a progresszív betegellátás csúcán valóban a legjobb gyakorlat valósuljon meg.

3. Az egyetemi orvosképzés megkülönböztetett helyzetet kell élvezzen az integrált felsőoktatási intézményhálózaton belül

1. Az előzőekben felvetett kérdések nehezen értelmezhetők, s alig kezelhetők az Oktatási Minisztérium (OM) látószögéből, ahol valamennyi szakemberképzést egységesen kell kezelni, s kevésbé érvényesülhetnek eltérő szakmai sajátosságok. Az integráció sokat emlegetett fő céljaiból (rugalmas szakemberképzés, átjárhatóság szakok és tudományágak közt, könnyen konvertálható tudásanyag, gazdaságosabb és nyitottabb hallgatói kiszolgálás) az orvosképzés – sajátosságai miatt – alig profitálhat. A volt orvosegyetemeken eltűnőben van az egyetemek Magna Chartájának talán legfontosabb pontja, a minőség garanciája, mert az új felsőoktatási rendszer a mennyiségi mutatók felé tereli a képzést. Ez pedig az orvosképzéssel éles ellentétben van.
2. Mind a mai napig nem sikerült egy olyan szerkezeti formát világosan megfogalmazni, amely az orvosképző helyek, valamint a tulajdonos OM kölcsönös jóváhagyását, egyetértését élvezné. Ennek ódiáját mind az egyetemeknek, mind az OM-nak, mind az Egészségügyi Minisztériumnak (EüM) vállalnia kell. Nem szerencsés, ha a progresszív betegellátás szakmai felügyeletét az EüM csak a tulajdonosi jogokkal rendelkező OM-on, ill. a többkarú integrált egyetem rektori apparátusán keresztül gyakorolhatja. Noha az Orvos-Egészségtudományi Centrum erre megoldást kínál, s ennek az egyetemi hierarchiában elfoglalt helyét, feladatait, jogkörét a felsőoktatási törvény helyesen körvonalazza (részjogkörű gazdálkodó egység, külön alszámla), elmaradt a szakági iránymutatás, az új egyetemi intézményhálózat kialakításá-

nak kezdetén elvárható határozott központi iránymutatás, végrehajtási utasítás, támogatás. A centrumok áldozatul estek az egyébként értéket képviselő egyetemi autonómia és a központi akaratot képviselő integrációs kényszer közt zajló pozícióharcnak.

3. Az egyetemi klinikák szervezeti és gazdálkodási helyzetének rendezésében az egyik fontos feltétel az, hogy legyen egy pozitív diszkriminációt élvező hierarchikus szervezet az integrált egyetemen belül, ami védeltséget jelent a progresszív betegellátás csúcán folytatott gyógyító tevékenységnek, ill. ehhez kapcsolódóan az orvosképzésnek. Egy ilyen szervezeti rendszer akkor tud megfelelni az elvárásnak, ha ténykedését a pénz allokálásának törvény által megszabott útjához igazítja. A többkarú (vidéki) egyetemeken az orvoskar csak úgy tud megfelelni egy ilyen pozitív diszkriminációnak, ha a kari vezetés feláldoz valamit a betegellátásban betöltött pozíciójából az általa létrehozott formáció javára. Másként: a törvény adta lehetőségekkel (részjogkörű gazdálkodó egység, külön alszámla) csak úgy tud élni, ha más egészségtudományi karokkal egyesülve átad valamit jogaiból a létrehozott új szervezeti formának (legyen ennek a neve Centrum vagy akármilyen más). Paradoxon: a kar úgy tud pozitív irányban elválni a többi kartól, hozzájuk képest több joghoz jutni a jelentős volumenű költségvetés kezelésében, ha lemond bizonyos kari jogokról. Ehhez persze kell némi rugalmasság az OM részéről is a törvény értelmezésében (fel kellene puhítani azt a véleményt, hogy a centrum nem lehet karokat átfogó szervezeti struktúra). Lényeges, hogy pontosan megfogalmazódjon: mi a kar érdeke és mi a kar választott vezetőinek érdeke (a kettő nem feltétlenül ugyanaz!) [A Semmelweis Egyetem mint különálló szakági egyetem esetében nyilvánvalóan más a helyzet.]

4. Az orvosképzés és a progresszív betegellátást nyújtó egyetemi klinikák minőségpolitikáját az orvosi tevékenység sajátosságai szerint kell alakítani

1. Az orvosképzés jövőképeként felvázolásakor nem kerülhető meg az a vélekedés – amit egyébként számos fejlett társadalomban az utóbbi évek gyakorlata meg is erősít –, hogy a szak sajátosságaira leginkább az önálló orvos-egészségügyi szakegyetemi formáció tud tekintettel lenni, noha kétségtelen, hogy vannak nemzetközi példák nagy integrált egyetemeken folytatott, jó minőségű orvosképzésre is. Nekünk, itt és most, az orvosképzés minőségbiztosítását az utóbbi, az integrált egyetemi struktúrában kell megvalósítani. Nem lenne szerencsés, ha a jelenlegi helyzet javítására egy olyan megoldás születne, amiben a klinikák szervezetenként elválának az elméleti intézetektől. Másképpen fogalmazva: olyan új formációt kell találni, amely alkalmas a kor követelményeinek megfelelő képzési formák befogadására és a modern gyógyító tevékenységhez elengedhetetlen külső tőke bevonására egyaránt. Ebben komoly feladatai vannak az érintett két minisztériumnak.

Orfű, Malommúzeum

4. 2. Az orvostudomány minőségbiztosításának záloga az egyetemi klinikák szervezeti és gazdálkodási helyzetének tisztázása, amiben az EüM-nak kezdeményező szerepet kell játszania. Szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy az egyetemi integráció a hazai orvostudományt hátrányosan érintette, aminek káros hatásai túlmutatnak a leendő orvosok képzettségi szintjének veszélyeztetettségén, s kikezdik a progresszív betegellátás egyébként helyes és jól működő rendszerét, veszélyeztetve ezzel a hazai gyógyító tevékenység egészét.
4. 3. Egy további aggasztó tünet, hogy az új rendszerben feszültségek jelentek meg a klinikák és az elméleti intézetek között. Hazánkban nincs kialakult hagyománya és infrastrukturális feltételrendszere a klinikai kutatólaboroknak. Jelenlegi gazdasági helyzetünkben nem remélhető, hogy az egyes klinikák megfelelő műszerparkhoz jussanak. Ezért ha a most megjelenő hajsza a leendő elméleti intézetek és klinikák közt elhelyülne, az hátrányos helyzetbe hozná nemcsak a hazai orvostudományt és klinikai betegellátást, hanem az orvosbiológiai kutatást is, aminek közép- és hosszú távon rendkívül káros következményei lennének.

4. 4. Rendkívül fontos, hogy az integrált felsőoktatásban, a tulajdonosi jogokat gyakorló Oktatási Minisztériumban az orvostudományok sajátságaira fogékony, hatékony képviselő tevékenykedjen. Az orvostudomány minőségbiztosítása megkülönböztetett helyzetet kell élvezzen az integrált felsőoktatási intézményhálózaton belül, mert közvetlenül kihat a legmagasabb szintű orvosi, gyógyító tevékenységre is. A hazai orvostudomány minőségére – véleményünk szerint – azért nem hatott kedvezően a felsőoktatás átalakítása, mert nem volt kellőképpen tekintettel a szak alapvető sajátságaira. Az orvostudományban akkor számíthat sikerre a minőségirányítás, ha a minőségpolitika kidolgozását megelőzi az orvostudomány sajátságainak alapos elemzése, s megteremtődnek a sajátságoknak leginkább megfelelő makro- és mikrostruktúrák (továbbfejlesztett szervezeti formák, minisztériumi képviselők, hatékony klinikai – oktató-kutató-gyógyító – formációk, skill-laborok stb).

Kosztolányi György
Bellyei Árpád

Magyarszék

Gyógyszerész Szak

2001 szeptemberében a PTE Általános Orvostudományi Karának gyógyszerész szakán az oktatás az 1. és 2. évfolyamon indult meg. Az akkreditációs anyagban már kidolgozott előzetes tervek szerint megkezdődött az egyeztetés a dékáni vezetéssel a 3. évfolyam tantervében lényeges óraszámokkal szereplő új tantárgyak infrastrukturális és személyi feltételrendszeréről is. Az e téren elért eredményekről később fogunk beszámolni. Jelen számban a PTE ÁOK gyógyszerész szak felvételi tapasztalatairól közöljük a dr. Botz Lajos főgyógyász által írt összeállítást, mely a „Gyógyszerészet” szaklapban kerül publikálásra.

Dr. Szolcsányi János
a gyógyszerész szak vezetője

Összességében több mint nyolcszoros volt a túljelentkezés. A valóságban azonban a több egyetemre is benyújtott „többes” jelentkezők miatt a „túljelentkezés” mértéke messze nem ilyen arányú (ld. 1. sz. táblázatban).

A PTE ÁOK gyógyszerész szak 2001. évi felvételi tapasztalatai

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán első ízben 2000 szeptemberében kezdődött meg a gyógyszerészképzés. A gyógyszerész szakon az idén ősszel a második évfolyamon 37 hallgató

kezdte meg tanulmányait (az időközben „kimaradtak” más egyetemekről átjelentkezett hallgatók „pótolták”).

Az idei felvételizők száma jelentősen meghaladta a korábbi évben jelentkezőkét.

1. sz. táblázat

A PTE ÁOK gyógyszerész szakra jelentkezők megoszlása

1. helyen	30 fő
2. helyen	78 fő
3. helyen	72 fő
Többedik helyen:	77 fő
Összesen:	257 fő

A felvételizők túlnyomó többsége az idén is jó vagy jeles középiskolai tanulmányi eredménnyel jelentkezett a szakra. A korábbi írásbeli és szóbeli felvételi teljesítmények azonban többnyire nem igazolták ezen középiskolai érdemjegyek objektivitását. A felvételizők közel 80 %-a választotta idén is a biológia mellett második felvételi tárgynak a kémiát. Az ideai kémia írásbeli vizsga azonban halványabb teljesítményeket mutatott. A középiskolák oktatási színvonalában meglévő különbségek is egyértelműen visszatükröződtek a jelentkezők teljesítményében. A szóbeli vizsgáztatók gyakran szembesültek azzal a „meglepő” ténnyel is, hogy az egyetemet sorra járó felvételizők a szerényebb eredményű írásbeli dolgozatok után is kiemelkedően magas pontszámú (többnyire 28-30 pont!) szóbeli sikereikre utaltak, ugyanakkor a bizottság előtt nyújtott teljesítményük inkább az írásbeli vizsgájuk helytállóságát igazolta. A hazai felvételi rendszer általános anomáliája, hogy a szóbeli tantárgyi vizsga objektivitása erősen megkérdőjelezhető. A hazai felvételi rendszer tervbe vett átalakítása az objektív és egységes megmérettetés, a valóban azonos esélyegyenlőség megteremtésével várhatóan megoldja ezt a problémát, véget vetve egyúttal a szóbeli vizsgázók – és szüleik – sokkal inkább sportteljesítménynek beillő, fásasztó és költséges (!) felvételi „országjárásának” is.

A PTE ÁOK gyógyszerész szakra államilag finanszírozott helyre felvehető számát – előzetes egyeztetés és bejelentés nél-

kül – 30-ról 26 főre csökkentették 2001. július 20-án. A napilapokban megjelenő híradások csaknem kizárólag az orvosképzés keretszám-csökkentéséről szóltak (pl. július 24-én megjelenő napilapok írásából: „Költségvetési megtakarítást gyanítanak” a Népszavában; „Félreértett keretszámok” a Népszabadságban). Többnyire meg sem említették, hogy a gyógyszerész karok és szakok felvételi számát is csökkentették. A napi sajtóból megismert miniszteri álláspontok (OM és EüM) szerint a keretszám-csökkentések elsődleges oka az, hogy meg kell állítani az egészségügyi szakemberek „túlképzését”. A csökkentés kivitelezésének technikája miatt pedig az intézkedés az egyes karokat és szakokat érintő mértékben – rendkívül aránytalanul – érintette. A megemelt felvételi pontszám – mely a pécsi szak esetében 105-ről 106-ra történő emelést jelentett – 4 államilag finanszírozott gyógyszerész hely elvonását jelentette.

A felvett gyógyszerész hallgatók számának csökkentése azonban kétségtelenül hátrányosan érinti a képzőhelyeket is, valamint a hazai gyógyszerészet egészét (a gyógyszerészek vonatkozásában túlképzésről ugyanis aligha beszélhetünk). Jóllehet a köztisztületi jogosítványokkal rendelkező Magyar Gyógyszerész Kamara számára a 1994. évi LI. tv. a felvételi keretszámok tekintetében nem biztosít véleményezési lehetőséget, a szakma „hivatalos” állásfoglalása e kérdésben mindenképpen kívánatos lenne.

A felvételi jelentkezések sorrendje

alapján az államilag finanszírozott helyre felvett hallgatók megoszlását foglaltuk össze a 2. sz. táblázatban.

2. sz. táblázat

Államilag finanszírozott helyekre felvettek megoszlása

1. helyről	13 fő
2. helyről	6 fő
3. helyről	3 fő
Többedik helyről	4 fő
Összesen:	26 fő

A magasnak mondható felvételi pontszám mellett a felvettek 50 %-a 109 pont feletti teljesítménnyel került be ebben az évben (3. sz. táblázat). A költségtérítéses

3. sz. táblázat

Államilag finanszírozott helyekre felvettek pontszám szerinti megoszlása

Pontszám	Fő	%
115-120	6	23
110-114	7	27
106-109	13	50

képzésre 3 fő került idén felvételre. A szakra felvettek 68 %-a nő, 32 %-a férfi.

Összeségében a PTE ÁOK gyógyszerész szakán 2001. szeptemberében 29 gyógyszerész hallgató kezd meg tanulmányait.

Dr. Botz Lajos

Felvételi tájékoztató

A 2001/2002-es tanévre történő felvételek szeptember első napjaiban lezárultak. A július 20-i országos ponthúzó értekezleten az alábbi döntések születtek:

A felvételi értesítések kiküldésekor azoknak a pályázóknak, akik sehova nem nyertek felvételt (orvos és fogorvos szakon 100 pontig, gyógyszerész szakon 90 pontig), levélben felajánlottuk, hogy költségtérítéses képzésre lehetőség van felvételükre. Ily módon felvettünk orvosi és fogorvos szakra 3-3, gyógyszerész szakra 1 főt.

Szak	Felvételi irányszám	áll. finanszírozott	Felvettek	költségtérítéses	Ponthatár
					áll. finansz
Orvos	150	146	8		111
Fogorvos	20	19	3		112
Gyógyszerész	30	26	2		106

Összes felvétel:

Általános Orvostudományi Szak	157 fő
Fogorvosi Szak	25 fő
Gyógyszerész Szak	29 fő

Kálmán Sándorné
a Tanulmányi Osztály vezetője

A Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Karára a 2001/2002-es tanévre felvett hallgatók száma

Felvettek száma 2001. PTE – EFK

				Keretszám	Ponthatár	Felvett	pót	összes
általános szociális munkás	FIN	N	A	60	65	60	0	60
általános szociális munkás	KTG	N	A	10	60	0	0	0
dietetikus	FIN	N	A	71	76	70	0	70
dietetikus	KTG	N	A	20	60	1	0	1
diplomás ápoló	FIN	N	A	51	61	51	0	51
diplomás ápoló	KTG	N	A	20	60	0	1	1
egészségbiztosítás	FIN	N	A	20	104	20	0	20
egészségbiztosítás	KTG	N	A	20	60	3	2	5
gyógytornász	FIN	N	A	177	97	175	0	175
gyógytornász	KTG	N	A	20	60	7	5	12
orvosdiagn.labor. analitikus	FIN	N	A	25	70	24	0	24
orvosdiagn.labor. analitikus	KTG	N	A	20	60	0	0	0
védőnő	FIN	N	A	105	69	104	0	104
védőnő	KTG	N	A	20	60	2	1	3
általános szociális munkás	FIN	L	A	25	112	22	0	22
általános szociális munkás	KTG	L	A	30	60	4	19	23
diplomás ápoló	FIN	L	A	120	82	120	0	120
diplomás ápoló	KTG	L	A	100	60	15	26	41
egészségbiztosítás	FIN	L	A	35	60	33	0	33
egészségbiztosítás	KTG	L	A	100	60	2	28	30
orvosdiagn.labor. analitikus	KTG	L	A	60	60	3	1	4
orvosdiagn.labor. analitikus	FIN	L	A	25	86	25	0	25
ápoló (egyetemi szint	FIN	N	K	30	106	30	0	30
ápoló (egyetemi szint	KTG	N	K	10	101	1	4	5
ápoló (egyetemi szint	KTG	L	K	100	90	88	12	100
szülésznő	KTG	N	F	50	62	19	0	19
Képi diagnosztika	FIN	L	F	50	60	0	0	0
összes				1324		879	99	978

Keretszámok		nappali	levelező	összes
állami finanszírozás	FIN	539	255	794
önköltséges	KTG	190	390	580
				1374

Felvéve		nappali	levelező	összes
állami finanszírozás	FIN	534	200	734
önköltséges	KTG	46	198	244
				978

Üres helyek		nappali	levelező	összes
állami finanszírozás	FIN	5	55	60
Önköltséges	KTG	144	192	336
				396

A Doktori Tanács ülései

2001. május 28.

1./ Aktuális ügyek

1/a PhD hallgatók ügyei

Dr. Bárdos Tamás II. éves PhD hallgató (Ortopédiai Klinika) tanulmányúton tartózkodik Chicagóban. Külföldi tartózkodását szeretné meghosszabbítani 2001. október 1-től 2002. szeptember 30-ig. Ezen időtartamra ösztöndíjának folyósítását nem kéri. Kérését a DT támogatja.

Dr. Vajda Zsolt III. éves PhD hallgató (Idegsebészeti Klinika) benyújtotta értekezését. Az opponensek és a védés bizottsági összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Visegrádi András III. éves PhD hallgató (Biofizikai Intézet) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

PhD hallgatók utazási támogatás kérelme: Az előkészítő bizottság javaslatának figyelembevételével az alább nevezettek a megjelölt összegű támogatásban részesülnek:

<i>Dr. Boldizsár Ferenc</i>	50 000.-Ft
<i>Dr. Lénárd Kata</i>	50 000.-Ft
<i>Dr. Kárteszi Judit</i>	50 000.-Ft
<i>Dr. Reuter Gábor</i>	50 000.-Ft

1/b Egyéni felkészülők ügyei:

Dr. Tigyi Zoltán egyéni felkészülő (Mikrobiológiai Intézet) – 1999. június 1-jén sikeres PhD szigorlatot tett – beadott kérelmében a PhD disszertációjának beadási határidejének módosítását kéri. Kéréséhez a DT hozzájárult.

Korsós Gizella egyéni felkészülő (Pszichiátriai Klinika) ismét benyújtott újabb tudományos publikációi és előadásai alapján kéri a disszertáció megírásának, védésének engedélyezését. A bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Tornóczky Tamás egyéni felkészülő (Patológiai Intézet) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság és az opponensek kijelölése megtörtént.

Dr. Gyűrűs Péter egyéni felkészülő benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védés bizottsági összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Vékási Judit egyéni felkészülő be-

nyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Kerényi Mónika egyéni felkészülő (Mikrobiológiai Intézet) benyújtotta értekezését. A szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság és a védés bizottsági összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Kordás Mariann (Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet – Idegsebészeti Klinika) egyéni felkészülő PhD szigorlata 2001. április 26-án summa cum laude minősítéssel megtörtént.

Dr. Papp Mariann (Biológiai Intézet) egyéni felkészülő PhD szigorlata 2001. május 14-én summa cum laude minősítéssel megtörtént.

Dr. Nagy Mónika (Patológiai Intézet) egyéni felkészülő PhD szigorlata 2001. május 16-án summa cum laude minősítéssel megtörtént.

Dr. Gáti Ágnes (Pszichiátriai Klinika) egyéni felkészülő PhD szigorlata 2001. május 24-én summa cum laude minősítéssel megtörtént.

Dr. Pál Endre egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) értekezésének véde 2001. április 18-án 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag elfogadta a PhD cím megítélését.

Végyvári Ákos egyéni felkészülő (Központi Kutatólabor) értekezésének véde 2001. május 22-én 94 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag elfogadta a PhD cím megítélését.

1/c Új egyéni felkészülők

Dr. Lányi Éva tanársegéd (Gyermekklinika) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Szabó István egyetemi tanár „Reproduktív endokrinológia” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Dr. Funke Simone (Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Melegh Béla „Molekuláris, biokémiai és funkcionális sajátosságok kapcsolata a genetikai betegségekben” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Csikó Gábor (IAHS Nemzetközi Humán Rendszerek Akadémiája) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Ember István „Daganatok molekuláris epidemiológiája” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

2. Egyéb ügyek

■ *Dr. Matolcsy András dr. Csernus Balázs és dr. Fülöp Zsolt* PhD hallgatók áthelyezését kéri a PTE ÁOK PhD programjából a SE PhD programjába, tekintettel arra, hogy 2001. szeptemberétől a Semmelweis Egyetem kinevezett egyetemi tanára lesz. Kéréséhez a DT hozzájárult.

■ Felvételi: 38 fő jelentkezett a PTE ÁOK PhD programjaiba. A felvételi időpontja: 2001. június 18-22. A jelöltek és a programvezetők értesítése írásban megtörtént.

■ Doktori Iskolák végleges akkreditálása: A pályázati anyag határidőre történő összeállítása a doktori iskolák vezetőinek feladata.

2001. július 9.

1./ Aktuális ügyek

1/a PhD hallgatók ügyei

Dr. Schwarcz Attila II. éves PhD hallgató (Idegsebészeti Klinika) tanulmányúton tartózkodott Franciaországban. Tanulmányútjáról 1 hónappal korábban érkezett haza, ösztöndíjának folyósítását kéri. Kérését a DT támogatja.

Hartvig Nóra III. éves PhD hallgató (Központi Kutató Laboratórium) elkészítette előbírálati tervét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

PhD hallgatók utazási támogatás kérelme: Az előkészítő bizottság javaslatának figyelembevételével *dr. Fábrián Zsolt* 50 000,- Ft támogatásban részesült.

1/b Egyéni felkészülők ügyei:

Sasváriné Bojtor Anna egyéni felkészülő (Egészségügyi Főiskolai Kar) kéri az eddigi teljesítményének elismerését és támogatását tanulmányai további folytatásához. Egyben nevezett benyújtotta a latin alapfokú nyelvismeretét igazoló iratot. Kérését a DT támogatja.

Dr. Gerlinger Imre egyéni felkészülő (Fül-Orr-Gégeklinika – Ortopédiai Klinika) értekezése beadásának 1 évvel történő halasztását kéri tekintettel arra, hogy jövő júniusig Angliában tartózkodik. Kérését a DT támogatja.

Dr. Ábrahám Hajnalka egyéni felkészülő (Elektronmikroszkópos Laboratóri-

um) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. de Jonge Tamás egyéni felkészülő (Ortopédiai Klinika) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Salamon Csaba egyéni felkészülő (Nephrológia) benyújtja értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek kijelölése megtörtént.

Dr. Oszter Angéla egyéni felkészülő (Élettani Intézet) PhD szigorlata 2001. május 31-én *summa cum laude* minősítéssel megtörtént. Az opponensek és a védés bizottsági összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Mohammad T. Jaberansari egyéni felkészülő (Kísérletes Sebészeti Intézet) opponenseinek kijelölését a Doktori Tanács egy korábbi ülésén jóváhagyta. Tekintettel arra, hogy az egyik opponens időközben hosszabb időre Amerikába utazik, az új opponens kijelölése megtörtént.

Dr. Lubics Andrea egyéni felkészülő (Anatómiai Intézet) PhD szigorlata 2001. június 14-én *summa cum laude* minősítéssel megtörtént.

Dr. Gyűrűs Péter egyéni felkészülő (Petz Aladár megyei Kórház Győr – Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstani Intézet) PhD szigorlata 2001. június 26-án *summa cum laude* minősítéssel megtörtént.

Dr. Tornóczky Tamás egyéni felkészülő (Patológiai Intézet) PhD szigorlata 2001. június 14-én *summa cum laude* minősítéssel megtörtént. A védés bizottsági összetételének és időpontjának kijelölése megtörtént.

Korsós Gizella egyéni felkészülő (Pszichiátriai Klinika) ismét benyújtott újabb tudományos publikációi és előadásai alapján kéri a disszertáció megírásának, védésének engedélyezését. A felkért ad hoc bizottság által felvetett kérdések tisztázására a jelölt újabb dokumentumokat juttatott el a Doktori Tanácshoz. Az új információ birtokában tesz végleges javaslatot a bizottság.

Dr. Méhes Gábor egyéni felkészülő (Patológiai Intézet – Klinikai Kémiai Intézet) PhD védés bizottsági összetételének és időpontjának kijelölése megtörtént.

Dr. Dávid Marianna egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) értekezésének védeése 2001. június 1-én 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag elfogadta a PhD cím megítélését.

Dr. Menyhei Gábor egyéni felkészülő (Baranya m. Kórház – Kísérletes Sebészeti

Intézet) értekezésének védeése 2001. június 15-én 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag elfogadta a PhD cím megítélését.

Dr. Papp Marianna egyéni felkészülő (Biológiai Intézet) értekezésének védeése 2001. június 18-án 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag elfogadta a PhD cím megítélését.

Dr. Alotti Nasri egyéni felkészülő (Zala megyei Kórház Zalaegerszeg – Kísérletes Sebészeti Intézet) értekezés védeése 2001. július 2-án 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag elfogadta a PhD cím megítélését.

1/c Új egyéni felkészülők

Dr. Németi Balázs intézeti orvos (Farmakológiai Intézet) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Gregus Zoltán egyetemi tanár „Toxicológia” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Dr. Jancsó Gábor tanársegéd (Kísérletes Sebészeti Intézet) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Róth Erzsébet egyetemi tanár „Keringéspathológiai állapotok vizsgálata in vivo sebészi modelleken és klinikai beteganyagokon” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Dr. Fenyvesi Ilona Mária tanársegéd (Gyermekklinika) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Szabó Imre egyetemi tanár „Viselkedéstudományok” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

2. PhD felvételi a 2001-2004. időszakra

Az elért teljesítmény alapján az alább nevezett hallgatók kerültek felvételre.

Hallgató	Programvezető
Alexy Tamás	Dr. Tóth Kálmán
Bellyei Szabolcs	Dr. Sümegi Balázs
Cser Beatrix	Dr. Melegh Béla
Csernus Katalin	Dr. Molnár Dénes
Deres Péter	Dr. Tóth Kálmán
Havasi Viktória	Dr. Melegh Béla
Hollósy Tibor	Dr. Sétáló György
Karsai István	Dr. Lénárd László
Kiss Márta	Dr. Belágyi József
Kobály Diána	Dr. Mózsik Gyula
Konecsni Tünde	Dr. Kilár Ferenc
Komlósi Katalin	Dr. Melegh Béla
Kovács Krisztina	Dr. Sümegi Balázs
Kvell Krisztián	Dr. Németh Péter
Mikó Éva	Dr. Szekeres Júlia
Poór Viktória	Dr. Kilár Ferenc
Putics Ákos	Dr. Németh Péter
Szakmány Tamás	Dr. Kellermayer Miklós
Szöke Katalin	Dr. Szeberényi József
Tóth Orsolya	Dr. Losonczy Hajna
Vermes Csaba	Dr. Bellyei Árpád

– *Anil Palikhe* (Nepál) felvételére abban az esetben kerülhet sor, ha külső forrásból biztosítják a képzéséhez szükséges anyagi fedezetet.

3. Egyéb ügyek

- *Dr. Seress László* egyetemi docens (Központi Elektronmikroszkópos Laboratórium) javaslata előbírálati terv eltörlésére. A DT az eddigi gyakorlatot megfelelőnek és a szabályokkal összhangban lévőnek találja, azon változtatni nem óhajt.
- A 2001/2002. tanévi kurzuslista összeállítására körlevelet kaptak a programvezetők. A bejelentés határideje 2001. július 10.
- A doktori iskolák végleges akkreditációjának anyaga kis korrekcióval határidőre elkészül.
- A doktori iskolák pályázatot nyújthatnak be anyagi támogatás elnyerésére. A doktori iskolák vezetői a pályázati anyagot megkapták.

Dr. Fischer Emil

egyetemi tanár
a Doktori Tanács elnöke

Egyetemünk (karunk)

Honoris Causa doktora az Egyesült Királyság Gyermekegészségügyi Szolgálatának országos igazgatója

A „The Lancet” augusztus 11-én megjelent száma „Time to be serious about children’s health care” című szerkesztőségi közleményben számolt be arról, hogy a brit kormány a gyermekegészségügyi ellátás fejlesztése céljából új országos szervezetet hozott létre és annak élére Aynsley-Green gyermekgyógyász professzort, a Londoni Egyetem tanárát nevezte ki. Aynsley-Green professzor a Magyar Gyermekorvosok Társaságának tiszteletbeli tagja és 1998-tól egyetemünk (karunk) Honoris Causa doktora.

Dr. Soltész Gyula
egyetemi tanár

Belső kutatási pályázat – 2001

A 2001. évi belső kutatási pályázatra érkezett 63 pályázat, 17 klinika és 10 elméleti intézet, azaz összesen 27 intézet oktatóitól. Rendelkezésre álló összeg 6 M Ft.

Pályázható összeg maximum: 200 E Ft/oktató

Elméleti intézeteknek 3 M Ft, klinikáknak 3 M Ft az előirányzott összeg.

Pályázati feltételek

- 40 évnél fiatalabb

előnyt élvez

- 1) egyéni PhD felkészülő, aki támogatott témában nem szerepel,
- 2) volt PhD állami ösztöndíjas, aki PhD befejezéséhez kért támogatást, de támogatott témában nem szerepel,
- 3) egyéni PhD felkészülő, aki támogatott témában szerepel, megfelelő tudományos teljesítménnyel,
- 4) volt PhD állami ösztöndíjas, aki támogatott témában szerepel, megfelelő tudományos teljesítménnyel.

A bizottság támogatást nem javasolt

- PhD fokozatot megszerzetteknek,
- annak, aki nem írt megfelelő kutatási tervet, ill. a pályázat egyéb feltűnő hiányosságokat tartalmaz,
- aki 2000-ben kapott ezen a pályázaton már támogatást,
- aki 2001-ben állami ösztöndíjas PhD hallgató.

Támogatásban részesült pályázatok

Klinikák

Molnár Tihamér	AITI	200 E Ft
Mintál Tibor	Balesetsebészeti Klinika	200 E Ft
Bán Ildikó	Családorvostan	100 E Ft
Járai Tamás	Fül-Orr-Gégeklinika	200 E Ft
Szanyi István	Fül-Orr-Gégeklinika	100 E Ft
Fenyvesi Ilona	Gyermekklinika	200 E Ft

Kecskés Marianna	I. sz. Belklinika	200 E Ft
Papp Előd	I. sz. Belklinika	200 E Ft
Szomor Árpád	I. sz. Belklinika	200 E Ft
Szelestei Tamás	II. sz. Belklinika	200 E Ft
Wagner László	II. sz. Belklinika	200 E Ft
de Jonge Tamás	Ortopédiai Klinika	200 E Ft
Tiringer István	Pszichiátriai Klinika	100 E Ft
Szalay Gábor	Radiológiai Klinika	200 E Ft
Weninger Csaba	Radiológiai Klinika	100 E Ft
Beöthe Tamás	Urológiai Klinika	200 E Ft
Kassai Miklós	Sebészeti Klinika	200 E Ft
Összesen 3 M Ft		

Elméleti intézetek

Grama László	Biofizika	200 E Ft
Veres Balázs	Biokémia	200 E Ft
Jakus Péter	Biokémia	100 E Ft
iff. Sétáló György	Biológia	200 E Ft
Papp Mariann	Biológia	200 E Ft
Berta Beáta	Élettan	200 E Ft
Oszter Angéla	Élettan	100 E Ft
Petykó Zoltán	Élettan	200 E Ft
Gyöngyi Zoltán	Humán Közegészségtan	200 E Ft
Varjas Tímea	Humán Közegészségtan	200 E Ft
Jancsó Gábor	Kísérletes Sebészet	200 E Ft
Mohammed Taghi	Kísérletes Sebészet	200 E Ft
Jaberansari	Kórélettan	200 E Ft
Balaskó Márta	Központi Állatkísérletes Laboratórium	100 E Ft
Zsombok Andrea	Orvosi Mikrobiológia	200 E Ft
Benedek Orsolya	Orvosi Mikrobiológia	200 E Ft
Polgár Beáta	Pathológia	100 E Ft
Sükösd Farkas		
Összesen 3 M Ft		

Dr. Nagy Judit

az AOK Tudományos Bizottság elnöke

BERUHÁZÁSOK

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar, Gazdasági Főigazgatóság, Egészségügyi Beruházási és Energiagazdálkodási Osztály 2001. évi folyamatban levő beruházásai

- Építés előtt van a Gyermekklinikán a Sürgősségi Betegellátó Osztály kialakítása. A beruházás teljes költsége közel 140 M Ft, melynek pénzügyi forrását pályázaton nyert összeg biztosítja. Az építés kezdése 2001 októberében várható. A befejezés várható időpontja 2002. február. Az építés folyamata a Gyermekklinika ambulancia részén fog történni, ezért ezen időszak alatt az ambulancia forgalmában, és működésében technikai nehézségek adódhatnak.
- Érvényes engedélykivarral rendelkezik a Traumatológiai Központ II. építési ütemének beruházása (a honvéd kórház területén). A II. építési ütemben kialakításra kerül a központi műtőblokk 4 db traumatológiai műtője az ezekhez kapcsolódó kiszolgáló helyiségcsoportokkal együtt. Megvalósul az új intézményt kiszolgáló Központi Sterilizáló építése is. Az építés várható kezdési időpontja 2002. január. A műszaki átadás átvétele előreláthatólag 2002 augusztusa. A be-

ruházás tervezett összege 700 M Ft, ami nem tartalmazza a kapacitás teljes működéséhez szükséges gép-műszer költségeket. Pénzügyi forrását az Egészségügyi Minisztérium biztosítja. Ezek beszerzése a beruházás befejezése után várható és nagyságrendje megközelíti az építési költségeket.

- 60 M Ft áll rendelkezésre az I. sz. Klinikai Tömb rekonstrukciós programjának tervezési előkészítésére, aminek pénzügyi forrását az Egészségügyi Minisztérium biztosítja. Első lépésként a program továbbfejlesztéséhez szükséges Rekonstrukciós Bizottságot kell létrehozni, melynek feladata a jelenleg meglévő fejlesztési program áttekintése és a továbbfejlesztési irányok meghatározása.

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar, Gazdasági Főigazgatóság, Egészségügyi Üzemeltetési Osztály 2001. évi befejezett és folyamatban levő jelentősebb felújítási munkái

- Az I. sz. Klinikai Tömb épületének mélyföldszintjén Sürgősségi Betegellátó Osztály kialakítása folyamatban van. A műszaki átadás várható időpontja 2001. október. A beruházás építési költsége 150 M Ft, melynek pénzügyi forrását pályázaton nyert összeg, felújítási és saját keret biztosítja.

- A Gyermekklinika Intenzív Osztályának felújítása szeptemberben fejeződik be. Pénzügyi forrását az Oktatási Minisztérium és Egészségügyi Minisztérium (felújítási keret) biztosítja, a felújítás tervezett összege 9 M Ft.
- Az I. sz. Klinikai Tömb épületében az audiovizuális oktatóhelyiségek kialakítása augusztusban befejeződött; pénzügyi forrását az Egészségügyi Minisztérium (továbbképzés tárgyi feltételeinek kialakítására szolgáló keret) biztosította, a

felújítási összeg 20 M Ft-ot tett ki.

- A Nővérszálló szerkezet-megerősítése májusban fejeződött be, melynek pénzügyi forrását az Egészségügyi Minisztérium és Oktatási Minisztérium (felújítási keret) biztosította, a bekerülési összeg 40 M Ft-ot tett ki.

Ferenci József
általános és szakági
gazdasági főigazgató-helyettes

A klinikai gyógyszerellátás fejlődése

Dr. Botz Lajos, dr. Dávid M. Ferenc, dr. Hartai István, dr. Lárencz

Történelmi visszatekintés

A pécsi egyetem kialakulása már a XVIII. században kezdődik, amikor is Mária Terézia császárnő a nagyszombati királyi akadémiát Pozsonyba helyezte át. Ennek a főiskolának akkor bölcsész és jogi fakultása volt. A Bach-korszakban a kétkarú főiskolát jogi szakiskolává fokozták le, s csak a kiegészítés után állították vissza eredeti állapotát. Tulajdonképpen I. Ferenc József császár és magyar király kezdeményezte az ország harmadik egyetemének felállítását Pozsonyban. 1912-ben hagyta jóvá a pozsonyi (és a debreceni) egyetemek felállítását. Az orvosképzés az 1918/19-es tanévben indult meg. 1919 januárjában a cseh közigazgatás azonnal bezáratta az egyetemet, annak ellenére, hogy kb. 745 ezer magyar ajkú lakos is átkerült az új államba.

Trianon után a Monarchia felbomlásával a pozsonyi, valamint a kolozsvári egyetemet Budapestre menekítették, majd részben Szegedre, részben Pécsre. Pécssett az egyetem – ezen belül az orvoskar, gyógyító intézményeivel együtt – 1923-ban kezdte meg működését. Megemlékezésünk öt Magyar Gyógyszerkönyv idejét fogja át.

A kezdetektől a mai napig

Az egyetemi klinikákat és az orvoskari intézeteket kezdetben a Szigeti út 1. sz. alatt (ma Hungária út) működő, Szűz Mária nevet viselő, a Göbel-család tulajdonában levő nyilvános (ma: közforgalmú) gyógyszer-tár látta el gyógyszerekkel, vegyszerekkel pedig a Gyógyszertani Intézet. Kari kezdeményezésre – részben gazdasági okokból – házi gyógyszer-tár felállítását határozták el, a többi egyetem mintájára. A M. Kir. Népjóléti és

Munkaügyi Minisztérium 1927. március 3-án kelt 38.449/1927/Isz. rendeletével engedélyezte a házi gyógyszer-tár felállítását, ami 1930. április 1-jén kezdte meg működését.

A gyógyszer-tárat a Belklinika és a Szemklinika szomszédságában, az akkori Vitéz (ma Szendrey Júlia) utca 7. sz. alatti épületben helyezték el.

A gyógyszer-tár létrehozásával dr. Siegler János egyetemi adjunktust bízták meg, aki munkatársával, Vida József laboránssal a debreceni egyetemről jött.

(Dr. Siegler életrajzához: a budapesti egyetemen lett gyógyszerészdoktor az 1914/15-ös tanévben, majd 1927-ben Debrecenben orvosdoktorrá avatták. Itt is habilitálták magántanárrá.) Siegler dr. csak rövid ideig működött Pécsen, mert a Belügyminisztérium egészségügyi osztályára került. Még a II. világháború előtt miniszteri osztálytanácsosként dolgozott. Valószínűleg 1950 előtt kényszernyugdíjazták. Vida József viszont Pécssett maradt és 1967-es nyugdíjazásáig itt dolgozott. 1971-ben nyugdíjasként újból visszajött dolgozni. 82 éves korában, 1987-ben hunyt el.

1930. október 1-től a gyógyszer-tár vezetője dr. Bari Zsigmond lett, aki előzőleg a szegedi egyetem gyógyszer-tárában dolgozott. Szegeden avatták gyógyszerészdoktorrá, s tíz évi pécsi működés után itt habilitálták magántanárrá „Gyógyszerkészítmények és azok vizsgálata” tárgykörből. (1)

(Bari dr., mint magántanár, speciálkolégiumot hirdethetett ebből a tárgykörből az orvostanhallgatók számára.)

31 évi működés után – mint maga emlékezett – nyugállományba küldték 62 évesen! Mint nyugdíjas is dolgozott közforgalmú gyógyszer-tárban, míg egészsége meg nem rendült. A rubindiplomás gyógyszerész 1994-ben hunyt el, 94 éves korában. (2)

Ő, az általa vezetett gyógyszer-tár öt éves működéséről a Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítőjében számolt be részletesen. (3)

A gyógyszer-tárat befogadó épület azelőtt lakóház volt, amelyen a legszükségesebb átalakításokat végezték el, hogy alkalmassá tegyék a kiszemelt célra. A vezető lakásán kívül, mely az emelet egy részét foglalta el, hét helyiségben, az épület négy szintjén (alagsor, földszint, emelet és a padlás) működött a gyógyszer-tár. A mai terminológia szerint az intézetnek öt osztálya volt, ezek a receptúra (az officinában), a raktárak (alagsorban: aquarium, földszint és padlás, azaz a herbarium), a galenusi laboratórium, a kémiai laboratórium és az iroda, azaz az adminisztráció. Itt nemcsak a vények és a beérkezett anyagok nyilvántartása és elszámolása folyt, hanem a klinikai felhasználások értékelése, az egy évről szóló gyógyszer- és vegyszertárolások versenytárgyalási anyagának előkészítése is. Ezt a mai közbeszerzés előfutarának tekinthetjük!

Tablettázott és injekciós készítményeket állítottak elő, ezzel a harmincas évek elején igen nagy, havi 800-1200 pengő megtakarítást értek el.

A galenusi laboratórium felszerelését képezték – a fentiek szerint – villanyerővel hajtott tablettázógép, drogmalom (perkolálást előkészítendő), kenőcsdörzsgép, gázfűtéssel ellátott desztilláló és aromás vízleparló.

Az „alkalmazottak” száma nyolc fő volt: négy diplomás, egy laboráns, két technika és egy takarító. A napi munkaidő kilenc óra volt, két órás ebédszünettel, hét-főtől szombatig, de ezen belül a gyógyszerészek minden második délután pihenőt tarthattak.

Az egyetem klinikáin akkor 882 beteg-ágy volt.

Az itt röviden leírtak azt igazolják, hogy a gyógyszerár fejlődésben volt, bár a szerző szerint a felszerelés és a könyvtár még nem teljes, de (és szó szerint idézzük) „e téren tekintettel kell lennünk a mai nehéz gazdasági helyzetre, továbbá arra, hogy a pécsi Egyetemi Gyógyszertárat a klinikák gyógyszerátalánya terhére engedélyezte a kultuszminiszter”.

(A későbbiekben jelszó lett az, hogy „a

szerezés hiányzott. A meglévő gyári gyógyszerkészletét meg kellett osztani, amelllett, hogy a gyógyszerkészítés az átalakított épületben maradt. Ez idővel kaotikus állapotokhoz vezetett.

Dr. Horváth Dezső 1962-től 1970-ig állt a gyógyszerár élén, amíg az Országos Munkaegészségügyi Intézet toxikológiai osztályára nem került. Munkásságából három irányt emelnék ki:

Felismerte, hogy az intézeti gyógyszerészek, de a közforgalomban dolgozók háttérismereteit is bővíteni és mélyíteni szükséges. Ezért helyi továbbképző tanfolyamok szervezését kezdte el, és sikeresen tartotta meg.

Úttörő tevékenységet folytatott az infúziós technológia fejlesztésében s a terápiára orientált receptúrákat dolgozott ki: először alkalmazta hazánkban a szorbitot. (Sajnos sem a helyi körülmények, sem a minisztériumi megítélés, sem az akkor rendelkezésre álló felszerelés e munka kiteljesítésének nem kedvezett.)

A harmadik érdeklődési területe a klinikai toxikológia volt. Ennek révén munkássága országos hírűvé vált.

Az OMI-ba távozása után a toxikológiai analitika és tájékoztatás – ami már Pécs város összes fekvőbeteg-intézményére és főleg a Gyermekkorházra kiterjedt – válságba került volna, ha *Nádorné dr. Láng Ágota* fel nem karolja, és tovább nem fejleszt. Ennek köszönhetően 1975-ben – javaslatunkra – az Igazságügyi Orvostani Intézetben hivatalosan is megalakult a toxikológiai munkacsoport, kiválva az Egyetemi Gyógyszertárból (már csak higiénés összeférhetetlenség miatt is).

1971-ben *dr. Dávid M. Ferenc* került a gyógyszerár élére.

Kissé visszatetsző volt az átvett intézet állapota: az alig pár éve felújított épületben a berendezés ideiglenes és korszerűtlen, a hiányos gépi felszerelés egy része is használhatatlan volt, akkor, amikor a közforgalmú gyógyszerárakban már eredményes rekonstrukciók valósultak meg a berendezés és felszerelés vonatkozásában is.

A 400 ágyas klinikai tömb felépítésével bővült az ágyszám, így a gyógyszerekre, infúziókra vonatkozó klinikai igények tetemesen megnövekedtek s ezek mellett, 1972-ben, az Urológiai Klinikán belül kialakították a regionális feladatokat is ellátó művese, vagy dializáló osztályt, melynek folyamatosan nőtt a dializáló oldat- és vegyszerigénye. (Az akkori viszonyokra jellemző, hogy a dialíziscentrumok felállítását, elsősorban a négy orvostudományi

egyetemen a minisztérium irányította és finanszírozta, de arra nem fordított gondot, hogy az oldat- és vegyszerellátó egyetemi gyógyszerárakat felkészítse. Szinte titokként őrizték az oldatok összetételének leírását, csak az OGYI közbenjárására közölték – de akkor sem hivatalosan és közvetlen leiratban. Ugyanúgy nem készítették fel az ilyen irányú ellátásra a nagykereskedelmi vállalatot, a Gyógyért-et sem.) A gyógyszerár szervezeti felépítését ennek megfelelően meg kellett változtatni: megszüntették a gyári készítmények párhuzamos készletezését azzal, hogy ezeket a 400 ágyas klinikai tömb gyógyszerárába vonták össze, a Szendrey Júlia utcai épületben az így felszabadult helyiségekben az infúziós technológia került elhelyezésre, valamint megvalósíthatóvá vált a rendszeres, a gyógyszerkönyv előírásain alapuló gyógyszerellenőrzés.

1971-ben a gyógyszerárban három diplomás dolgozott, akik közül a vezetőhelyettes elérve a nyugdíjkorhatárt, még januárban kivált a gyógyszerár kötelékéből. Sajnos, az üresen álló állások betöltéséhez az akkori Gyógyszertári Központtól nem kaptunk segítséget, csak egy frissen diplomázott került hozzánk, (bár akkor komoly szankciókkal sújtották a fiatalok munkahelyváltását.)

Az évek folyamán a személyi ellátottság hiánya csökkent. Kiemelnék azt, hogy az egyetem akkori – rugalmas – vezetése vezetőhelyettesnek tudta megnyerni *dr. Hartai Istvánt*, (akivel még előző munkahelyén, a Békés megyei Gyógyszertári Központban az Egyetemi Gyógyszertár vezetésével jó szakmai és baráti kapcsolat alakult ki). Irányításával kiegyensúlyozott lett a gyógyszergazdálkodás és -ellátás, rendszeressé vált a gyógyszerinformáció.

A megnövekedett gyógyszer mennyiség expedálásához szükséges csomagolóanyagok tárolása rendkívüli gondot jelentett, a város hét különböző pontján kaptunk erre lehetőséget. Az akkori – nem is olyan régi – viszonyokra jellemző, hogy negyed, fél, vagy egész éves mennyiséget kellett beszerezni akár üvegből, akár infúziós palackból, gumidugóból, már ha az ellátó (egyeduralkodó) cég egyáltalán szállított.

Mivel az akkori, jobbára kötszer-sterilizációs technológia és az infúziós célra alkalmazott úgynevezett vértároló palackok csak jóindulattal minősíthetők megfelelőnek, ezért 1976-ban a FIUMAN Intézet által bevezetett DIN üvegeket kezdtük használni: emiatt kevesebb törés, vagy sterilizációs közbeni robbanás fordult elő, és az üve-

Pécssett

László

mai nehéz gazdasági helyzet”, s a gyógyszerár fejlesztése mindig utolsó helyre került.)

Bari tanár úr tudományos munkásságának közleményei galenikumok előállítására, vizsgálatára, eltartására – ma úgy mondanánk, hogy stabilitására – vonatkozóan belföldi és külföldi szaklapokban is megjelentek. Bibliográfiájuk az Erzsébet Tudományegyetem, illetve az Orvostudományi Egyetem kiadványaiban szerepelnek.

A fenteből kitűnik, hogy a gyógyszerár a gyógyszerészet minden ágát művelte. Ezek jelentették azokat az alapokat, amelyekre a további években építeni lehetett.

Mivel a gyógyszerár kereteit az ellátás volumene az ötvenes évekre kinőtte, már Bari dr. idejében felmerült – az egyetem új központi épületének kialakítása előtt a volt katonai iskolában – a gyógyszerár ottani elhelyezése, amire tervet nyújtott be.

Miután Bari Zsigmondot nyugdíjba küldték, a szolgálati lakás megürült. Utóda *dr. Horváth Dezső* lett, ekkor a meglévő épület rekonstrukciója indult meg; nevezetesen a vezetői lakást is felhasználva bővítették a gyógyszerár hasznos alapterületét, már felkészülve egy új feladatra, az infúziókészítésre.

Az átalakítás 1963-ban kezdődött és közel egy évig tartott. Ez idő alatt (mivel a már említett közforgalmú gyógyszerárát a megyei főgyógyszerész bezáratta) az egyetem gyógyszerár részben ott, részben a Gyógyszertani Intézet hallgatói laboratóriumában működött.

1966-ban megépült a volt katonai iskola gyakorlóterének északi részén a 400 ágyas klinikai tömb, az épületben gyógyszerárral. Az elképzelés az volt, hogy ez majd önállóan ellátja a klinikai tömb gyógyító egységeit (7 klinika), de az ehhez szükséges szakember-ellátottság és a fel-

gek szilikátleadása – ami az infúziós üvegek egyik minőségi fokmérője – is messze a kívánt érték alatt maradt, nem említve a sterilitási stabilitást.

Kb. ugyanebben az időben kapott a gyógyszer-tár Sartorius membránszűrő-készletet, ami minőségi ugrást jelentett az infúziós technológiában.

A 70-es évek vége felé az egyetem vezetése – élén *dr. Tigyi József* rektorral – programként fogadta el a még a városban maradt intézetek, köztük a gyógyszer-tár átköltöztetését, a már említett, volt katonai iskola területére, amire alkalmat nyújtott a Janus Pannonius Tudományegyetem bővítése. Így megkezdődött a volt katonai iskola tiszti lakásait befogadó épület kisajátítása az említett egyetemi egységek befogadására. Az 1980-ra tervezett áttelepítés azután elveszőnek látszott, mivel a kiszemelt – az egyetemi terület keleti oldalán lévő, a Honvéd utcára néző – épületre aspirálók korszerű elhelyezése lehetetlen volt, még az épület rá- és átépítésével sem, ami rontotta volna az épület statikáját.

Több éves szünet után, 1984 januárjában elkezdődött végül is az épület átalakítása és mellette egy korszerű égvényes, sav, kötszer, csomagolóanyag tárolására alkalmas raktár felépítése is. Az építkezés – melynek tervezésében hathatósan belefolyhattunk – 1986 elején fejeződött be, s az épületet az Élettani Intézettel (Akadémiai Kutatócsoport) birtokoljuk, mivel közben a Honvéd u. 1. sz. épületet is használatba vehette az egyetem.

A korábbi 580 m² összes hasznos terület (beleértve a 400 ágyas klinikai tömbben levő részt is) helyett itt 1250 m² hasznos területet kapott a gyógyszer-tár. Az ötszintes épületben a munkaterületek elhelyezésénél a szakmai követelményeket és az épület adottságait össze kellett hangolni. Födém-erősítéseket kellett végezni, hogy a teherbírás a betervezett gépek és készülékek számára megfelelő legyen. A raktári jellegű munkaterületeket a földszintre terveztük, a technológiai munkaterületeket az első és második emeletre, míg az analitika a legfelső, kisebb szintet kapta. A vízszintes anyagmozgatásra a széles folyosók megfelelnek, míg a függőleges anyagmozgatást két felvonó szolgálja. Újdonságnak számított, hogy az alagsorban elhelyezett vízlágyítóból nyert vizet külön vezetékrendszerrel lehetett a felhasználó laboratóriumokba eljuttatni.

A hasznos munkaterület növelése egyben nem oldja meg a gyógyszerellátás növekvő mennyiségi igényeinek kielégítését

hosszabb időre. Ezért a gépi felszerelés kiválasztásánál az automatizáltságot és a program ismételtetését tartottuk fő szempontnak, az akkori beszerzési lehetőségek mellett. Keserves utánjárásal valósult meg pl. gyorsított autoklávok beállítása – amelyek sterilizált vízzel hűtenek – mosogatógépek, félautomata ampullatöltő beszerzése. Ekkor is kísértett a fejezet elején emlegetett „a mai nehéz gazdasági helyzet” gondolkodás.

A gyári készítmények munkaterületére úgynevezett mozgólépcsős szekrények kerültek, amelyekben a kurrens készítmények nyertek elhelyezést. Ezzel a „specik” összekészítése ha nem is lett ülőmunka, de mindenképpen megkíméli a munkatársakat az állványtól állványig tartó, napi több kilométeres gyaloglástól és létrára mászástól. (4)

A gyógyszer-tár be- illetve átköltöztetése 1986 ősze és 87 eleje között fokozatosan történt: miután egyik munkaterület beköltözött és beüzemelését megtörtént, következett a másik költöztetése. A gyári készítmények áttelepítése után javaslatot tettünk, hogy az otthagyt területen Unit-Dose gyógyszer-tár létesüljön. Egyben javaslatot tettünk a klinikai gyógyszerészeti munkaterületekre. Sajnos, akkor merev elutasítás volt a válasz.

Az új épületen már kapcsolódni lehetett az orvostan-hallgatók gyakorlati oktatásához, amellyel, hogy államvizsgák gyógyszerészhallgatókat – még a régi épületben – és kiképzésen levő katonagyógyszerészeket is fogadni lehetett.

Mivel a gyógyszer-tár elsődleges feladata a klinikák és intézetek gyógyszer-, vegyszer- és most már kötszerellátása is, különösen említésre méltó az ezen felül végzett – gyakorlati témákat feldolgozó – tudományos és kutatómunka, aminek eredményei voltak a különböző fórumokon megtartott előadások, folyóiratokban, kiadványokban megjelent közlemények. 1971-től négy doktori disszertáció elkészítése és megvédése történt a szegedi, illetve budapesti gyógyszerészeti intézetek vezetésével.

Az asszisztensek közül is többen szaktanfolyamot végeztek. Köszönhető ez annak is, hogy 1980-tól külföldi és belföldi folyóiratokkal, szakkönyvekkel lehetett gyarapítani az addig meglévő könyvtári állományt, és most már méltó körülmények között elhelyezni az új épületben. A létszám ekkor 9 gyógyszerész, 12 asszisztens 1 adminisztrátor, 4 takarító, 7 segédmunkás. A klinikai ágyak száma 1375 (és az intézetek).

Dávid dr. nyugdíjba vonulása után (1991) a következő évben Hartai dr. vezette a gyógyszer-tárat. Egy év után ő is nyugdíjba vonult.

A rendszerváltás idején egyetemen belüli munkacsoportok alakultak, hogy megfogalmazzák a megerősödő autonómiai törekvéseket, a helyi fejlesztési irányokat az úgynevezett Egyetemi Fehér Könyvben. Így lehetőségünk volt a gyógyszerellátással kapcsolatos modern irányzatok ismeretében az igényeket megfogalmazni.

1993-ban *dr. Botz Lajos* nyerte el a főgyógyszerészi kinevezést. Vezetésével elindult az egyetem gyógyszerellátásának modernizálása: 1994-ben Phare-pályázaton elnyert összegből kiépült a gyógyszer-tár számítógépes rendszere tíz terminállal. A rendszer kapcsolódik az egyetemi hálózathoz is, és segítségével nyomon követhetők a gyógyszer-tárba érkező anyagok és klinikánkenti felhasználások, a gyógyszerkészítési munkafolyamatok, vagyis a letgázdálkodás és a hatékony gyógyszerinformáció is rendelkezésre áll. Jövőbeni elvárás, hogy a klinikák a hálózaton keresztül adhassák le rendeléseiket.

1995-ben a művese-ellátás egy újonnan épített épületben, igen korszerű körülmények közé került. Itt már automatizáltan folyik a dializáló oldatok készítése. Ezzel a gyógyszer-tár igen nagy volumenű munkától mentesült – csak a dializáló oldat évi volumene 20-23 köbméter volt. (Ennek összetételét mi módosítottuk a nyolcvanas évek közepén, a nátrium-acetátot nátrium-bikarbonáttal helyettesítve, s így az országban elsőként dializálhattak biológiailag kompatibilis oldattal.) (6)

A gyógyszer-tárban megindulhatott a technológiailag és terápiásan korszerű táp-infúzió-elegyek készítése, ami úttörő munka és mintaként szolgál országosan. (7)

Az új épületben kialakított infúziós laboratórium akkor nagy vonalakban megfelelt a GMP elvárásainak. Ma már a szigorú feltételek mellett és a nagykereskedők infúzió-túlkínálata miatt sok intézeti gyógyszer-tárban felszámolják az infúziós laboratóriumot – amivel nem érthetünk egyet. Ezzel a gyakorlattal ellentétben az Egyetemi Gyógyszer-tár gyakorlata: a szigorú feltételek teljesítéséhez korszerűsíteni kezdtük a munkafolyamatokat. Ennek első lépése a sóalanított víz előállításának korszerűsítése, nevezetesen azzal, hogy ioncserélés helyett fordított ozmózisos elven működő készüléket állítottunk be.

Kiépülőben van a klinikai gyógyszerészeti hálózat: két belgyógyászati klinikán lé-

tezik már klinikai gyógyszerészet, igen sikeresen. További ezirányú fejlesztés feltétele megfelelő szakemberek alkalmazása. Mint tudjuk, ma már gyógyszerészhiány van, és ez gátolja a hálózat fejlesztését.

Az egyetem többkarosítása felvetette Pécssett is a gyógyszerészkar létrehozásának igényét. Kétségtelen, hogy ezirányú képzés a klinikai gyógyszerellátás támasza lesz majd, mindenféle vonatkozásban, így a klinikai gyógyszerészeti hálózat kiterjesztésére is, az itt végző szakemberekkel, klinikánkénti Unit-Dose gyógyszereszekkel.

Bízunk e tervek megvalósulásában!

IRODALOM

- Dávid M. F. - Hajnal J. - Hartai L.: Gyógyszerészet 24. 139-144 (1980)
- Lárencz L.: Gyógyszerészet 40. 267-268. (1996)
- Bari Zs: Gyógyszerésztudományi Társ. Értesítője II. 507 (1935)
- Dávid M. F.: VI Országos Gyógyszerügyi Szervezési Konf. Pécs, 1987. 09. 20-22.(előadás)
- Botz L.: Gyógyszerészet 41. 748-752 (1997)
- Karátson A. – Dávid M. F. – Takácsy I. – Tatai J.: Kórház és Orvostechnika 23. 118-120. (1985)
- Szabóné Schirm Sz.: Gyógyszerészet 41. 160-164 (1997)
- Az 1998-ban írt tanulmányt a szerzők szíves hozzájárulásával közreadta: Molnár Béla

Szívsebészeti műtétek 2001. január 1–június 30. között

	ECC-vel	ECC nélkül	Összesen
Coronaria műtét (CABG) összesen	349	5	354
– ebből: izolált CABG	328	5	333
kombinált CABG	21	-	21
Mammária felhasználás %	88	80	84
Billentyű műtét összesen	75	-	75
– ebből: billentyű csere	55	-	55
– plasztika, com-tomia	3	-	3
– kevert csere + plasztika	17	-	17
Billentyű + CABG	45	-	45
Beültetett műbillentyűk száma	119	-	119
– mechanikus	108	-	108
– biológiai	11	-	11
Veszélyes szívhibák	4	-	4
Szívátültetés	-	-	-
Aorta asc. ív, desc. műtét (aneurysma dissectio stb.)	3	-	3
Egyéb műtét	3	17	20
Pacemaker beültetés	26	210	236
AICD defibrillátor beültetés	-	2	2
IABP kezelés, betegek száma	37	5	42
A betegek életkora: 50 év alatt	91	2	93
– 50-69 év	356	13	369
– 70-79 év	36	2	38
– 80 év felett	1	-	1
A halottak száma 7			

Dr. Szabados Sándor

egyetemi docens, klinikaigazgató-helyettes

Elektrofiziológiai vizsgálatok, pacemaker és defibrillátor beültetések klinikánkon 2001. január 1. és 2001. augusztus 31. között

A pécsi Szívgyógyászati Klinika 1999 szeptemberében kezdte meg működését. A centrum feladata a dél-dunántúli régió kardiológiai betegeknek magas szintű és gyors ellátása. Az intervencionális kardiológiai osztály hemodinamikai laboratóriuma keretén belül került kialakításra egy különálló elektrofiziológiai labor, melyben egy képerősítő rendszer (Philips BV 300), valamint egy Marquette EforM 8200 munkaállomás, ehhez kapcsolt ingerlő (Radionics Pace 1-A) és ablációs generátor (Radionics RFG 3 E) segítségével végezzük a vizsgálatokat. A centrumban 2000 februárjában végeztük el az első elektrofiziológiai vizsgálatot, az első katéterablációs beavatkozásra 2001 januárjában került sor. Az elmúlt egy év során mindösszesen 75 elektrofiziológiai vizsgálatot végeztünk, ebből összesen 18 volt katéterablációs beavatkozás (1 teljes AV csomó abláció, 8 AVNRT, 1 WPW, 1 AV csomó moduláció, 3 isthmus abláció, 1 ektópiás pitvari tachycardia, 1 jobb kamrai

aritmogén fókusz, 1 ischaemiás kamrai tachycardia), melyben 100 %-os sikerarányt értünk el.

Klinikánk elektrofiziológiai laboratóriumában idén tavasz óta elérhető a Biosense által kifejlesztett CARTO rendszer. A mágneses térben elmozduló, annak erejét befolyásoló fémtárgyak térbeli pozíciójának pontos meghatározásán alapuló rendszer lehetőséget nyújt stabil ciklushosszal rendelkező ritmuszavarok nagy pontosságú térképezésére és ezáltal ablációjára is. Két fő alkalmazási területe jelenleg az abláció jellegét tekintve a vezetési blokk létrehozása és létrejöttének bizonyítása (isthmus abláció), illetve aritmogén fókusz szelektív ablációja. A rendszer segítségével az elmúlt hónapok során sikerrel végeztük ektópiás pitvari tachycardia, típusos pitvari flutter valamint jobb kamrai aritmogén góc ablációját. A fent említett esetek mindegyikében sikerült rövid távú (1-3 hónap) sikert elérni a konvencionális térképező módszerekhez képest jelentősen alacsonyabb su-

gáridő és vizsgálati idő mellett.

2001 februárjától a pacemaker implantációk is ebben a laboratóriumban történnek. 2001. augusztus 31-ig 278 pacemaker implantációját végeztük, egy-egy esetben biatriális, illetve biventrikuláris rendszer implantációja történt. Szívsebészeti tevékenység során 32 beteg esetében történt pacemaker implantáció is. A biatriális, illetve 3 üregű, biventrikuláris AV szekvenciális rendszerek a hemodinamikai egyensúlyt, a ritmuszavar megszüntetését a szívüregek reszinkronizációjával hozzák létre. A beültetett pacemaker rendszerek 30 %-a AV szekvenciális. A laboratóriumban ez év májusában történt az első implantálható kardioverter defibrillátor (ICD) beültetés. Ezen készülékekből ezidáig 3 került beültetésre, amelyek közül kettő AV szekvenciális, egy kamrai rendszer.

Dr. Horváth Iván egyetemi adjunktus

Dr. Melcer László egyetemi docens

Dr. Simor Tamás egyetemi docens

Könyvtári jubileum

A Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtárának alapítási éve mind ez ideig ismert adatok szerint 1961-re datálódott. A 2001-ben aktuális „kerék” évforduló kapcsán végzett előkészületek, azonban ennél jóval régebbi évszámhoz, 1926-hoz vezettek vissza.

A hosszadalmas és szívós kutatómunka, mely az immáron 75 éves könyvtár eddig nem ismert, 1926-1946-ig tartó első fejezetét célozta meg feltárni, csupán apró „mozaikkockákat” eredményezett. A fellelt adatokból azonban egy olyan orvosi könyvtár képe körvonalazódik, melynek létrejöttét a tényleges „olvasói” igények alakították. Nevét *dr. Tóth Lajos* kultuszminisztériumi államtitkártól kapta a könyvtár, kinek az egyetem Pécsre telepítése során szerzett elvülhetetlen érdemeit próbálta az orvosi kar eképpen

is meghálálni. A Tóth Lajos Könyvtár első és egyben alapító igazgatója *dr. Pekár Mihály* professzor volt. Őt követte *dr. Gorka Sándor*; majd *dr. Liszák Kálmán*.

Az eredeti állomány, mely 1946-ban elkerült az orvoskar-

ról – s csak 15 évvel később töredékesen került vissza –, az elmúlt 40 év alatt csupán „meg-
tűrt” gyűjteményként foglalta a helyet repozitóriumainkban.

E méltatlanul elhanyagolt állományrész formai és tartalmi feltárása megkezdődött. A feldolgozott anyag folyamatosan kerül beépítésre elektronikus katalógusunkba, melyről az érdeklődők (<http://corvina.lib.pte.hu>) címen tájékozódhatnak.

Pekár Mihály

A kép a Baranya Megyei Levéltár tulajdona

Jubileumra készülve

Az Urológiai Klinika jövőre ünnepli 50 éves fennállását. A jubileumot külföldi vendégelőadók részvételével tudományos ülés keretében szeretnénk megünnepelni. Most még, a szervezés fázisában az ember nosztalgiával gondol vissza a régi időkre, ugyanakkor óhatatlanul számvetésre is kényszerülünk: hol tartunk most?

Tudományos tevékenységünkben az utóbbi időben számos újdonság történt. Az elmúlt évben klinikánkról *dr. Farkas László* megvédte habilitációját. Három kolléga egyéni felkészülésként felvételt nyert PhD képzésre (*dr. Székely József*, *dr. Villányi Kinga*, *dr. Pytel Ákos*).

Egy kollégánk (*dr. Pytel Ákos*) jelenleg Salzburgban tartózkodik 1 éves tudományos kutatási ösztöndíjjal, melyet az European School of Urology pályázatán nyert el.

A Heidelbergi Egyetem molekulár-

genetikai laboratóriumával kollaborációban tudományos kutatási projektet indítottunk az uro-onkológia területén, az urogenitális traktus daganatainak molekulár-genetikai hátterét vizsgálva.

ETT kutatási pályázatunk elbírálás alatt áll, több belső kutatási pályázatot is elnyertünk. Számos külföldi kapcsolatot építettünk ki az USA (*Prof. Dr. Gabriel Haas*), Ausztria (*Prof. Dr. Nikolaus Schmeller*, *Prof. Dr. Bob Djavan*, *Prof. Dr. K. Janacek*), Németország (*Prof. Dr. Kovács Gyula*, *Prof. Dr. Huland*), Hollandia (*Prof. Dr. A. Kurt*) urológiai klinikáival. Az együttműködés keretében vendégprofesszori látogatások, egyéni továbbképzések, bemutató műtétek, valamint közös tudományos kutatási programok kaptak helyet.

A magyar és angol egyetemi hallgatók oktatása területén igyekszünk a kari vezetés koncepcióit maradéktalanul teljesíteni, bár

létszám gondok miatt ez időnként nehézségekbe ütközik. Az Urológus Szakmai Kollégium megbízásából klinikánk készíti el és koordinálja az urológus szakorvosképzés részletes tematikáját.

Az urológiai gyógyító tevékenység területén az utóbbi évtizedekben sok változás következett be, számos új technika került bevezetésre világszerte (alsó és felső húgyúti endoszkópia, ESWL). Ezek a változások minket is érintettek, lehetőségeinkhez képest igyekeztünk bevezetni az új, modern eljárásokat. Klinikánk egyik új profilját képezi a prosztata betegségek kezelésének új alternatív lehetőségei: a prosztata termoterápia (Thermex) és a lézer sebészet (interstitialis lézer coagulatio), melyek a jóindulatú prosztata megnagyobbodás műtét nélküli megoldását teszik lehetővé.

Felfejlesztettük laparoszkópos műszerpar-

A könyvtár alapításának 75. évfordulója tiszteletére a Pécsi Tudományegyetem Könyvtára 2001. június 20-án az egyetem Ifjúsági Konferenciatermében megemlékezést tartott, melyre több mint 120 érdeklődő jött el az ország különböző részeiből. A rendezvény elnöke, *dr. Fischerné dr. Dárdai Ágnes* könyvtári főigazgató asszony megnyitójában, majd a köszöntőkben *dr. Tóth József* rektor és *dr. Fischer Emil* dékán méltatták e jeles eseményt. Az előadások: *dr. Benke József: A pécsi orvosi kar és orvosgyógyászat története; dr. Süle Tamás: Tóth Lajos emlékezete; dr. Lénárd László: Az „egyetemalapító” Pekár Mihály; dr. Ódorné Gracza Tünde: A PTE orvostudományi könyvtárának első fejezete; dr. Skaliczki Judit: A könyvtár és a könyvtáros jövője* a múltból, az egyetem alapításától indulva, egészen a jövőbe kalauzolták el az érdeklődőket.

E neves alkalomból emlékérem (*Blaskó János* budapesti művész alkotása) készült, mely elsősorban az eddig méltatlanul „elfelejtett” *dr. Tóth Lajosnak* és *dr. Pekár Mihálynak* állít emléket. Az érem előlapján a Pécsi Tudományegyetem címere és a könyvtári jubileumra utaló felirat, míg hátoldalán a stílszerűen nyitott könyv egyik lapján Tóth Lajos, a másikon Pekár Mihály neve és születési, illetve halálozási dátumai, míg középen a medicina jelképeként Aszklepiosz attribútuma, a kígyós bot látható. A kis példányszámban, az „Alapítvány az orvostudományok támogatására” jóvoltából készült medallionokat a konferencia előadói, az egyetemi múzeumok, a Központi Könyvtár és az OEC Könyvtára kapták.

Az ezen alkalomból az Oktatási Minisztérium támogatásával megjelent „Jubileumi tanulmányok: A Pécsi Tudományegye-

tem orvosi könyvtára alapításának 75. évfordulójára” című kiadvány nem csupán a konferencián elhangzott előadások nyomtatott formája, de nívós és eddig nem publikált képanyaga érdeklődésre tarthat számot.

A könyvtár gyűjteményének alapjával a „Szily gyűjtemény” szolgált. Idekerült *dr. Tóth Lajos* 1926-ban vásárlás útján megszerzett könyvtára is. Az államtitkár gyűjteménye főként századforduló előtti orvosi könyvekből tevődik össze, de szép számmal tartalmaz különnyomatokat, *dr. Tóth Lajosnak* dedikált tiszteletpéldányokat is. A Tóth Lajos Könyvtár állományában jócskán található a mű szerzője által az egykori tulajdonosnak szóló bejegyzéseket. Ezek teszik egyedülállóvá, pótolhatatlanná, felettebb értékessé az állományt. Az akkori szokás szerint, a különböző gyűjtemények minden egyes példányába fekete ovális bélyegző került, melyből megtudhatjuk a mű könyvtárba kerülésének módját, de tartalmazta az eredeti tulajdonos nevét, foglalkozását, az állományba vétel évét, vagy, ha hagyatékról volt szó, a születési és elhalálozási dátumot. A konferencia ideje alatt látható kiállítás izelítőt szolgáltatott a Tóth Lajos Könyvtár hallatlanul értékes gyűjteményéből.

Az ÁOK központi épületének 3. emeleti tárlóiban a legérdekesebb dokumentumok hamarosan láthatóak lesznek.

Dr. Ódorné Gracza Tünde

*Kisfaludi Strobl Zsigmond
Tóth Lajosról készített mellszobra*

kunkat és a laparoszkópos műtétek egyre szélesebb skáláját vezetjük be a mindennapi gyakorlatban. A daganatos megbetegedések miatt végzett radikális műtéteink száma és a műtéti megoldások palettája lényegesen növekedett.

A nagy tömegeket érintő női vizelet-tartási panaszok kivizsgálására a Nemzetközi Kontinencia Társaság ajánlásai alapján szakambulanciát hoztunk létre, ahol a legmodernebb konzervatív terápiás eszközök rendelkezésünkre állnak és természetesen számos új műtéti eljárást is bevezettünk a betegség gyógyítására.

Az öröm és elégedettség mellett meg kell említeni nehézségeinket is, melyek – mint az egészségügyben ez általános – elsősorban financiális jellegűek. Szakmánk, különösen a modern eljárások, műszer- és anyagigényesek. Ezek beszerzése, a folyamatos ellátás anyagi okok miatt sokszor problémás, a regionális progresszív betegellátás egyre több nehézséget okoz.

Dr. Villányi Kinga

PTE OEC Videostúdió

Az 1970-es években alapított Oktatástechnikai Csoport tevékenységi körének fejlődésével jelentkező igények szükségessé tették a csoport átalakítását. Kettévált a hagyományos oktatástechnikai és a videotechnikai csoport.

A megalakult Videostúdió elsődleges célja az egyetemen folyó műtéti eljárások rögzítése, azokból oktatási és kongresszusi bemutatófilmek készítése.

A stúdió működése alatt jelentős mennyiségű archívum keletkezett, melyekkel nyomon követhető az egyes műtéti eljárások, műtéti, ápolási technikák fejlődési szakaszai az elmúlt 15 évben. Az elkészült filmek archíválásra kerülnek, ezeket évek múlva is meg lehet tekinteni.

A stúdió az elmúlt években a technikai fejlődést követve, azokhoz igazodva új videó közvetítési munkákat végzett, melynek lényege, hogy azon új műtéti eljárásokat, melyeken a szervezők által meghívott nagy létszámú csoport videoprojektor segítségével nyomon tudja követni az eseményeket, melyek a mű-

tőben zajlanak.

A stúdió nyomon követte az Általános Orvostudományi Kar történetét, fejlődését, melyet egy rövid film keretében mutat be.

Az orvoskar jelentősebb rendezvényein is jelen van, melyekről felvételt készít, archivál.

Konferenciákon segítséget nyújt videotechnikai eszközök közreadásával, személyzet biztosításával, igény esetén videofelvételt készít a konferenciáról, az elkészült filmet VHS kazettán az intézet rendelkezésére bocsátja.

Munkatársak:

Nemeskéri Imre stúdióvezető

536-114 , 1634

Pozsgai Zoltán 1197

Steiner Péter 1299

A Videostúdió elérhető :

e-mail: imre.nemeskeri@oek.pte.hu

postacím: PTE OEC, Videostúdió
7624 Pécs, Szigeti út 12.

tel./fax: 72/536-295

Nemeskéri Imre

Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika

*Tisztelt Kollégák!
Tisztelt Jubiláló Kollégák!*

Szeretném röviden bemutatni a PTE ÁOK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán folyó munkát, azokat az erőfeszítéseket, amiket az édesanyákért, a megszületendő gyermekekért teszünk.

A klinika 155 ágygal rendelkezik. A klinikán 32 orvos dolgozik, közülük 6 neonatológus és 4 aneszteziológus szakorvos. Az általános nőgyógyászati ambulancián, valamint a Család- és Nővédelmi Tanácsadón kívül 12 szakambulancia működik. A szakambulanciákat a megfelelő szakképesítéssel rendelkező orvos vezeti (gyermeknőgyógyász, genetikus, endokrinológus, andrológus, onkológus, ultrahang specialista, belgyógyász, ortopéd és laboratóriumi szakorvos). A klinika nem csak területi, hanem regionális feladatokat is ellát, egyes speciális esetekben pedig az ország más területéről is fogad betegeket (pl.: „Lombik-bébi” program, koraszülést stb.).

Az elmúlt évben klinikákon 1455 újszülött született, amely az utóbbi évekhez viszonyítva emelkedő tendenciát mutat. Lehetővé tettük már évek óta, hogy a szülésnél a férj vagy közeli hozzátartozó is jelen lehessen. A terhesség alatt szülésre felkészítő tanfolyamokat, terhesternát tartunk, bemutatjuk a szülőszobát, így már korábban megismerkedhetnek a szülőnők férjükkel együtt a klinikával. A szülőnők közel 70 %-a kéri a fájdalommentes szülést.

Külön ki kell emelni a klinika szerepét a koraszülés szempontjából veszélyeztetett, illetve patológiás terhesek gondozásában, mely csaknem az egész Dunántúltra kiterjed. Amíg az országban a koraszülés gyakorisága évek óta 7-9 %, addig klinikánkon, mint regionális centrumban 17-20 % között van. A legnagyobb problémát az jelenti, hogy a koraszülések eltolódtak az alacsony súlykategória irányába. Múlt évben klinikánkon 102 koraszülött született 1500 gramm alatti súllyal, ezek közül 51-nek a súlya az 1000 grammot sem érte el. Az igen alacsony súlyú koraszülöttek szülése és ellátása igen nagy szakértelmet és lelkiismeretes, felelősségteljes hozzáállást kíván a klinika dolgozóitól. Állandó készenlétben kell lenni még éjszakai ügyeletben is, hogy biztosítsuk az azonnali császármetszés elvégzésének lehetőségét, illetve a fájdalommentes szülést. Mindkét beavatkozás főleg koraszülött magzatok esetében bír igen nagy jelentőséggel. Az igen alacsony súlyú koraszülöttek intakt túlélésének további javítása céljából a vi-

lagon elsők között dolgoztunk ki két terápiás beavatkozást. 1991-től a terhesség 24. és 32. hete között bekövetkezett idő előtti burokrepedés esetén fiziológiás sóoldattal pótoljuk az elfolyt magzatvizet, mellyel biztosítjuk a magzat további fejlődését, meghosszabbítjuk a burokrepedés és a szülés között eltelt időt. 1996-tól vezettük be a magzat méhen belüli gyógyszeres kezelését, mellyel jelentősen csökkenteni lehetett a koraszülött magzatok halálozásában vezető szerepet játszó respirációs distresszindrómát. A korszerű szemléletű szülésvezetés, az új diagnosztikus és terápiás módszerek a szülőszobán, illetve a Neonatalis Intenzív Centrumunkban folyó magas színvonalú munka, a személyi és tárgyi feltételek megléte eredményezte, hogy az 1000 gramm alatti koraszülötteknél 53-60 %-os, és az 1000-1500 gramm súly között születettek esetében 96-98 %-os túlélést értünk el évek óta. A koraszülött utógondozó ambulanciánkon évekig figyelemmel kísérjük az újszülöttek fejlődését.

Az asszisztált reprodukciós részlegünk a legmodernebb módszereket (Intracytoplasmatic Spermium Injectio, embriófagyasztás stb.) alkalmazza. Ennek eredményeként 2000. évben 56 újszülött született, jelenleg 42 édesanya viseli terhességét.

A nőgyógyászati betegellátás is jelentősen változott. A laparoscopos, hysteroscopos és az ultrahang vezérelt beavatkozások, az „egy napos” sebészet, a mikrosebészet a mindennapi gyakorlat részévé váltak, melyet a kiváló műszerezettségünk is lehetővé tesz (Laser, 3D UH készülék, videó-endoszkóp stb.). Az évi közel 800 „nagyműtét” mellett 640 diagnosztikus és operatív endoszkópos beavatkozásra kerül sor. A súlyosabb műtéten átesett, illetve a hosszabb ideig klinikánkon tartózkodó betegek számára gyógytornász és szakképzett masszőr áll rendelkezésre.

A nőgyógyászati ambulancián és a speciális szakrendeléseken közel 40 000 beteg fordul meg évente. Az ultrahang diagnosztikai szakrendelésünk forgalma ezen felül további 8-10 ezer beteg. 2000. évben több mint 6000 beteget kezeltünk klinikánkon.

A klinika oktatási tevékenysége igen széles körű. A magyar és az angol nyelvű orvostanhallgató-képzés mellett rendszeresek a posztgraduális kurzusok szakorvosjelöltek és szakorvosok számára. Tanfolyamainkon (endoszkópia, ultrahang diagnosztika, szülési fájdalomcsillapítás, neonatológia) és egyéni továbbképzéseinken az ország minden részéből vesznek részt kollégák.

Az orvostanhallgatók gyakorlati képzésére bevezettük a kiscsoportos oktatást is, melynek keretében a hallgatók 3-5 fős csoportokban, de egyénenként is a nap bármely szakában oktatójuk felügyeletével nyomon követhetik a mindennapi betegellátást. A gyakorlati képzést segíti a mító és tanterem között kiépített videolánc. A családorvosképzés keretén belül a rezidensek hosszabb időt töltenek a klinikán. A szülésznőképzés több szinten valósul meg. Az Egészségügyi Szakképző Intézet első és harmadéves szülésznő hallgatóinak elméleti és gyakorlati képzése, valamint a régebben végzett szülésznők felső fokú továbbképzése a „HID” program keretében történik klinikánkon.

A klinikán folyó tudományos munkát tükrözik a rendszeresen, évi 3-4 alkalommal tartott országos szimpóziumok, tudományos ülések, melyek az adott tudományterület legújabb eredményeit foglalják össze. Megtisztelő volt számunkra, hogy 2000-ben világkongresszust is rendezhettünk. A klinika orvosai számos felkért referátumot tartanak hazai és nemzetközi kongresszusokon. Képviseljük magukat hazai és nemzetközi tudományos társaságok vezetőségeiben, valamint folyóiratok szerkesztő bizottságaiban. A Magyar Nőorvos Társaság, a Magyar Nőgyógyászok Endoszkópos Társaságának elnökét is klinikánkról választották, négy kolléga a Szülész-Nőgyógyász Szakmai Kollégiumnak is tagja. Tudományos fokozattal kilencen rendelkeznek. Négyen az MTA doktori, öten pedig az orvostudomány kandidátusa címet szerezték meg. Széchenyi Professzori Ösztöndíjat négy, Békésy Posztdoktori Ösztöndíjat pedig egy kolléga nyert el. Tudományos együttműködést a római, a müncheni, az eszéki egyetem női klinikáival, valamint a heidelbergi egyetem Molekuláris Genetikai Intézetével folytatunk.

A magas szintű szakmai ellátás mellett törekedtünk megfelelő, otthonihoz hasonló körülményeket biztosítani betegeinknek. Saját erőből 2-3 ágyas, televízióval ellátott szobákat alakítottunk ki.

A klinikánkon folyó szakmai, tudományos és oktatói munka talán legnagyobb elismerését jelentette, amire büszkék vagyunk, hogy az Európai Nőorvos Társaság vezetősége 1999-ben 5 évre szólóan klinikánknak európai akkreditációt ítél meg.

Dr. Szabó István egyetemi tanár
klinikaigazgató
az MTA doktora

A Sebészeti Tanszékről – most egy kicsit másként...

Mint rendszeren és rendszeresen, most is összegyűjtöttük a jelenthető kongresszusi szerepléseket. A felsorolás mechanikus módja helyett azonban ez esetben kicsit lazább és a tanszéki profilokat is felvillantó prezentációt választottunk.

Lássuk mindjárt szakmánk ez évi egyik legjelentősebb hazai seregszemléjét, a Pécsen rendezett Kísérletes Sebészeti Kongresszust. Előadással szerepelt a hasi sebészetről *Szilágyi Károly* „A Hasi kompartment szindrómáról”, *Orbán Lajos* „A prolen háló körüli szöveti reakciók vizsgálata morfológiai módszerekkel” címmel. Posztert mutatott be *Varga Zoltán* a „Vastagbél malignomák és ovárium tumorok” témában.

A plasztikai sebészből *Kelemen Ottó* a „Mellkasi fasciocutan lebenyekkel szerzett kezdeti tapasztalatok” címmel, *Szabó Szilárd* a „Cseplezből képzett lebeny alkalmazása előrehaladott emlőrákban” témában tartott előadást.

Az érsebészeti szekcióban *Menyhei Gábor* az „Endoszkópos perforáns disszekció helye a krónikus vénás elégtelenség kezelésében”, *Kollár Lajos* az „AAA új műtéti megoldása, stentgraft”, *Rozsos István* „A végzetes kimenetelű revaszkularizációs szindróma krónikus érbetegknél” című előadásai mellett a tanszék által meghívott külföldi előadóktól (*Reinhard Pamler-Scharrer*, *A. Gussmann*) hallgathattunk előadásokat a napjainkban forrongó endoluminalis technikáról. A jó partneri kapcsolatot jellemzi, hogy a vendégelőadók meghívására *Kollár Lajos* professzor részt vesz a DREI-LÄNDER TREFFEN Német – Osztrák – Svájci Érsebész kongresszuson (2001. szeptember 19-22.) Hamburgban, ahol a tanszéken végzett stentgraft beültetések eredményeiről számol be. E mellett meghívottként részt vesz a Gefäßchirurgisches Symposium-on Berlinben november 6. és 10. között.

A Nemzetközi Phlebológiai Unió 14. Világkongresszusát ez évben szeptember 9-14. között rendezték meg Rómában. Ezen *Menyhei Gábor* szerepelt a „Evaluation of calf muscle pump function after SEPS” című előadással. A kongresszuson részt vett még *Kollár Lajos* és *Orbán Lajos* is.

A szeptember 13-15. között Budapesten megrendezett Rehabilitációs Kongresszuson *Forgács Sándor* és *Rozsos István* mutatott be posztert a „Diabetes lábszövődményeinek megoldásai atípusos amputációkkal” témában.

Rozsos István

XVIII. Magyar Kísérletes Sebészeti Kongresszus

Nagy megtiszteltetés volt, hogy a PTE ÁOK Kísérletes Sebészeti Intézete rendezhette meg 2001. augusztus 29. és szeptember 1. között a XVIII. Magyar Kísérletes Sebészeti Kongresszust, mely a hazánkban folyó sebészeti kutatás bemutatásának legrangosabb fóruma.

1967-ben a Debreceni Orvostudományi Egyetem Műtéttani Intézete által első ízben rendezett kongresszuson indult el az a hagyomány, melynek eredményeként két évente számot adhatunk, mi, a klinikai sebészettel szoros összefonódásban dolgozó kutatók munkáinkról, ezek eredményéről, az új felismeréseknek a betegek gyógyításában való felhasználásáról. Ez a kongresszus kiváló alkalmat teremt arra, hogy együtt gondolkozzanak a kutatók és klinikusok, egymás munkájából leszűrve a tanulságokat, hangsúlyozva a még megoldásra váró nyitott kérdéseket. Az elmúlt évtizedben hihetetlen technikai fejlődésnek lehettünk tanúi, melynek eredményeként számos új, sebészeti eljárás rutinná vált, az ugyancsak progresszíven fejlődő non-invazív képalkotó eljárások biztonságos hátterét felhasználva.

A minimal invazív eljárások térhódítása a gasztroenterológiában, a mellkasebészetben, sőt a szívsebészetben is új perspektívákat tárt fel a betegellátásban, megteremtve a gyorsabb és jobb gyógyulás feltételeit. A technika térhódítása a kutató laboratóriumok munkáját is felgyorsította. Ma már természetes, hogy a sebészeti kutatással foglalkozók is használják a molekuláris biológia adta lehetőségeket, konfokális lézer mikroszkópot, intravitális, a mikrokeringés in loco detektáló berendezéseket, NMR spektroszkópiát. A kongresszus tudományos programja jól

tükörözte azt a sokszínűséget, ami az előbb vázolt dinamikus szakmai fejlődés, valamint a kutatás és a sebészeti terápia egyre szorosabb összefonódását mutatta meg.

A kongresszus megnyitója

A kongresszusnak a PTE ÁOK központi elméleti tömbje adott otthont, anélkül is szeretnék köszönetet mondani az egyetem dékánjának, hisz rendelkezésünkre állt az aula, a tantermek, a nagy- és kis tanácsterem egyaránt. A tudományos programot a nagy számú jelentkezés miatt három szekcióban tudtuk lebonyolítani. Ezekben összességében 107 előadás hangzott el, míg a poszterszekcióban ugyancsak három témára történő szétválasztással 33 bemutatás történt. Ugyancsak a tudományos programhoz csatlakozott három, önálló témájú szimpózium, valamint egy videosekció. Így a *Horváth Örs Péter* professzor által szervezett „neoadjuváns terápia a sebészetben” című szimpózium, melyre az első nap délután került sor, igen nagy érdeklődés mellett zajlott le. Az előadásokra felkért szakemberek foglalkoztak a nyelőcsőrák, gyomorrák, hasnyálmirigy- és májdaganatok, rectumrák, emlőrák, tüdőrák vonatkozásában ezen új terápiás le-

hetőség indikációjával és előnyeivel. Szimpóziium formájában került előadásra a kézzel asszisztált laparoszkópia, mint új lehetőség a sebészeti biztonság fokozására (*dr. Weber* docens és *dr. Gál* főorvos szervezésében). A sebészi infekciók jelentőségéről a SIS-E Magyar Munkacsoportja számolt be, *Farkas* professzor (STE, Sebészeti Klinika) szervezésében.

A Kísérletes Sebészeti Szekció a kongresszus teljes idejében párhuzamosan futott a klinikai jellegű szekciókkal. A témakörök jól mutatják a kutatási prioritásokat, a sebészeti kutatókat leginkább foglalkoztató területeket. Így a keringés, szöveti mikrocirkuláció, oxidatív stressz, endogén adaptáció, celluláris interakciók, ischaemia-reperfüzió, új laboratóriumi diagnosztikai lehetőségek köré csoportosultak az előadások. Köszönettel tartozunk azon kiváló hazai kutatóknak, akik elfogadták felkérésünket, hogy összefoglaló előadásaikkal szélessítsék a fiatalok látókörét és gondolkodásmódját. *Juhász-Nagy Sándor* professor kiváló előadásában a mesenterialis keringésben észlelt paradox érreakciókról beszélt. *Sümegei Balázs* professor a szabadgyökök és a poli-ADP-polimeráz szerepéről tartott előadást az oxidatív sejtkárosodásban. *Tretter László* docens a Semmelweis Egyetem II. sz. Kémiai-Biokémiai Intézetéből az oxidatív stressz, energiaháztartás és apoptózis kapcsolatáról és a mitokondriumok új megítéléséről beszélt. Ezen kiemelt témák köré mindhárom kísérletes sebészeti intézetből (Szeged, Debrecen, Pécs) számos érdekes, a tehetséges fiatal kutatók munkáját bemutató előadás hangzott el. *Ferencz Andrea*, intézetünk PhD ösztöndíjasa magyar nyelven ismét előadta az Európai Kísérletes Sebészeti Kongresszuson ez évben I. díjjal jutalmazott munkáját, melynek témája a prekondicionálás szerepe az autológ béltranszplantációban.

A Kísérletes Sebészeti Szekcióval párhuzamosan a laparoszkópos sebészet, reflux és gyomorkeringés, érsebészet, tumorsebészet, emlőtumorok kezelése, mellkasebészet, pancreas sebészet témakörökben hangzott el számos előadás. Az egyes szekciók elnöki teendőit kiváló hazai sebész kollégák vállalták el, biztosítva így a magas szakmai színvonalat. Az európai kísérletes sebészetet, illetve a klinikai sebészetet meghívott előadók képviselték. Így vendégünk volt *prof. Michael D. Menger* (Németország), aki ez évtől az Európai Kísérletes Sebészeti Társaság elnöke, *prof. K.*

Fuchs (Würzburg), akivel intézetünknek több éve gyümölcsöző kollaborációja van, *Peter Mack*, a szingapúri Kísérletes Sebészeti Intézet vezetője. Érdekes volt számunkra az ún. „szingapúri modell” ismertetése, mely bebizonyította, hogy az experimentális sebészet, mint oktatóhely rendkívüli lehetőségekkel rendelkezik, a posztgraduális kurzusok bevételeiből magas színvo-

Dr. Róth Erzsébet, a kongresszus szervező bizottságának elnöke

alon képesek kutatómunkát folytatni. Előadást hallottunk (*prof. Walpoth*, Bern) a coronaria bypass műtétek során végzett coronaria flow meghatározásának fontosságáról. *Prof. Fürst* (Stuttgart) a mesterséges táplálásról beszélt, *C. Bassi* (Verona) a pancreas sebészet új trendjeit ismertette. Külön kiemelésre érdemes a program második napján rendezett oktatási kerekasztal, melyen a kísérletes sebészeti intézetek vezetői számoltak be graduális, posztgraduális, rezidensképző és PhD képző programban elfoglalt helyükről. Konszenzusra jutottunk abban, hogy oktatási terhelésünk az elmúlt években megszorozódott, de sajnos ezt az oktatás finansziális támogatása nem követte. Az intézetek oktatási profilja folyamatosan bővül, a m i k r o s e b é s z e t, laparoszkópos sebészet mellett a manuális szakmák által igényelt újabb és újabb sebészeti technikák

begyakorlásának biztosítására.

A kongresszus utolsó napján került sor a videosekcióra, melynek célja a coloproctologia területén található technikai újítások bemutatása volt (moderátor *dr. Nagy Attila* főorvos, Veszprém). Szakemberek és cégek mutatták be új, modern be rendezéseiket, melyekkel a betegek biztonságát kívánják fokozni a műtétek során (moderátor *dr. Tihanyi Tibor* docens, SE). Újdonságként családorvosi továbbképzést is tartottunk, melynek *Schmidt* főorvos (Dombóvár) volt az előadója a stómaterápiáról és a szövődményes sebek el látásáról.

Röviden összefoglalva a programot, úgy gondoljuk, jól látható a témák klinikai fontossága, az experimentális munka sokrétűsége, illetve ezek összefonódása. A kongresszus alkalmával került sor a Magyar Sebész Társaság által meghirdetett Taubertz Alapítványra benyújtott pályázatok díjazására. Örültünk annak, hogy ezek közül *Szakmány Tamás* és munkatársai a PTE ÁOK AITI-ből a díjazottak között szerepeltek.

A társasági programok (fogadás a Megyeház dísztermében, villánykövesdi borkóstolós vacsoraest) hangulatosak voltak, alkalmat adtak a baráti beszélgetésekre és a vidámságra egyaránt. Végezetül szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik munkájukkal hozzájárultak a XVIII. Magyar Kísérletes Sebészeti Kongresszus sikeres lebonyolításához. Nagy köszönettel tartozunk *Horváth Örs Péter* professzornak, a Pécsi Sebészeti Klinika igazgatójának, aki a szakmai program összeállításában és a szponzori háttér megteremtésében nagy segítséget nyújtott. Úgyszintén köszönet illeti a pécsi Sebészeti Klinika mindazon munkatársait, akik hozzájárultak

A plenáris ülés elnöksége

a kongresszus tudományos színvonalának biztosításához (dr. *Wéber*, dr. *Kelemen*, dr. *Molnár* docensek). *Kollár Lajos* professzornak, a PTE ÁOK Sebészeti Tanszék vezetőjének ugyancsak köszönetet mondunk kiemelkedő aktivitásáért az Érsebészeti Szekció megszervezésében. A munka dandárját a pécsi Kísérletes Sebészeti Intézet munkatársai vállalták. Kiemelkedő köszönet illeti a kongresszusi füzet megtervezéséért és összeállításáért dr. *Szántó Zalánt*, dr. *Lantos Jánost* és *Mohammad T. Jaberansarit*. Itt kell szólni arról a lelkiismeretes és önfeláldozó munkáról, melyet *Ollmann Ágnes*től, nyomdánk vezetőjétől kaptunk a végső programfüzet és absztraktkönyv elkészítése során. Az előadó termekben a komputeres vetítés folyamosságát a 3 parallel futó szekcióban a kongresszus teljes ideje alatt dr. *Borsiczky Balázs*, dr. *Szántó Zalán* és dr. *Mohammad T. Jaberansari* biztosította, míg a diacentrum munkáját dr. *Jancsó Gábor* koordinálta karunk oktatástechnikai személyzetének kiváló közreműködésével. Végezetül köszönet illeti valamennyi intézeti dolgozót, akik percre beosztva teljesítették feladataikat a rendezvény három napja alatt (*Csizmadia Jánosné*, *Abrudbányay Katalin*, *Horváth Beáta*, *Pintérné Henrich Éva*, *Karádiné Sztárai Mária*, *Tóthné Fajtik Csilla*, dr. *Süvecz Györgyné*). Köszönet illeti *Czopf Jánost*, az Egészségügyi Informatikai Központ vezetőjét és munkatársait, akik internet-elérhetőséget biztosítottak a kongresszus helyszínén. A számítógépeket az Oktatási Centrum bocsátotta rendelkezésünkre. A kiállítók elhelyezésében, az aula berendezésében, a Kongresszusi Iroda működésének biztosításában nagy segítséget kaptunk dr. *Boros Gábortól*, valamint *Szondi Józseftől* és csapatától. Feltétlenül meg kell említenünk és megköszönnünk a Dékáni Hivatal vezetőjének, dr. *Pintér Évának*, valamint az Orvos- és Egészségtudományi Centrum Elnöki Hivatala munkatársainak segítségét és figyelmét, melyet a kongresszus egész ideje alatt éreztünk. Szerénytelenség nélkül és számos visszajelzés alapján elmondhatjuk, hogy a XVIII. Magyar Kísérletes Sebészeti Kongresszus elismerést szerzett orvoskarunknak és a pécsi Kísérletes Sebészeti Intézetnek egyaránt, mely úgy gondoljuk, munkánk folytatásához további erőt fog adni.

Dr. Róth Erzsébet

a kongresszus Szervező Bizottságának
elnöke

A Magyar Gyermekorvosok Társasága 2001. évi Nagygyűlése

Ebben az évben a pécsi Gyermekklinika kapta meg a Magyar Gyermekorvosok Társasága (MGYT) nagygyűlése 2001. június 15-16-án történő megrendezésének megtisztelő feladatát. Az egy nagy létszámú kongresszus lebonyolításával szokásosan együtt járó feladatok mellett a szervező klinikának ezúttal egy sajátos új kihívással is szembe kellett néznie, ugyanis idén először rendeztük meg az MGYT nagygyűlését „rövidített” formában, azaz mindössze másfél napos időtartamban.

A korábban szokásosan háromnapos rendezvény lényegesen rövidebbre fogását elsősorban a gyermekgyógyászati tudományos- és továbbképző rendezvények számának az utóbbi évekre jellemző jelentős megszorodása indokolta. Az országos nagygyűlések mellett ugyanis nemcsak az egyes országrészek regionális szervezetei rendezik meg évenkénti gyakorisággal összejöveteleiket, hanem a gyermekgyógyászat különböző részterületeinek (neonatólógia, endokrinológia, kardiológia stb.) művelői is általában minden évben külön találkozókat szerveznek. Az összejövetelek nagy száma alapján joggal vetődött fel a kérdés, hogy vajon a kongresszusi előadások egy részében nem ugyanazok az információk hangoznak-e el ismét és ismét? Másrészt egyre nehezebbé vált a nagy számú rendezvény szponzori hátterének a megteremtése is.

Az MGYT elnöksége a felvetődő probléma megoldása érdekében az egyes gyermekgyógyászati összejövetel-típusok feladatainak árnyalása mellett döntött. Ezen elképzelés szerint a jövőben a területi szervezetek gyűlései a fiatalok szárnypróbálgatásának, míg az egyes szakmai részterületek összejövetelei a műhelymunkának a fórumai lesznek. Az országos nagygyűlésen pedig a szakma legújabb eredményeit áttekintő referátumok kapják a legnagyobb hangsúlyt.

A 2001. évi nagygyűlés szervezői számára mindez azt jelentette, hogy szakítani kellett a párhuzamos szekciók korábbi hagyományával. A kongresszus előadásai egyetlen teremben zajlottak, ahol csak az egyes szakmai részterületek szervezetei által felkért referensek léphettek az előadói emelvényre. Az ő feladatuk viszont nem saját tudományos eredményeik ismertetése volt, hanem az adott szakterület legjelentősebb újabb, a tankönyvekbe és kézikönyvekbe még be nem került ismereteinek az összefoglalása. A kongresszus másfél napja során összesen 18 ilyen összefoglaló előadást hallhatott a közönség. A sok kitűnő referátum közül is kiemelkedett dr. *Weisenbach János* (PTE Gyermekklinika) „Képkalkáló vizsgálatok célszerű kiválasztásának jelentősége” című előadása, amelyet a közönség – tudományos rendezvényen szokatlan módon – vastappsal jutalmazott.

A nagygyűlésen a saját új tudományos eredmények bemutatására poszter formájában nyílt lehetőség. A kongresszus szervezői először tartottak attól, hogy az előadás formájában történő megszólalási lehetőség korlátozása esetleges sértődések forrása lehet. Szerencsére a poszter szekciót a résztvevők teljes értékű tudományos megnyilatkozási lehetőségnek tekintették, több gyermekgyógyász professzor is posztert mutatott be a kongresszuson. Az összesen 114 posztert 12 szekcióban mutatták be, vitatták meg és értékelték a poszter-séták során. (A pécsi klinika munkatársai a már említett referátum mellett 24 poszterrel vették ki részüket a kongresszus tudományos programjából.)

A másfél napos rendezvényen mindössze egyetlen este szolgálhatta a felüdülést. Ennek az estének az alaphangulatát *Szamosi Szabolcs* orgonaművész nagyszerű koncertje teremtette meg, majd a központi épület kertjében adott fogadás nyújtott lehetőséget a szakmai kapcsolatok mellett a barátságok ápolására is.

Dr. Decsi Tamás
Gyermekklinika

Beszámoló a

Rómában megrendezett Renaissance-Kongresszusról (The Woman and Child Before, During and After Pregnancy) 2001. május 22-25.

A „Renaissance Congress of the 21th Century: The Woman and Child Before During and After Pregnancy” megrendezése során a kongresszus elnöke, *Prof. Ermelando Cosmi* több soron következő kongresszus szerencsés összevonásával széles érdeklődésre számító rendezvényt valósított meg. Egyidejűleg került megrendezésre a „4th International Congress of the International Society for New Technology in Gynecology, Reproduction and Neonatology”, a „5th World Conference of the Society for the Investigation of Early Pregnancy (SIEP)”, a „1st International Congress of the Mediterrean Society of Reproduction and Neonatology”, és az Italian Society of Perinatal Medicine kongresszusa. A SIEP elmúlt évi kongresszusát a PTE ÁOK Szülészeti Klinikája rendezte, így nem meglepő, hogy ezen soron következő rendezvényen már számos neves előadót barátként üdvözölhettünk.

A kongresszuson *dr. Szabó István* egyetemi tanár és *dr. Szilágyi András* egyetemi docens meghívott előadóként vettek részt. Szabó professzor két előadás tartására kapott felkérést, melyek címe „Novel methods for the expectant management of preterm premature rupture of the membranes” és „Antenatal corticoids and intra-amniotic surfactant administration” voltak. Szilágyi dr. „Fetal surveillance in diabetic pregnancy” címmel tartott előadást. Szabó professzor részt vett továbbá a kongresszust követő napon tartott EURAIL (Europe Against Immature Lung) ülésen is, mivel klinikánk az újszülöttkori respiratorikus distress syndrome (RDS) megelőzését célzó nemzetközi project magyarországi résztvevője.

A kongresszus programjának fő vonalát a terhesség előtti, a kora- és későterhességi, valamint az újszülöttkori magzati és anyai problémák tárgyalását képező szekciók adták. Az orvosi kérdéseken túl filozófiai, jogi, etikai kérdések is óhatatlanul előtérbe kerültek a témák jellegéből

adódóan. Így többek között *Kurják* professzor (Zágráb) érdekes előadást tartott arról, hogy mikor kezdődik az emberi élet. Ez a kérdés ma már nagy gyakorlati jelentőségű is, mivel például az asszisztált reprodukciós technikák alkalmazása során világszerte kérdéses az embrió státusza. Kurják professzor a kérdés jogi szabályozásán túl ismertette a különböző világvallások állásfoglalását is az élet kezdete terén, mely alapján látható volt, hogy a biotechnológia fejlődése milyen ősi kérdéseket helyez mindennapi gyakorlati szintre. További érdekes előadások hangzottak el a reprodukció, a genetikai szelekció, a preimplantációs genetikai vizsgálatok etikai, jogi és természetesen orvosi oldaláról.

Valamennyi szekció bemutatására nincs mód, de néhány további fő téma mindenképpen említést érdemel. A koraterhességi szekcióban *Barnea* professzor (USA) a magzati-anyai párbeszéd, a korai, implantáció körüli embrionális eredetű szignálok terén elért újabb eredményeiről számolt be. Az embrió már a periimplantációs időben aktív, és ez fehéreje természetű szignálok termelését és az anya felé továbbítását jelenti. További előadások hangzottak el a koraterhességi ultrahangvizsgálatok jelentőségéről, melynek során a magzat és a szikhólyag három dimenziós (3D) ultrahangvizsgálata nagy prognosztikai jelentőségű a terhesség további sorsa, illetve a korai prenatalis diagnosztika szempontjából. Szerencsére ezen a téren sem vagyunk lemaradva, mivel klinikánk is rendelkezik már világszínvonalú 3D ultrahangkészülékkel.

A terhesség második felében a magzat intrauterin állapotának vizsgálata egyre nagyobb jelentőségű, ezért is volt érdekes az ezt tárgyaló szekció. Előadás hangzott el a foetalis pulzoximetria helyéről és szerepéről a szülés alatti magzati monitorizálásban (*M. Kühnert*, Németország) valamint a komputerizált magzati kardiocográfia lehetőségeiről (*Anceschi és Cosmi*, Olaszország). A legújabb magzati

monitorizálási lehetőségek azért is érdekesek számunkra, mivel például a foetalis pulzoximetria bevezetése klinikánkon az elsők között történt Magyarországon.

Több szekció is foglalkozott a nagy rizikójú terhességgel. A koraszülés, az ikerterhesség, a terhességi hypertonia, illetve praeclampsia, a diabetes, a különböző trombofiliák napjainkban is súlyos szövődményekhez, kedvezőtlen perinatalis kimenetelhez vezethetnek. Ezen szekciókban hangzottak el Szabó professzor és Szilágyi dr. előadásai is. Szabó professzor beszámolt a világviszonylatban elsőként a pécsi Szülészeti Klinikán bevezetett intrauterin direkt magzati szteroid kezeléssel szerzett tapasztalatokról az RDS profilaxisban azon esetekben, amikor a már világszerte alkalmazott anyai szteroid kezelés ellenjavalt (például súlyos diabetes, súlyos praeclampsia).

Néhány nőgyógyászati témával foglalkozó szekció is színesítette a kongresszus programját, így a nőgyógyászati endoszkópia, vagy a postmenopausalis hormonpótló kezelés újabb lehetőségei.

A kongresszus témakörére és a kongresszus szervezőivel, elnökével kialakított régi kapcsolatra tekintettel a Szülészeti Klinikáról más kollégák is részt vettek a kongresszuson (*dr. Csermely Tamás*, *dr. Halvax László*, *dr. Vizer Miklós*). Így a szabadidős, illetve a társasági programok is sikeresek voltak. Szervezett római városnézés és két fogadás alkalmával is tovább mélyítettük szakmai és baráti kapcsolatainkat az elsősorban olasz, de természetesen más nemzetiségű kollégákkal is. Az olaszokhoz fűződő jó viszonyt a korábbi években már többször megrendezett, rendszeressé váló olasz-magyar szülész-nőgyógyász találkozók is megalapozták.

Összességében szakmai és baráti, kollegiális téren is sikeres kongresszus résztvevői lehettünk.

Dr. Szilágyi András
egyetemi docens

XXII. ORVOSI VILÁGJÁTÉKOK

Evian, Franciaország

Ebben az évben a Franciaországban, a Genfi tó déli partján fekvő, festői szépségű Evianban rendezték meg a XXII. Orvosi Világjátékokat június 23. és 30. között.

Több mint 2000 orvos, gyógyszerész 25 sportágban mérhette össze tudását.

Magyarországról a csapatsportágak közül nagypályás labdarúgó csapat, kosárlabda csapat indult, emellett számos egyéni sportágban (tenisz, úszás, triatlon, atlétika stb.) szerepeltek kollégák az ország számos pontjáról.

A legnagyobb sikert focistáink aratták, miután az egyre erősödő mezőnyben sorrendben negyedszer szereztek aranyérmeket. A 32 csapatos mezőnyben a csoportmérkőzések után egyenes kieséses rendszerben zajlottak a küzdelmek. Csapatunk hét mérkőzést megnyerve lett világbajnok. A döntőben Szlovénia gárdáját győztük le 2:1 arányban.

Büszkén mondhatjuk, hogy a keretben szép számmal szerepelnek pécsiek, ebben az évben 3 fővel képviseltük egyetemünket, illetve városunkat. A győztes csapat tagjai voltak *dr. Szanyi István* (Fül-Orr-Gége), *dr. Tóth Béla* (Szájsebészet), és *dr. Gelencsér Gábor* (Szájsebészet).

Nagy sportdiplomáciai siker, hogy jövőre Magyarországon, a Balaton környékén rendezik meg a XXIII. Orvosi Világjátékokat. Reméljük, hogy ezáltal még több kolléga vehet részt a versenyeken és nagyon sokan szurkolhatnak nekik.

A képen balról jobbra: Tóth Béla, Szanyi István és Gelencsér Gábor

Dr. Gelencsér Gábor
PTE Szájsebészet

Gratulálunk!

Ez év augusztus 20-án Nemzeti Ünnepünk alkalmával az Ifjúság és Sport Minisztérium által kitüntetettek között szerepelt a Labdarúgó Orvos Válogatott is. (Erről a napi sajtó is beszámolt.)

A kitüntetés elnyerését azok a kitűnő eredmények alapozták meg, melyeket az orvos válogatott világversenyeken kiharcolt, öregbítve ezzel egyetemi sportunk, testkultúránk, hazánk tekintélyét.

Az elmúlt tíz évben a kiemelkedő eredmények a következők voltak:

1991-ben EB I. hely,
1992 és 1994-ben Világbajnoki III. hely,
1996 és 1997-ben Euró Mediterrán Kupa I. hely,
1998, 1999, 2000, 2001-ben Világbajnoki I. hely.

A csapat gerincét a nálunk tanult és diplomát szerzett orvosok alkották és alkotják, akik tanulmányaik mellett rendszeres sporttevékenységet folytattak egyetemünkön, Diáksporkörünkben, *dr. Rugási Endre* testnevelőtanár gondos és magas színvonalú szakmai irányítása mellett.

A kitűnő eredményeket elért és nálunk végzett csapattagok a következők: *dr. Bálint László, dr. Hajós György, dr. Rajki Csaba, dr. Horváth Péter, dr. Papp Zsolt, dr. Anga Béla, dr. Tóth Béla, dr. Gelencsér Gábor, dr. Vankó István, dr. Sebestyén József, dr. Szanyi István, dr. Schneider Zoltán.*

Elismeréssel és meleg szívvel gratulálunk nektek.

Dr. Kiss Sándor

Egy különleges nyári hallgatói

Az angol nyelvű kurzusra a Northeastern Ohio Universities College of Medicine (NEOU-COM) és a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Kara közötti többéves együttműködésnek a keretében került sor. A megtisztelő koordinátori feladatot ebben az évben e sorok írója látta el.

A történet 11 évvel ezelőtt kezdődött, amikor is *Prof. John Engel*, az amerikai egyetem dékánhelyettese először érkezett Magyarországra és meglátogatta egyetemünket.

Néhány lelkes ember kitartó munkája révén a két egyetem közötti kapcsolatok kezdtek konkrét formát ölteni. Először amerikai diákok érkeztek hozzánk nyári gyakorlatra, akik igyekeztek megismerkedni a magyar egészségüggyel és kultúrával. Majd 4 évvel ezelőtt az egyetemek vezetőinek és egy amerikai magyar alapítványnak (Foundation of Cleveland Hungarian Panel) a támogatásával megkezdődött a nyári kurzus, ami azóta is minden évben ismétlődik.

A kurzus címe: „Kossuth-Paine nyári kurzus”

Az egészségügyi rendszerek összehasonlítása; A betegközpontú orvoslás; Társadalmi és kulturális tényezők.

A kurzusban résztvevők:

4 amerikai és 4 magyar (két fiú-két lány) orvostanhallgató.

A kurzus felépítése:

Teljes időtartam 6 hét (3 hét Magyarországon, 3 hét az Egyesült Államokban), amelyből 2-2 hét elméleti képzéssel és 1-1 hét az adott országon belüli utazásokkal telik.

A kurzusra való pályázás feltételei:

III-IV. éves orvostanhallgatók, legalább négyes tanulmányi átlageredménnyel és folyékony angol nyelvtudással.

Egy motivációs levél és önéletrajz szükséges a pályázathoz.

A pályázati kiírás februárban jelenik meg, a pályázatok leadási határideje március. A hallgatók kiválasztása a beadott pályázatok és egy bizottság előtti személyes meghallgatás után áprilisban történik.

Az idei évben az amerikai hallgatók és vezetőik július első hétvégéjén érkeztek. A nyitó vacsorán a dékán mondott köszöntő beszédet, majd másnap kezdetét vette a hethetes tanfolyam.

A hallgatók napról napra ismerkedtek meg egymással, az amerikai, illetve a magyar egészségügyi rendszerrel. A résztvevők önálló

feladatokat kaptak, melyeket kis csoportban vagy párokban (egy amerikai, egy magyar hallgató) kellett kidolgozniuk, megválaszolniuk. A délutánok során kórházi, szociális otthoni látogatások tették még életszerűbbé az egészségügyi rendszerek bemutatását és megismerését. A betegközpontú orvoslás jegyében a csoport tagjai közösen készítettek interjúkat betegekkkel. Ezek az interjúk elsősorban nem az orvosszakmai szempontokra koncentráltak, hanem sokkal inkább arra, hogy a beteg és családja milyen módon viszonyul a betegséghez, mennyiben változtatta meg a betegség a beteg életét, szociális körülményeit, miből merít erőt, kitől kap támogatást a betegség nehéz időszakaiban.

A szocio-kulturális háttér bemutatása a hallgatók feladata volt, lett légyen az Magyarország vagy Pécs történelme, hangverseny a székesegyházban, vagy netán az, hogy hogyan kell készíteni a krumplis tésztát és milyen íze van a lilahagymás kacsaszíros kenyérnek. Az ilyen „kulturális elmélyülések” adták a kurzus késő délutáni és esti programjait.

A hallgatók pillanatok alatt nagyon jó kis csapatot kovácsolódtak, jól tudtak együttműködni a délelőtti munkában, és kitűnően érezték magukat a közös esti programok során.

Az első két hét során vidéki intézmények látogatása is színesítette a programot. A pécsi kurzus záró akkordjaként „természetesen” a magyar borok egyik fővárosában, Villányban is töltöttünk egy jó hangulatú estét.

A harmadik héten a 8 hallgató magyarországi felfedezőútra indult. A körútból nem maradhatott ki a Balaton és környéke, Budapest és Szeged sem.

A harmadik hét végén mindenki indult vissza Ohioba a kurzus második félidejére.

A kurzus vezetői nagy örömmel fogadtak minket a clevelandi repülőtéren.

A program felépítése hasonló volt, mint

Magyarországon, így tudták a hallgatók a legjobban összevetni a látottakat. Szó esett a biztosítási rendszerekről, az egészségügyi ellátáshoz való jutás lehetőségeiről, az újszülöttek és gyermekek ellátásának különbözőségeiről. Jártunk hontalanoknak épített hospice-ban, melyet csak alapítványi támogatásból tartanak fent.

A hallgatóknak lehetőségük nyílt az ottani egyetem oktató központjában interjúkat készíteni „betanított betegekkkel”, melyet videóra rögzítettek és mindenki visszanezhetette saját alakítását. Kint ezt a módszert nagyon jól alkalmazzák és hasznosítják a klinikai oktatásban. Elemzik a hallgatók szakmai, interjútechnikai

és kommunikációs készségeinek fejlődését a gyakorlati oktatás előrehaladásával.

A két hét itt is gyorsan elrepült és már csak az utolsó hivatalos felvonás volt hátra, a projektek bemutatása.

A prezentációk két részből álltak; mindkét

kurzus

ország hallgatói összefoglalták saját egészségügyi rendszerük szintjeit, szervezeti felépítését, finanszírozási módszereit, kapcsolódási pontjait. A második részben minden hallgató választhatott a korábban megoldott feladatok közül egyet, mely lehetett egy beteggel folytatott interjú élménye (például levél vagy vers formájában), lehetett saját maga bemutatása, mint jövőbeni gyógyító, egy tárgy segítségével (pl.: tükör, zászló, poszter vagy akár két kő).

A hallgatók nagyon fantáziadús és tartalmas programot állítottak össze.

A bemutató nyilvános volt és sokakat vonzott, hogy megismerjék mivel töltöttük el ezt a négy hetet. Jelen voltak a kurzus támogatói az egyetemről, a clevelandi magyar alapítvány képviselői, valamint a kurzuson a korábbi években részt vett hallgatók is.

A 2001. évi nyári kurzus hivatalos része ezzel sikeresen lezárult és én másnap indultam hazafelé, de a hallgatókra még várt a Niagara-vízesés és egyéb izgalmas kirándulások egy héten át.

A 4 év során összesen 32 hallgató vett részt a nyári kurzusokon. Úgy gondolom, hogy a résztvevők nem csak a másik ország egészségügyi rendszerébe nyerhettek betekintést, hanem saját hazájuk egészségügyéről is sokkal átfogóbb és részletesebb képet kaptak. A csoportos és önálló feladatmegoldások segítették a csapatmunka kialakulását és nagymér-

tékben fejlesztették a hallgatók kreativitását. A betegekkel készített interjúk a „betegközpontúság” jegyében rávilágítottak azokra az emberi dimenziókra, amelyek a szakmai munka elengedhetetlen kiegészítői.

Véleményem szerint ez a kurzus nem csupán egy másik ország egészségügyi rendszerével, szociális és kulturális háttérével való ismerkedés élményét nyújtotta, hanem annál sokkal többet, életre szóló barátságok kezdetét és a csapatmunka örömeit (kulturális, szociális, vallási különbségektől függetlenül), egy másfajta szemléletmódot, melyet a résztvevők későbbi tanulmányaik és munkájuk során sokszorosan tudnak majd kamatoztatni.

Szeretnék köszönetet mondani – a résztvevő hallgatók nevében is – mindkét egyetem vezetőségének, alapítványi támogatóinknak, mindenkinek, aki a kurzus megszervezésében és lebonyolításában részt vett és lehetővé tette, hogy e fantasztikus nyári kurzusra most is sor kerülhetett, akárcsak az elmúlt években. Remélem, ez a jövőben is folytatódni fog.

Dr. Csikós Ágnes

koordinátor

Családorvostani Intézet

A Magyar Nephrológiai Társaság 2001. évi Nagygyűlése Balatonvilágos, 2001. szeptember 20-22.

A Magyar Nephrológiai Társaság Nagygyűlésének idén – festői környezetben – Balatonvilágos (Club Aliga) adott otthont 2001. szeptember 20-22-én. Az ezt megelőző estén tartott vezetőségi ülés finanszírozási kérdésekkel foglalkozott. A tudományos kongresszus szakmai színvonalát növelte és színesítette, hogy vele együtt rendezték meg a dialízis napot a nephrológia területén dolgozó nővérek, aszisztensek és technikusok részvételével. Úgy tűnik, hogy sikeresnek és szerencsésnek bizonyult az összevont kongresszus helyszínének kiválasztása és ez jó ok arra, hogy a Magyar Nephrológiai Társaság következő nagygyűlését is Balatonvilágoson rendezze. A nagygyűlés jelentőségét fokozta és tudományos rangját növelte a külföldi vendégek jelenléte és előadásai. A kongresszus lehetőséget adott a nephrológusoknak egymás kutatási eredményeinek megismerésére, nemzetközi tudományos kapcsolatok kialakítására és elmélyítésére. Nagy Judit professzor, a Magyar Nephrológiai Társaság elnökének és dr. Járay Jenő, a Magyar Nephrológiai Társaság főtítkárnak megnyitója és köszöntője után díjak kiosztására, majd a díjazottak előadására került sor. Korányi díjat ka-

pott dr. Sonkodi Sándor professzor (SZTE I. sz. Belgyógyászati Klinika), dr. Tilman B. Druëke (Service de Nephrologie, Hospital Necker, Paris Cedex, France). A társaság Honoris Causa doktorrá választotta Dr. Walter H. Hörl (Universitätsklinik für Innere Medizin III., Klinische Abteilung für Nephrologie und Dialyse, Wien, Austria), Dr. Vladimír Teplan (Institute for Clinical and Experimental Medicine, Clinic of Nephrology, Czech Republic, Prague), Dr. Francesco Locatelli (Ospedale a Manzoni, Divisione di Nephrologia e Dialisi, Lecco, Italy) professzorokat. Alkalmunk volt meghallgatni Dr. Michel Jadoul (Universite Catholique de Louvain, Cliniques Universitaires Saint-Luc, Service de Nephrologia, Bruxelles) és Dr. Paul Brenchley (Renal Research Labs, Manchester Clinic, Manchester Royal Infirmary, Manchester) érdekes előadását is. Az előadás után szekcióüléseken folytatta munkáját a kongresszus. Nagy érdeklődés nyilvánult meg a diabéteses nephropathia szekció iránt, melynek egyik üléselnöke dr. Wittmann István volt.

A pénteken (21-én) tartott szekcióülések közül külön figyelmet érdemelt a vesebetegsége-

gek progressziójával foglalkozó szekció munkája. A Magyar Neph-

rológiai Társaság délután megtartotta az esedékes közgyűlést, majd a napot hangulatos vacsora zárta szabadtéri bográcsparti formájában.

Szombaton (22-én) Nagy Judit professzor vezetésével kezdődő szekcióülésem klinikopathológiai kérdésekről esett szó. A háromnapos nagygyűlésen elhangzott 115 előadás érintette mindazokat a főbb témaköröket, melyek leginkább foglalkoztatják napjainkban a nephrológusokat. A kellemes környezetben, jó hangulatban folyó rendezvény remélhetőleg valamennyi résztvevő hasznára vált és eredményesen zárult.

A Nagygyűlés pécsi előadói: A Sebészeti Klinikáról dr. Kalmár Nagy Károly egyetemi adjunktus; a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrumból dr. Nagy Judit egyetemi tanár, dr. Karáton András egyetemi tanár, dr. Wittmann István egyetemi docens, dr. Degrell Péter egyetemi adjunktus, dr. Molnár Márta egyetemi tanársegéd, dr. Wagner László klinikai orvos, dr. Wagner Zoltán PhD hallgató, dr. Vas Tibor PhD hallgató, Molnár Gergő orvostanhallgató.

Dr. Csiky Botond

Az Orvostudományi Hírmondó ünnepi száma szól mindazoknak, akik sok évtized után is visszalátogatnak az egyetemre és szeretnék felidézni a múltat, tanítómestereik felejthetetlen alakját. Jobst professzor visszaemlékezése híres patológus professzorokra, úgy gondoljuk, számos emléket idéz fel a kollégákban, volt hallgatókban egyaránt.

EMLEKBESZÉDEK AZ MTA ELHUNYT TAGJAI FELETT

Jobst Kázmér

Entz Béla (1877-1959) és Romhányi György (1905-1991)

Nemcsak a múlt, hanem a tanítvány tisztelete és hálája is indított arra, hogy a két jeles kortárs pécsi patológus akadémikusról megemlékezzem. Ma már alig néhányan vagyunk, akik mindkét professzort közelebbről ismerték. Magam Entz professzor harmadéves medikusként hallgattam, Romhányi professzornak meg 16 évig voltam asszisztense. Ez adott alapot, hogy megkíséreljem bemutatni a két professzor szakmai, tudományos, közéleti, nem utolsósorban emberi vonásait, egyéniségét.

Szakmai pályafutásuk lényegesebb adatait táblázatban foglaltam össze:

	ENTZ BÉLA	ROMHÁNYI GYÖRGY
Születés	1877, Kolozsvár	1905 Szár (Fejér m.)
Diploma kelte	1900, Budapest	1929, Budapest
Habilitáció	1911	1938
Munkahelyek	Budapest, I. Kórbonctan (int. ig.: Genersich Antal) Budapest, Szt. István Kórház Állatorvosi Főiskola Budapest, Rókus Kórház Erzsébet Tudományegyetem Pozsony-Pécs	Budapest, II. Kórbonctan (int. ig.: Balogh Ernő) Szombathelyi Kórház Pécsi Orvostudományi Egyetem
Egyetemi tanár	1918	1951
Akadémikus	1945	1982, 1987
Meghalt	1959, Pécs	1991, Pécs (Folytatás a következő oldalon)

Minőségbiztosítás a genetikai diagnosztikában – EMQN találkozó

Korunkban – nem utolsósorban az EU-csatlakozás közeledtével – az élet egyre több területét szövi át a minőségbiztosítás; ma már nem csak a piacra kerülő végtermékeknek, hanem az egyes termelési lépéseknek, sőt általánosabban minden munkafolyamat lépéseinek is nemzetközi szabványoknak kell megfelelnie (pl. ISO 900X). Ezzel összhangban az is szükséges tehát, hogy az egészségügyben zajló tevékenységek (mint pl. diagnosztika, leletkiadás, betegápolás egyes lépései stb.) is nemzetközileg elfogadott normák szerint történjenek.

Az Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstani Intézet (és ezen belül a laboratórium) ennek szellemében tavaly csatlakozott az European Molecular Genetics Quality Network (EMQN) nevű európai hálózathoz. Ez a szervezet egyrészt egyes genetikai betegségek diagnosztizálásával kapcsolatos megbeszéléseket szervez, ahol számos európai ország szakemberei közösen próbálnak egy egységes útmutatót kidolgozni az adott vizsgálat elvégzésére, másrészt körkontroll vizsgálatokkal mérik fel, és ezáltal segítik a szervezetbe bekapcsolódott laboratóriumok munkáját.

A legutóbbi találkozóra Edinburghban került sor, melynek témája a *belső minőségellenőrzés* volt. Ezen 17 ország több mint 40 szakembere képviseltette magát. A találkozó célja a DNS diagnosztikával foglalkozó laboratóriumok számára egy egységes irányelv lefektetése volt. A találkozó előtt kérdőívet kellett kitölteni, amely a betegek adatainak tárolásával, azok védelmével, mintatárolással, mintakezeléssel, leletezéssel stb. kapcsolatos

kérdéseket tartalmazott.

Nagyon nagy hangsúlyt kapott a megfelelő mintakezelés (a minták összekeverésének és a szennyeződések elkerülésének kérdése) és az egyes minták azonosítása. Mivel minden országban más-más rendszer működik, egy egységes, mindenki számára elfogadható protokollban nem sikerült megegyezni, részletkérdésekben (pl. hogy legalább két információ: a beteg neve és a születési ideje feltétlenül kerüljön rá a mintát tartalmazó edényre) viszont igen.

A találkozóon tárgyalt másik nagy kérdéskör az eredmények értelmezése és interpretálása volt; telefonon, faxon, esetleg e-mailen keresztül adjunk-e ki eredményt? Hosszas diskusszió után abban megegyezés született, hogy minden esetben két személynek kell aláírnia a vizsgálati leletet.

Ezen kívül még számos témát érintett a megbeszélés: milyen minőségügyi rendszer működik a laboratóriumban; mennyi ideig tároljuk a nyersadatokat, leleteket; milyen kontrollokat használunk a vizsgálatok során stb. Minden esetben elhangzott, hogy a kialakult állásfoglalások csak irányelvek, az EMQN nem fogja azokat számon kérni.

Nagyon hasznos volt azt is látni, hogy ezekben a kérdésekben a vezető európai laboratóriumok ugyanazokkal a problémákkal küszködnek, mint mi.

Berenténé Bene Judit

vegyész

Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstani Intézet

Összevetve az életrajzi adatokat, a közel 30 évvel fiatalabb Romhányi György pályafutása sok hasonlóságot mutat Entz Béláéval. Diploma után 9-11 évvel habilitáltak. Mindketten egyetemi intézetben indultak, majd kórházi proszektor főorvosként működnek, és kerülnek 46 és 41 évesen egyetemi katedrara. Ezt követő 31 és 27 évvel választot-

ták őket az MTA tagjai sorába. Romhányi akkor már 77, Entz 68 éves. A 30 év korkülönbség különösen nagy volt a két professzor tudományos céljában, de etikájuk, oktatói hitvallásuk hasonló volt.

A klasszikus iskolában felnőtt Entz Bélát csak érintették a 19-20. század nagy műszaki, természettudományos, technikai felfedezései. Romhányi ezekről már a középiskolai-egyetemi tanulmányai során hallott, azokkal megfertőződött. Ez érthető is, hisz a matematika is kedvenc tárgyai közt szerepelt. Saját elmondása szerint véletlen, hogy a Ferenc József hídon állva nem a Műegyetemre, hanem a Pázmány Péter Tudományegyetemen medikusnak iratkozott. A két nagy patológus egyéniség szakmai pályafutása mindezt tükrözi. Romhányi professzor erről így vallott: „Eljegyeztem magam a szubmikroszkópos kutatással, a szubmikroszkópos struktúrákkal.”

Entz Béla pedig erről így ír: „Aki búvárkodni akar, annak egész életét és energiáját erre kell szentelnie, és nem szabad olyan munkakört vállalnia, ami elvonja a laboratóriumtól. Ez okból arra törekedtem, hogy legalább az egyetemi tanár másik fontos feladatának tudjak megfelelni, és az orvosképzést tekintettem legfőbb feladatomnak.” Mindkét professzor „öregdiákjai” ma is nosztalgiával emlékeznek a kórbonctani előadásokra, a két nagy-szerű pedagógusra és igaz emberre.

Nem csak külső megjelenésben tértek el. Entz Béla alacsony; nyugodt mozgású, tagoltan, gondosan hangsúlyozó, kerek mondatokban ad elő, Romhányi magas, karsú termetű, gyors járású és olykor csak fél mondatokban, dialógusokban beszélő, gesztikuláló, a partnerét, diákjait szemmel, kézzel szuggeráló oktató volt.

Akik ismerték Entz Bélát, előtűnik a szelíd, finoman, sokszor huncutul mosolygó, jóságos ember jelenik meg, aki bölcs tanácsaival az udvariasan hozzáfutólóknak mindig segítségére volt. Egy szóval jellemezhetjük: maradéktalanul humanista volt. Ez jellemezte életét, mindig *egységes és ugyanaz volt és maradt a nehéz, kritikus, vészterhes időkben és helyzetekben is*. Az igazság mellett habozás nélkül kiállt, vállalva meggyőződésének esetleges következményeit. Nem véletlen, hogy 1944-45-ben mint egyetemi vezető ismételtelen élvezhette az éppen regnálók „vendégszeretetét”. Mélyen megvetette a talpnyaló karrieristákat, a képmutatókat.

Humánuma, harcos humánuma, emberszeretete megbecsülésből és megsegítésből állt, mely szerénységgel és alázattal párosult. Ennek ismeretében nem meglepő, hogy nemcsak a diákság,

az egyetem, hanem a város polgársága körében is köztiszteletnek és szeretetnek örvendett. Nem tett különbséget ember és ember közt, éppoly közvetlenül beszélt a falusi emberrel, a gyári munkással, mint diákjaival vagy tanártársaival. Nagysága, segítőkészsége a vészterhes időkben mindenki számára nyilvánvaló lett, amikor diákjait a tanteremben megvédte a vegzáló csőcselékkel szemben. Nem véletlen, hogy az orvoskar 80. születésnapján teljes számban részt vett köszöntésén, és születésének 100. évfordulóján az ország szakmai tudományos elitje, magas pozíciót elért diákjai egységesen ünnepi ülésen emlékeztek. Egyet nem viselt el: a tiszteletlenséget, ragaszkodott a stílushoz, formákhoz, az udvariassághoz. „A stílus maga az ember” – elmondhatjuk róla is.

Romhányi Györgyöt is, akinek életútját Kádas István írta meg, a szerénység jellemezte, ami szinte túlzott zárkózottságra ment át. Kevés ember előtt tárult fel, inkább elejtett szavakból alakíthatunk képet felfogásáról. Ha azonban az egyébként nyitott ajtajú szobájában, behajtott ajtó mellett valakit beszélgetésre hívott, ez nézetazonosságra utalt. Tanártársai közt is kevés ilyen kitüntetett volt. Alapvetően óvatos, szinte félénk, bizonytalan volt, néha még saját tudományos eredményeinek értékelésében is. Viszont nem szégyellte mások véleményét kikérni, és hallgatott kritikus észrevételekre. Bizalmatlan volt, amiben szerepe lehetett a megelőző évek mellőzésének, megpróbáltatásainak.

Intézetében és diákjai közt bontakoztak ki emberi tulajdonságai. Kapitányként, felvértezett tudásával irányította asszisztenciáját, a maximumot követelve. Csak a teljesítményt honorálta azzal, hogy: igen, rendben, de senkit nem dicsért meg, mert teljesítette kötelességét. A mulasztás indoklására nem kért magyarázatot. Szeretetteljes szigorral kezelte diákjait, sarkítva exponálta hanyagságukat, a nem tudást, mert az ilyen mulasztás emberéletbe kerülhet, és „nem akarok gyilkosokat nevelni”. A kutatás megszállottja volt, és ebből csak nagy ritkán zökkent ki, hogy megkérdezze egy sportfutballmérkőzés eredményét. De a következő kérdése már az előző nap megbeszélte kísérlet eredményére vonatkozott (amihez még a vegyszereket sem sikerült beszerezni). Napi 12 órát dolgozott, és ezt elvárta munkatársaitól is. Szombaton és vasárnap délelőtt is. Kísérleteit mindig saját kezűleg végezte, csak egy „kisasszony” asszisztenső verejtékezett mellette. Nem volt féltékeny, nem titkolta új eredményeit. Ellenkezőleg, azonnal közölte. Éppúgy, mint a lapokban olvasott, számunkra ígéretesnek tűnő felfedezéseket. Hihetetlenül tudott lelkesedni, és ilyenkor gazdag fantáziája messze elkalandozott ezeken az egyszemélyes polémiákon. A diagnosztikus véleményalkotásban határozott volt. Kétség esetén, ha a minta nem tartozott szűkebb területéhez (ideg, bőr), nem szégyellte tanártársai véleményét kikérni: „Megbeszélem, és küldjük el Környey, Melczter professzornak.” Az intézet hétköznapi problémáival nem szívesen foglalkozott, kikérte az idősebb munkatársak véleményét. Vonatkozott ez személyi kérdésekre is. Bizonyos szintig így befolyásolható volt, de tudta, régi munkatársai nem vezetnek tévútra, helytelen döntésre. Romhányi mellett nem volt könnyű a beosztottak élete. De ezt ő tudta, és azt mondta: „Embert akarok faragni belőletek, hogy megálljátok helyeteket az életben, ha csak magatokra számíthatok.” De a terhelést a legtöbben vállalták, ahogy ő mondta: „a kutatás fele játék; fele gyötrelm”, mert mindig tanulhattunk tőle újat.

Míg beosztottjaival szigorú főnök volt, az intézeti diákokkal közvetlen, atyai hangon beszélt, magyarázott, elbűvölte hallgató-ságát gazdag ismeretanyagával, olykor merész ötleteinek és a valóságunk szintézisével. A városban, a civil körökben a kedves, nagy tudású kutatót, és nem a villámokat szóró Zeust, a Főnököt

ismerték, tisztelték. Így mi, akik évekig mellette éltünk, a „kétarcú Romhányit” ismertük meg. Végző fokon mindkét professzort az emberszeretet jellemezte, de míg Entz humanistaként realista volt, Romhányit sokszor szinte gyermeketeg naivitás, kétkedés és bizalmatlanság jellemezte, ami a nagy nyilvánosság számára rejtve maradt. A két professzort, az embert kíséreltem meg bemutatni nyers karcolat formájában, hisz kidolgozott portréra nem vállalkozhattam. Most az oktatókról emlékezem.

Nem könnyű eldönteni, a tanteremben vagy a boncteremi bemutatásokon hagytak-e mélyebb nyomot hallgatóinkban. Retrospektíve úgy gondolom, az esettől, témától függően mindkettőben.

Entz Béla a pulpituson fekvő jegyzeteit lapozgatva, gyakran gazdag élettapasztalatából vett példákkal, nemegyszer adomákkal fűszerezve tarkította a tényanyagot, amit tagoltan, nyugodt hangsúlyozással szinte lediktált. A hallgatósággal teli teremben a

Őrület..., ne mondja...

templomi csendben csak Entz Béla „finom”, olykor keményebb hangját lehetett hallani. Nem rajzolt a táblára, esetenként epizódos ábrákat vetített. Az aznapi érdekes esetek szerveit is felhozta tálcákon, és a tanteremben demonstrálta. Gyakran hallottuk tőle: „Az orvosi hivatás követelményeinek csak a felét lehet megtanulni, a másik fele művészet, amire születni kell.” Gyakran idézte Morgagnit: „Egy szemernyi tény többet ér, mint egy mázsza elmélet.” Ez az idézet jellemezte Entz Béla egész lényét, szellemiségét.

Nevezetese és élményszerűek voltak a déli boncteremi de-

monstrációk. Klinikai-patológiai megközelítésből ismertette az eseteket, a klinikumot, annak tanulságát, és az érdekesebb elváltozásokról azonnal kisebb előadást is tartott. Így a hallgató igen sokat profitált, ezért sem volt véletlen nagy látogatottsága. Nemegyszer a hallgatóságot is bevonta a megbeszélésbe, ami egyben lehetővé tette, hogy megismerje őket. Így a gyakrabban szereplők részvétele a vizsgán szinte formális volt. A vizsga metszetértékelésből is állt. Valójában annak megbeszélése volt a szóbeli kérdés. Mindenkor a jóindulat vezette a vizsgán, mindent elkövetett segédkérdéseivel, hogy szóra bírja a gyengébb hallgatót. Nem is buktatott gyakran, de a vizsgán is elhangzott: „Fiatl barátaim, felelősséggel, nagy, mély felelősséggel kell élni az élőkért.”

Romhányi dinamikus előadó volt. Fel-alá cikázott a padok előtt, kezében a krétával, és gondolatait, az elváltozás lényegét egy-két fehér krétavonással skiccelte a táblára. Aztán nagy karikákat rajzolt az elváltozás lényegére. Az előadást az aznapi érdekesebb bonceset megbeszélésével kezdte, amibe az érintett csoport tagjait bevonta, így aztán dialógusként indult, de végül az egész évfolyam részt vett az értékelésben. Nem lehetett senki biztos, következőként nem őt kérdezi-e véleményéről. A hallgatóság egy emberként „csüngött” a Mesteren (gyakran így szólította diákját vagy asszisztensét, főleg, ha jó napja volt). A terem zsúfolásig megtelt, mindenki jegyzetelt, hisz könyv nem volt, a vizsgázó jegyzetét meg nemegyszer elkérte a vizsgán, főképp, ha nem tudott a diák a kérdésre válaszolni. „Lássam, ott volt-e az órán, mit jegyzett fel!” – hangzott el a kemény kérdés. Ha hiányzott, sokszor jobban megbocsátotta, mint ha szerepelt a téma a jegyzetben, de nem tudta. Művészi módon foglalta össze pár mondatban a mondanó lényegét, ezt követelte meg a vizsgán is. Vigyázott, hogy évente változtassa előadásainak részleteit. „Ha ugyanazt adod elő másodszor, az már dohos.” Az elmondottakból adódik, hogy Entz Bélához hasonlóan a hallgatóság nagyobb részét név szerint ismertte. Világos volt előtte Entz Béla nimbusza, ezért így nyilatkozott: „Entz Béla után igyekezni kellett, nehogy csőd legyen, az nagy szégyen lett volna.” Nem lett csőd. Másként adott elő, mint nagynevű előde, és briliáns előadásainak híre rövid idő alatt ismertté vált. Egy alkalommal Szentágothai professzorral együtt felkérték, nyilatkozzanak az ún. „nagy előadás” aktualitásáról. Szentágothai fejtegetését nagy taps követte. Ekkor szerényen fel-alá sétálva jött Romhányi, aki így kezdte: „Én nem tudom Szentágothai professzort utánozni” – ezután nagy szünet következett, majd: – „de ő sem tud engem.” Tomboló taps, hisz ez az igazság. Ha csak azt vesszük, hogy Szentágothai a táblán két kézzel, több színnel rajzolta fel a legbonyolultabb idegpályákat, Romhányi meg csak egy fehér krétával a lényegét. Romhányi mindig gondosan felmérte, hogy kiknek ad elő. A TIT-ben, a diákoknak, az Akadémián – és annak a hallgatóságnak megfelelő színvonalon ismertette az olykor bonyolult felismeréseket úgy, hogy mindig mindenki megértette, miről, és csak hozzá szólt. Ez volt talán előadói sikerének legfőbb titka.

Minden medikus emlékszik, midőn reggelente „beviharzott” a boncterembe, megállt a csoport előtt, és kérdezett: előzményt, majd az elváltozásuokat vette a diákkal együtt szemügyre, és gyötörte, míg a lényegre nem sikerült rávezetnie. Persze ilyenkor néhány kemény szó is elhangzott a leendő orvos felelősségéről, a tudatlanságról, mellyel „meggyilkolja” beteget. A szigorlat pedig valóban kemény próba volt. Nem buktatás volt a célja, hisz ritkán buktatott, de „ezen a vizsgán, ebben a vizsgafeszültségben most éppúgy helyt kell állni, mint a betegágy mellett. Mi lesz a beteggel, ha összeomlik, mint itt, és elkezd sírni?!” – hangzott el sok-

szor. Azt hiszem, valamennyi diákja számára felejthetetlen a szigorlat (de az oktatóknak is, hisz sokszor ők is ott helyben kihúzták a lutrit, ha nem produkált a csoport). Ennek ellenére a legtöbben szeretettel gondolnak a kórbonctani előadásokra, Romhányi professzorra, mert az életre nemcsak orvost, hanem embert is nevelt, és a gyakorló orvos számára adott igen hasznos municiót.

Romhányi rendszeresen ellenőrizte az intézetben a szövettani gyakorlati anyagot, a metszeteket, és röviden elmondta, mit kell a hallgatónak arról elmondania. Ugyanakkor a gyakorlatokra kijelölte az ún. színes készítményeket, melyek szintén a vizsga anyagát képezték. „A patológia a szenvedések tana, ezt megfelelő makroszkópos készítményekkel kell oktatni, demonstrálni” – hangoztatta sokszor, és ennek szellemében építette ki az intézeti múzeumot.

Szuggesztív, lebilincselő, olykor színpadias előadásmódja felejthetlenné és vonzóvá tették óráit. Dörge delmes intéseit, „letolásait”, kritikus, az életből vett szomorú, negatív példáit mindenkor a nevelő szándék, az okulás vezérelte.

Kétségtelen, mindkét professzor más-más stílusú, de végeredményben ragyogó előadó volt, és ami nem utolsó: nevelők, pedagógusok is voltak, akik nemcsak szakembereket neveltek. A hallgatóság ezt ha nem is tudatosan, de megérezte és értékelte.

Patológusként mindketten magabiztosan uralták a makroszkópos diagnosztikát. Az értékelésnél ragaszkodtak klinikus kollégáik jelenlétéhez, és együtt, szinte kis klinikai-patológiai konferencia keretében beszéltek meg az esetet. A patológust itt a szerénység, alázat jellemezte, ahogy Entz Béla egy alkalommal sebészprofesszor kollégájának eseténél mondta (törlő maradt a hasüregben: peritonitis): velem ilyen nem fordulhat elő. A boncteremben, miután közös volt a törvényszéki orvostanével, nemegyszer 3-4 professzor is találkozott, akik érdekes szakmai és egyetempolitikai eszmecserét folytattak, ami számunkra tanulságos élmény volt. A mikroszkópos vélemény Romhányinál rövid, legfeljebb pár soros leírást követően következett. Entz Béla aprólékos leírást diktált, gyakran csak körülírta a diagnózist, a definitívabb Romhányi-stílussal szemben. Mindkét professzor intézetében orvos boncolt. A biopsziát Entz Béla mindig személyesen véleményezte, hisz ezért honoráriumot kapott, aminek egy részét munkájuk arányában a metszetet készítő medikusok, asszisztensek közt osztotta szét. Romhányinál anyagi nem jött már szóba. Az idősebb munkatársai – „akik úgy láttak, mint ő” – végezték a rutin-diagnosztika dandárját, csak a kritikus eseteket mutatták be véleményezésre. De mindennap referálni kellett, ha nem volt probléma, akkor is megkívánta. Így láthatatlan, de valós kapcsolata volt a rutinnal. Fontos segédoktatási eszköz volt az ún. „Doppelzeiger”, amikor együtt nézték az asszisztenssel az érdekes metszeteket, és közben a mutatóval magyarázta a jellemző elváltozást. Így tanított minket, és így tanítottunk mi is később. Élvezte a biopsziás tevékenységet, nem tekintette fárasztó munkának, amint később mi sem. Ezt láttuk, tanultuk, örököltük. És addig nem lehetett ebédelni, míg az utolsó metszetet nem véleményeztük, ami két óra előtt ritkán fordult elő. De ő sem ebédel addig. Szigorú vezető volt, ahogy mi neveztük egymás közt, a „Főnök” és mi voltunk a „Mesterek”.

Sok hasonló emberi, szakmai vonás után talán a tudományos kutatói területen tért el leginkább a két professzor érdeklődése egymásétól. A patológus Entz Béla gyakran mondta a bonctermi demonstrációkon: „Egyszerűen, logikusan kell gondolkodni, mert a hétköznapi esetek sokkal gyakoribbak, mint a ritkaságok.” Az új felfedezésekkel szemben ösztönösen igen óvatos volt, amit

később többen időskori maradisággal magyaráztak. Pedig nem így volt, hisz a szulfonamidok, antibiotikumok, kortikoszteroidok megjelenésekor a kezdeti lelkesedés mellett elgondolkozva, mosolyogva, élettapasztalatából adódóan óvatosságra intette a túlzó lelkesedőket. Legjelentősebb munkája a szifiliszről írt monográfiája. Csaknem egy időben Schaudinnal és Hofmannal ő is leírta a *Spirocheta pallidát* mint a szifilisz kórokozóját. Közel 100 klasszikus patológiai tanulmányt közölt, melyek közül a leukémiák tumortermészetére vonatkozó nézete külön is említésre méltó. Foglalkozott az öregedés kérdésével, így a gerontológia első hazai képviselői közt említhetjük. Munkái jelentek meg a sebgyógyulásról, a pajzsmirigy betegségeiről, a tuberkulózisról, a csontpatológiáról. Irodalmi munkássága közt említhetjük *A kórbonctan és kórsvetnan alapvonalai*, a diákok közt csak Csízio néven ismert, valójában nem befejezett könyvét, valamint a *Kórbonctani technika* címmel összeállított kiadványt, mely a hallgatónak

Áháháhá

szánt segédlet volt.

Élete utolsó másfél évtizedében paleopatológiával foglalkozott. A zengővárkonyi ásatások relikviái a pécsi Janus Pannonius Múzeumban tekinthetők meg, csakúgy, mint kéziratban hátrahagyott feljegyzései.

Kevésbé volt publikus, de élete végéig szoros barátság fűzte a pécsi származású, korábban itteni tisztí főorvoshoz, a patológus-mikrobiológus Johann Bélához, az OKI alapítójához, az egészségügyért felelős államtitkárhoz, aki mindenben támogatta, hogy a hazai prospektúrákra Entz Béla tanítványai kerüljenek.

A klasszikus Entz-iskola szakmai-tudományos munkájáról betekintést kaphatunk tanítványainak a 10 éves tanári jubileumá-

ra kiadott dolgozatai alapján.

Hasonló, talán szerényebb terjedelmű, de a Főnök kutatói szellemiségét tükröző dolgozatsorozattal köszöntötték tanítványai Romhányi professzort 80. születésnapján.

Amint a bevezetőben említettem, Romhányi professzor ars poeticáját a kutatás, a szubmikroszkópos vizsgálatok határozták meg. Nem feladatom ennek részletezése, többen megtették, ezért csak címszavakat sorolok fel: amyloid, rugalmas rost, vese-kefe-szegély, DNS, RNS, sejtmembrán, topooptikai reakciók, kötőszöveti struktúrák, ABT reakció. A témák árulkodnak, „kilógtak” a hagyományos patológiai témákból, ő meg a patológusok sorából, hisz soká nem is értették tudományos eredményeinek lényegét. Az elektronmikroszkópot nagyra értékelte, de csak egy nagy felbontású mikroszkópnak tartotta, mely épp oly leíró, mint a hagyományos fénymikroszkóp. Ezzel szemben az egyszerű polarizációs mikroszkópos észleletek logikus és szisztematikus kísérletek eredményei, értelmezésük alapos fizikai, kémiai és strukturális felkészültséget kíván. Munkájában segítséget jelentett, hogy régtől érdeklődött a korszerű hisztokémiai eljárások iránt. Ez adta az impulzust, hogy a szöveti struktúrákon előbb kémiai beavatkozással hozzon létre jól definiált szerkezetváltozást, amit másodlagosan a kifejlesztett anizotrop festési eljárásokkal vizualizált. „Csak folyamatosan, menet közben bontakozott ki előttünk a probléma, tudtuk világosan áttekinteni, és csak így sikerült polarizációs optikai módszertanainkat nagy teljesítményű eljárásokká fejleszteni.” Kutatási eredményeit 1975-ben Kossuth-díjjal ismerték el. Íróasztalán a Nature, a Science legújabb száma éppúgy megtalálható volt, mint a klasszikus patológiai vagy hisztokémiai folyóiratok. Amint elolvasta a Barr-testekről, nemi chromatinról szóló Nature-cikket, másnap már kiadta a feladatot az akkor medikus Méhes Károlynak, foglalkozzon a témával. Ez az indítás meghatározta további tudományos pályafutását (citogenetika); az eredmény mindegyikünk előtt ismert: ma Méhes Károly is az MTA tagja.

Romhányi professzor hihetetlenül tudott lelkesedni, örülni egy észleletnek, de soká óvatos volt, valóban reális-e a lelet. Sokszor megismételte, másokkal megnézte, így erősítve igazát, osztalva kétségeit. Minden diplomás kapott experimentális feladatot, amibe be kellett vonni az intézetben nagy számban levő diákkörösöket. Aztán a legváratlanabb pillanatban megjelent, és érdeklődött az eredmény után. Mindig kellett valamit mondani a témáról, ha nem is volt újabb észlelet. Referátumot jobbra csak a diákkörös diákok okulására tartott: egy egyetemi embernek kötelessége az olvasás, az ne csak a témájára vonatkozzon, de szélesebb skálán mozogjon. Amennyire szeretett előadni, annyira nem írni. Viszont nagy gonddal, akár tucatszor is visszaadta munkatársai kéziratát átdolgozásra. Doktori disszertációját is csak Donhoffer rektor úr erélyes felszólítására állította össze. A mércét minden vonatkozásban, magára nézve is magasra emelte, mert azt akarta, legyen belőlünk valaki, ahogy sokszor mondta, kerüljük el a csődöt. Vérbeli kutató, tudós és nevelő volt. Ugyanakkor, Entz Bélával ellentétben, került a nyilvánosságot, a közéleti szereplést. Csak a szakmai üléseken vett szívesen részt, és egy-egy felszólalásával nemegyszer hosszú, terméketlen vitákat döntött el.

Entz Béla nem titkolta, hogy az oktatás mellett az „egyetem megmentése” volt a legfőbb feladata, és ezt Pekár Mihállyal eredményesen megoldották, így Pécsen Nagy Lajos után 1923-ban újra lett egyetem. Amint 80. születésnapján mondta: „Csak tanári és emberi kötelességemet teljesítettem, amennyire szerény képessé-

geimmel ennek meg tudtam felelni.” Volt dékán, rektor, megszervezte a Nagy Lajos Kollégiumot, a menzát, a diákjóléti-szociális ügyeket nagy gonddal vezette, bírálta el, hosszú évekig az Orvosi Kamara, a Rotary Egylet elnöke volt.

Talán e helyen, az MTA-n előbb kellett volna szólnom a két akadémikus professzor akadémiai aktivitásáról. Az az igazság, és ezért is nem helyeztem előtérbe, hogy akadémiai tevékenységükről kevés feljegyzés maradt fenn. Ennek bizonyos oka, hogy mindketten későn – Entz 68, Romhányi 77 évesen – lettek akadémikusok, így az osztály életében (Entz idejében még csak a Biológiai Osztály volt, az Orvosi később alakult) irányító szerepet nem vállaltak, később koruknál fogva az ülésekre sem utaztak fel rendszeresen.

Entz Béla 1948 márciusában tartotta *Pathológiai elváltozások neolitikus avar és honfoglalás kori csontmaradványokon* című székfoglaló előadását.

Romhányi György 1983 márciusában a *Topo-optikai reakciók és szerepük a biológiai ultrastruktúra kutatásban* címmel levelező, 1988 márciusában *Polarisatio mikroszkópia és ultrastruktúra* címmel rendes taggá választását követően tartotta székfoglaló előadását.

Entz Béla osztálybeli működéséről nem találtam adatot. Romhányi ritkán nyilvánított az osztály vitáin véleményt, olyankor igen szerény hangon, de határozottan foglalt állást, amit sokra értékelték. Sosem vitázott, hisz az osztályüléseken általában nem tudományos témák, hanem jobbára tudománypolitikai kérdések szerepeltek, amikben pedig nem volt otthonos.

Nem volt könnyű dióhéjban bemutatni a két markáns szakmabeli professzort. A majd 30 év korkülönbség mégis differenciált. Bár mindketten elismerten magas szinten uralták szűkebb szakmájukat, mindketten kiemelt feladatnak tekintették az oktatást, nevelést, a tudományos-kutatási területen érdeklődésük eltért. A leíró, kazuisztikára épülő Entz-iskola magasan képzett gyakorló kórboncnok főorvosokat, itt habilitált későbbi professzorokat adott az egészségügynek. Entz Bélának nem kis érdeme a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem pécsi újraindításában vállalt szerepe is. Romhányi a modern természettudományokkal ötvözött kísérletes, szubmikroszkópos morfológiai irányt képviselte, ilyen szellemben nevelt patológus szakorvosokat. Közülük sokan más szakterületen értek el jeles tudományos eredményeket. Tanítványai közül hármat az MTA Orvosi Tudományok Osztálya tagjai közé választott. Ez is a tudós Romhányi tudományos-nevelő munkájának eredménye. Köszönjük, Főnök.

Elhangzott 2000. november 21-én, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest.

IRODALOM

- Dr. Entz Béla-émléklés, 1977. május 9. *Pécsi Orvostudományi Egyetem Évkönyve*, 1976/1977.
- Kádas István: *Romhányi György. A múlt magyar tudósai sorozat*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1995.
- Hallama Erzsébet: *Fele játék, fele gyötrelm. Tudósportrék. Romhányi György*. Pannonia Könyvek, 1986, 165-180.
- Makovitzky József: *Romhányi György (1905-1997). Híres Magyar Orvosok*, 119-125. Galenus, Budapest, 2000.
- Degrell Péter: Dr. Romhányi professzor úr 1969. április 11-i egyetemi előadása Pécsen. *Magyar Reumatológia*, 1998, 39, 230-233.
- Dr. Entz Béla egyetemi tanári működésének tizedik évfordulójára írt dolgozatok. Dunántúli Egyetemi Nyomdája Pécsen, 1928.
- Prof. Dr. Romhányi György tiszteletére, 80. születésnapja alkalmából. *Morph. Ig. Orv. Szemle*, 1985, 25, 161-231.

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK

A Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinikáról

■ *Dr. Nyárády József* képviselte klinikánkat a 2001. május 5-én Firenzében megtartott nemzetközi szimpóziumon, amely az elliptikus combfej protézissel foglalkozott. Felkért előadónként klinikánk 3 éves tapasztalatairól számolt be „Current role of elliptical femoral prosthesis” címmel.

■ 2001. június 3-7. között Rhodoson rendezték meg az 5. EFORT Kongresszust (European Federation of National Associations of Orthopaedics and Traumatology). A nagy számú magyar résztvevő között klinikánkat három kolléga képviselte: *dr. Vámhidy László, dr. Naumov István és dr. Wiegand Norbert*. Előadások: *Wiegand N., Naumov I., Vámhidy L., Nyárády J.*: Pitfalls in the treatment of peritrochanteric fractures/possibilities for reconstruction; *Naumov I., Nyárády J., Wiegand N., Vámhidy L., Bukovecz T.*: The peritrochanteric fracture – Quo vadis?; Poszterek: *Vámhidy L., Nyárády J., Naumov I., Wiegand N.*: Treatment of radial pylon fractures with Pennig external fixator; *Nyárády J., Vámhidy L., Naumov I., Wiegand N.*: Treatment of acromioclavicular dislocation with Atlas cable; *Nyárády J., Naumov I., Vámhidy L.*: Treatment of humeral fractures with Marchetti-Vincenzi nail; *Vámhidy L., Nyárády J., Naumov I.*: Treatment of tennis and golf elbow with denervation.

■ A VI. Dél-Magyarországi Traumatológus Kongresszusnak 2001. június 8-9-én Szekszárdon a Tolna Megyei Kórház Traumatológiai Osztálya adott otthont. Klinikánkról a következő előadások hangzottak el: *Nyárády J., Vámhidy L., Deák P.*: Girdlestone állapot utáni femur törések Marchetti-Vincenzi szegezése; *Németh A., Börzsei L.*: A supracondyler femur törések Selgson szegezésével elért eredmények klinikánkon 1990-2001 között; *Bukovecz T., Naumov I.*: Operált peritrochanter törések szövődményei, kezelési lehetőségek; *Zadravec Gy., Fodor B., Kovácsy Á.*: Láb-fájdalom I. – Rekesz szindrómák és impingement a lábon; *Fodor B., Zadravec Gy., Kovácsy Á.*: Láb-fájdalom II. – A túlzásban vitt használat miatt bekövetkező sérülések, állapotok (overuse injuries); *Jillek T., Kovácsy Á.*: A sajkacsont sérüléseinek Herbert szerinti osztályozása; *Jillek T., Mester*

S.: Fixateur externe használata instabil, ízületi hatoló radius törésekben; *Cseh G., Mester S.*: A nervus ischiadicus befogó, csípőízületet ankylotizáló paraarticularis ossificatio.

■ 2001. június 10-14. között Isztambulban került sor a 8. IFSSH Kongresszusra (International Federation of Societies for Surgery of the Hand). A kongresszust modern, elegáns kiállítási és kongresszusi központban rendezték meg, mintegy 1000 főnyi résztvevővel. A kongresszus nyitónapján előzetesként a Kézsebészeti Társaságok Európai Szövetségének (FESSH) szervezésében a plexus brachialis sérülésekről egy napos kurzusra került sor. A kézsebészet majdnem teljes egészét felölelő témákból összesen 475 bejelentett előadás, 215 poszter, 19 kerekasztal konferencia és 13 felkért vendégelőadás szerepelt a programban. Az előadások hat szekcióban zajlottak. A műsorról színezett nyitó ceremónián részt vett Törökország köztársasági elnöke, Szülejman Demirel is. A kongresszusi résztvevők számára szervezett egyéb társasági rendezvények: nyitófogadás, balettest, boszporuszi zenés hajókirándulás vacsorával.

A klinika részéről hárman vettek részt: *dr. Kovácsy Ákos, dr. Vámhidy László és dr. Mester Sándor*. Előadások: *Vámhidy L., Nyárády J., Naumov I., Wiegand N.*: Treatment of distal radius fractures with „Inlay Plate”; *Kovácsy Á., Nyárády J.*: Treatment of scaphoid fractures and non-unions with Herbert screw; *Vámhidy L., Nyárády J., Naumov I., Wiegand N.*: The treatment of pain around the elbow with denervation; *Szabó Zs., Bárány I., Nyárády J.*: Comparative study of pedicled and free tissue transfers in upper limb defects reconstruction. Poszterek: *Naumov I., Vámhidy L., Nyárády J., Wiegand N.*: Comparative study of titanium plate fixation versus conventional small fragment plate fixation for the treatment of hand fractures; *Vámhidy L., Naumov I., Nyárády J.*: Replacement of the defect of the fourth metacarpal in an unusual way – case report; *Mester S.*: Spontaneous elbow dislocation in birth palsy; *Wiegand N., Naumov I., Nyárády L., Vámhidy L.*: Reconstruction procedures of the upper extremity using bone anchors.

Az isztambuli kézsebészeti kongresszus záró ünnepségén *prof. Simonka János Aurél*, a Magyar Kézsebészeti Társaság elnöke meg-

hívta a világ kézsebészeit a 2004-ben Magyarországon rendezendő 9. IFSSH kongresszusra.

■ A Pécsen 2001. augusztus 30. és szeptember 1. között megrendezett XVIII. Magyar Kísérletes Sebészeti Kongresszuson a Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinika az alábbi előadással illetve poszterekkel szerepelt: *Börzsei L., Mintál T., Kocsis B., Kereskai L., Nyárády J.*: Antibiotikumot tartalmazó PMMA kapszulák terápiás hatása állatkísérletekben; *Börzsei L., Mintál T., Kocsis B., Nyárády J.*: Antibiotikumok penetrációjának vizsgálata polimetil metakrilát falon keresztül; *Mintál T., Kocsis B., Börzsei L., Nyárády J.*: Célzott, intra-operatív, lokális antibiotikum terápia lehetősége polimetil metakrilát kapszulák közvetítésével.

Az I. sz. Belklinikáról

■ *Dr. Losonczy Hajna* egyetemi tanár március 3-9-ig Heidelbergben Tempus támogatású tanulmányúton vett részt, melynek során az ottani hematológiai és transzfúziológiai oktatást tanulmányozta; március 25-28. között Maastrichtban az Európai Csontvelő Transzplantációs Társaság kongresszusán, július 6-12. között Párizsban, a XVIII. International Society on Thrombosis and Haemostasis kongresszusán vett részt, melyen az alábbi poszterrel szerepelt: *Losonczy Hajna, Nagy Ágnes, Dávid Marianna, Kecskés Marianna, Vidra Tímea, Szomor Árpád*: Combined inherited thrombophilias in Hungary.

■ Az Amerikai Gasztroenterológiai Társaság (AGA) 2001. június 20-23. között Atlantában rendezte kongresszusát. A rendezvényre – a poszter szekcióban bemutatva munkájukat – hárman utaztak a klinikáról: *dr. Király Ágnes, dr. Sütő Gábor és dr. Mózsik Gyula*. *Dr. Hunyady Béla és dr. Czimmer József* posztert küldtek. Az előadáskivonatokat a Gastroenterology 2001. évi supplementumában jelentek meg: *J. Czimmer, B. Falusi, Á. Király, G. Sütő, S. Undi, Gy. Mózsik*: Peripheral nitric oxide mediates the inhibition of gastric secretion by central interferon- α in conscious, pylorus ligated rats; *B. Hunyady, A. Zólyomi, J. Czimmer, Gy. Mózsik*: Elevated serum gastrin level cannot maintain basal and stimulated gastric acid secretion in histamine deficient transgenic mice; *Á. Király, J.*

Czimmer, G. Sütő, Ö. P. Horváth, Gy. Mózsik: Impaired esophageal motility response to capsaicin-containing red pepper sauce suspension (CCRPSS) in patients with gastroesophageal reflux disease (GERD); Gy. Mózsik, Zs. Nagy, O. Karádi, Á. Nagy, A. Pár, Gy. Rumi, B. Gasztonyi: Genetic and environmental sequences in the inflammatory diseases and polyposis of human gastrointestinal tract; G. Sütő, J. Czimmer, Á. Király, B. Falusi, S. Undi, Gy. Mózsik: Interferon- α inhibits gastric secretion through central nervous system CRF in rats;

■ 2001. június 5-9. között a Magyar Gasztroenterológiai Társaság éves találkozóját tartották Balatonaligán. A PTE ÁOK I. sz. Belgyógyászati Klinika valamennyi gasztroenterológus szakorvosa és gyakorló orvos, valamint a gasztroenterológiával rokon területen működő kollégák részt vettek a rendezvényen. Elmondhatjuk, hogy a klinika orvosai által beküldött valamennyi előadás és poszter helyet kapott a programban. Bódis B., Czimmer J., Nagy G., Kvell K., Németh P., Mózsik Gy.: The role of aquaporins in the development of gastric mucosal edema induced by ethanol in rats; Czimmer J., Sütő G., Király Á., Falusi B., Undi S., Mózsik Gy.: IFN- α decreases gastric acid secretion through CRF receptors in conscious, pylorus rats; Falusi B., Czimmer J., Sütő G., Király Á., Undi S., Mózsik Gy.: Central interferon- α decreases gastric acid secretion through peripheral nitric oxide; Figler M., Szakály S., Schaffer B., Mózsik Gy.: Effect of probiotic milk product on serum lipid parameters; Gasztonyi B., Kiss K., Kereskai L., Pár A., Szomor Á., Szeberényi J., Pajor L., Losonczy H., Mózsik Gy.: NFkB a suggested key cellular factor between the hepatitis C virus and B-cell non-Hodgkin lymphoma; Hunyady B., Zólyomi A., Czimmer J., Mózsik Gy., Buzás E., Nagy A., Palkovits M., Falus A.: Disrupted gastric acid secretion in histamine deficient mice; Karádi O., Hunyady B., Pakodi F., Sütő G., Vincze Á., Mózsik Gy.: Comparison of eradication rates of three types of therapies on different *Helicobacter pylori*-associated upper gastrointestinal diseases; Király Á., Czimmer J., Sütő G., Varga G., Horváth Ö.P., Mózsik Gy.: Impaired esophageal motility response to capsaicin-containing red pepper sauce suspension (CCRPSS) patients with gastroesophageal reflux disease (GERD); Kosztolányi Sz., Gasztonyi B., Vincze Á., Battyányi I., Hegedűs G., Pár A., Pakodi F., Mózsik Gy.: Association of

congenital hepatic fibrosis, polycystic liver and polycystic kidneys in a 21-year-old female. A genetic case report; Mózsik Gy., Hunyady B., Karádi O., Király Á., Nagy Á., Nagy Zs., Pakodi F., Pár A., Pár G., Sütő G., Vincze Á.: Sequences in order to changes of Leiden mutation and of carotenoids in patients with *Helicobacter pylori*, hepatitis C, ileitis terminalis, ulcerative colitis, colon polyposis and adenocarcinoma in colon polyps; Nagy Á., Gasztonyi B., Nagy Zs., Losonczy H., Mózsik Gy.: Genetic risk factors in abdominal vein thrombosis; Nagy Zs., Pár A., Nagy Á., Karádi O., Mózsik Gy.: Are hemochromatosis (HFE) gene mutations related to the iron accumulation in hepatitis C virus (HCV) infection?; Pakodi F., Ezer P., László T., Tornóczky T., Mózsik Gy.: Gastric malignant stromal tumor: diagnostic difficulties of a case; Pár G., Pár A., Horányi M., Szekeres-Barthó J., Hegedűs G., Mózsik Gy.: Cell-mediated immunity in chronic hepatitis C virus (HCV) infection: decreased IL-18 production of peripheral blood mononuclear cells (PBMC); Rumi Gy. jr., Matus Z., Tóth Gy., Pár A., Nagy Zs., Vincze Á., Rumi Gy., Mózsik Gy.: Changes of serum carotenoids in patients with esophageal, gastric, hepatocellular, pancreatic and colorectal cancer; Sütő G., Czimmer J., Király Á., Taché Y., Mózsik Gy.: Cytokines regulate gastric secretion and motility through the central nervous system; Undi S., Király Á., Sütő G., Czimmer J., Mózsik Gy.: Pathogenesis of reflux esophagitis after *Helicobacter pylori* eradication.

■ 2001. június 14-16. között a Magyar Belgyógyász Társaság 48. Vándorgyűlését tartottuk Kaposvárott. A kongresszus elnökei dr. Rumi György és dr. Sámik József osztályvezető főorvosok voltak. A vándorgyűlést megtisztelte jelenlétével Somogy megye Önkormányzata és Kaposvár Város Önkormányzata is. Kaposvár megyei jogú város polgármestere a társaságunkat egy este fogadta. A tudományos ülés referátumokat és reguláris előadásokat tartalmazott. Természetesen poszter bemutatások is voltak és a szekció hagyományaihoz híven a Fialatok Fóruma is megrendezésre került. A vándorgyűlés programja magában foglalta a belgyógyászat lényegesebb területeit, különösen ki kell emelni a rendkívül nívós Fialatok Fórumát. A programfüzet először tartalmazta a vendéglátó megye és város egészségügyi ellátásának fontosabb ismérveit magyar és angol nyelven. Ezt a törekvésünket az elkövetkező időszakban is szeretnénk megőrizni, és hagyománnyá formálni. A

szekció tudományos programjának összefoglalói ismételtelen megjelentek a Magyar Belorvosi Archivum Supplementumában (2/2001). Klinikánkat az alábbi kollégák képviselték: Referátum: Losonczy Hajna: Haemopoeticus őssejt-transzplantáció malignus haematológiai betegségekben. Előadás: Nagy Ágnes és mtsai: Véralvadási és genetikai vizsgálatok jelentősége cerebralis infarctusban; Keszthelyi Zs., Past T., Mózsik Gy.: A króm(III) -ionok szerepe a nem-inzulindependens diabetes mellitus kezelésében; Habon T., Halmosi R., Szabados E., Sümegei B., Hideg K., Tóth K.: Az antioxidáns terápia új lehetőségei – poli (ADP-RIBÓZ)-polimeráz gátlók szerepe az alapkutatótól a klinikumig; Vincze Á., Peidl Zs., Pakodi F., Hunyady B., Sütő G., Karádi O., Mózsik Gy.: Gasztroenterológiai szubintenzív részlegünk vérző beteganyagának feldolgozása (1998-2000); Pakodi F., Dérczy K., Mózsik Gy.: Az endoszkópos ultrahang (EUS) diagnosztikus spektruma a gasztroenterológiában, hatéves gyakorlataink tükrében; Király Á., Sütő G., Czimmer J., Varga G., Horváth Ö. P., Mózsik Gy.: A nyelvcső sensoros afferenseinek vizsgálata Barrett-metaplasia esetén; Figler M., Müller K., Szakály S., Schaffer B., Zsinkó M., Mózsik Gy.: A probiotikumok hatása a széklet mikroflórájára; Sütő G., Király Á., Czimmer J., Mózsik Gy.: Az otilonium-bromid hatása a visceralis sensoros afferensek működésére irritábilis bél szindrómában; Király Á., Sütő G., Hadjiev J., Kassai M., Horváth Ö.P., Mózsik Gy.: A gátizomzat elektromos kezelése (ES) és a gátorna hatása urge incontinentiában; Dávid M., Szomor Á., Alizadeh H., Egyed M., Varga Gy., Szalontay Cs., Jákos P., Losonczy H.: Autológ őssejt-transzplantáció a Pécsi Tudományegyetem I. Belgyógyászati Klinikáján; Molnár L., Dávid M., Nagy Á., Szomor Á., Alizadeh H., Kecskés M., Losonczy H.: Fludarabin-kezeléssel szerzett tapasztalataink kis malignitású non-Hodgkin lymphomában. Fialatok Fóruma: Késmárky G., Márton Zs., Horváth B., Juricskay I., Tóth K., Mózsik Gy.: A szívizom vérellátásának haemorheológiai aspektusai; Papp E., Czopf L., Magyar É., Fehér Cs., Kovács L., Habon T., Késmárky G., Gasztonyi B., Tóth K., Mózsik Gy.: A kis molekulású heparin kezelés biztonságossága akut ischaemiás coronaria szindrómában; Márton Zs., Horváth B., Késmárky G., Nagy B., Papp E., Czopf L., Habon T., Kovács L., Tóth K., Mózsik Gy.: A haemorheológiai faktorok és a trombocytafunkció mérésének jelentősége akut ischaemiás coronaria szindrómában;

Bösz N., Czopf L., Sümegi Sz., Halmosi R., Tóth K., Mózsik Gy.: A hároméves túlélést befolyásoló rizikó tényezők vizsgálata akut myocardialis infarctus után; Nagy Zs., Pár A., Sarlós P., Nagy Á., Karádi O., Mózsik Gy.: A haemochromatosis (HFE) gén mutációjának vizsgálata hepatitis C vírus (HCV) fertőzésben; Kosztolányi Sz., Gasztonyi B., Vincze Á., Battyányi I., Dávid M., Hegedűs G., Pár A., Mózsik Gy.: Congenitalis májfibrosis, polycystás máj és polycystás vese együttes előfordulása egy 21 éves nő-betegünkben; Gasztonyi B., Pár A., Kiss K., Kereskai L., Szomor Á., Szeberényi J., Pajor L., Schaff Zs., Losonczy H., Mózsik Gy.: Hepatitis C vírus és lymphomagenézis; Karádi O., Hunyady B., Nagy Zs., Pakodi F., Sütő G., Vincze Á., Mózsik Gy.: Három típusú eradikációs kezelés hatékonyságának összehasonlítása különböző *Helicobacter pylori*-asszociált felső gastrointestinalis betegségekben; Kapronczay P., Nemes J., Nemes O., Mózsik Gy.: Diabetes insipidus-dilatatív cardiomyopathia-toxaemiás graviditas – esetismertetés; *ifj. Rumi Gy., Nagy Zs., Vincze Á., Matus Z., Tóth Gy., Mózsik Gy.*: A szérunkarotinoidok szintjének változása praecancerosus colorectalis betegségekben és colorectalis adenocarcinómában. A Fialok Fóruma I. díját *dr. Gasztonyi és munkatársai* kapták az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról. Összefoglalva a MBT Dunántúli Szekciójának 48. Vándorgyűlése rendkívül sikeres volt, méltó Társaságunk korábban kialakított hagyományához.

A II. sz. Belklinika/Nephrologiáról

- 2001. augusztus 29-én délután *Prof. Dr. Chris Baylis*, a West Virginia University Élettani Intézetének professzora, aki a vese-életani vizsgálatok neves kutatója, előadást tartott „The aging kidney” címmel a PTE, II. sz. Belgyógyászati Klinikán.
- 2001. augusztus 30. és szeptember 4. között zajlott Budapesten az évente megrendezésre kerülő „Nephrology Summer School”, melyet a következő intézmények szerveznek és támogatnak: Semmelweis Egyetem, International Nephrology Research and Training Center, Worldwide Hungarian Medical Academy, Vanderbilt University Medical Center, University of Toronto, Magyar Vese Alapítvány. A belgyógyász és nephrologus szakképzéshez világszínvonalú előadásokkal hozzájáruló nyári iskolában előadóként részt vett többek között *dr. Nagy Judit*, a PTE, II. sz. Belgyógyászati Klinika igazgatója, illetve *Prof. Dr. Chris Baylis*, a West Virginia University Élettani Intézetének professzora. A PTE II. sz. Belgyógyászati Klinikáról a továbbképzésen részt vett *dr. Fazekas Attila*.
- A European Renal Association – European Dialysis and Transplantation Association (ERA-EDTA) Bécsben megrendezett 2001. évi kongresszusán *Wittmann István, Wagner Zoltán, Mazák István, Póto László, Schinzel Reinhard, Heidland August és Nagy Judit* „Foods rich in advanced glycation end products (AGEs) induce microalbuminuria in healthy persons” című poszterrel szerepelt, a Magyar Belgyógyász Társaság Dunántúli Szekciójának 2001. évi Kaposváron megrendezett XLVIII. Vándorgyűlésén *Wittmann István, Wagner Zoltán, Mazák István, Holló Zsolt, Molnár Márta, Póto László és Nagy Judit* „A genetikai predispozíció, a vas, az oxidatív stressz és a nem enzimatis glikáció szerepe a diabeteses nephropathia (DNP) kialakulásában” címmel előadás hangzott el.
- *Mazák István, Wittmann István, Póto László, Wagner Zoltán, Kovács Tibor, Wagner László, Vas Tibor, Belágyi József és Nagy Judit* az ERA-EDTA Bécsben megrendezett 2001. évi kongresszusán „Role of iron and methylglyoxal in diabetic nephropathy. In vitro model using red blood cells” című poszterrel szerepelt, a Magyar Belgyógyász Társaság Dunántúli Szekciójának 2001. évi, Kaposváron megrendezett XLVIII. Vándorgyűlésén *Mazák István, Wittmann István, Wagner Zoltán, Póto László, Faist Veronika, Schinzel Reinhard, Heidland August és Nagy Judit* „Hőkezelt ételek fogyasztásának hatása a glikációs végtermékek szérumszintjére és vizeletürítésére, valamint az albuminuriára” címmel előadást tartott.
- A European Association for the Study of Diabetes (EASD) Glasgowban megrendezett 2001. évi kongresszusán *Wagner Zoltán, Wittmann István, Mazák István, Póto László, Faist Veronika, Schinzel Reinhard, Heidland August és Nagy Judit* „Effects of dietary carboxymethyllysine (CML) intake on CML levels and albumin excretion rates in healthy subjects” című poszterrel, az ERA-EDTA Bécsben megrendezett 2001. évi kongresszusán *Wagner Zoltán, Wittmann István, Mazák István, Schinzel Reinhard, Heidland August, Kientsch-Engel Rosemarie és Nagy Judit* „N^ε-(carboxymethyl)lysine levels in type 2 diabetic patients: Role of renal function” című poszterrel szerepelt. A Magyar Belgyógyász Társaság Dunántúli Szekciójának 2001. évi, Kaposváron megrendezett XLVIII. Vándorgyűlésén *Wagner Zoltán, Wittmann István, Mazák István, Schinzel Reinhard, Heidland August, Kientsch-Engel Rosemarie és Nagy Judit* „A szérum N^ε-karboximetil-lizin (CML) szint és a vizelet CML ürítés összefüggése a vese funkcióval 2-es típusú diabetes mellitusban” címmel tartott előadást.
- *Csiky Botond* az European Society of Hypertension 11. kongresszusán Milánóban „Hypertension in single kidney patients: the human model of accelerated end-organ damage” című posztert mutatta be. Az International Society for Peritoneal Dialysis IX. kongresszusán Montrealban *Csiky Botond* „Diurnal blood pressure rhythm in chronic ambulatory peritoneal dialysis and hemodialysis patients” című posztert mutatta be.
- *Degrell Péter* a IX. Symposium on Amyloidosis-on Budapesten „Amyloid-like non amyloid fibrillary glomerulopathy” címmel, a Magyar Patológus Társaság 60. Kongresszusán Kaposváron „Korai, súlyos érkárosodás a vese arteriolákon intracerebrális methylglyoxal injekálásával létrehozott diabetoid anyagszerevarban” címmel tartott előadást.
- Nemzetközi kollaboráció keretén belül a West Virginiai Egyetem Physiológiai Intézetében végzett két éves kutatómunka után 2001 szeptemberében *dr. Wagner László* hazaérkezett Amerikából. Fő tudományos tevékenységének témája az L-arginin-nitrogén monoxid rendszer szerepe a krónikus vesebetegségek progressziójában.
- *Dr. Szelestei Tamás* is hazatért 2 éves tanulmányútról. A Berlini Humboldt Egyetem Nephrológiai és Hypertonia Klinikájának Klinikai Genetikai laboratóriumában dolgozott.
- A külföldi intézetekkel tovább folyik az együttműködés, melynek keretében 2001 októberében *dr. Mazák István* kezdte meg 2 éves tudományos kutató munkáját a Berlini Humboldt Egyetem Nephrológiai és Hypertonia Klinikájának Klinikai Genetikai intézetében, melynek vezetője *Luft* professzor, egyetemünk honoris causa doktora.
- Ez évben tudományos együttműködés indult *R. Lifton* professzorral (Genetikai Központ, Yale Egyetem, USA) az IgA nephropathia genetikájának kutatására.
- *Nagy Judit* professzor meghívást kapott az European Renal Association szervezésében Prágában megszervezésre kerülő Nephrology Winter School-ban előadás és betegbemutató tartására.

■ *Nagy Judit* professzor meghívást kapott az European Renal Association vezetőségétől, hogy 2002 júniusában Pécsen nemzetközi tanácskozást szervezzen a vesebetegségek klinikai és szövettani képének összehangolt értékeléséről.

Az Orvosi Biológiai Intézetből

■ A VIII. Sejtléletani és fejlődésbiológiai Konferencián Debrecenben, 2001. január 21-24. között *dr. Szeberényi József*, és *dr. Törőcsik Beáta*: Az Anizomicin szignalizációs és biológiai hatásai PC12 sejtekben, *dr. Pap Marianna, G. M. Cooper*: Az eIF2B translációs iniciációs faktor szerepe a PI3-K/Akt/GSK-3 jelátviteli út szabályozásában, *dr. Fábíán Zsolt, dr. Szeberényi József*: Apoptózis Newcastle-betegség vírussal fertőzött sejtekben című előadások hangzottak el.

■ International Congress of Apoptosis, 2001. május 25-29-én Athénban intézetünk-ből a következő előadás: *dr. Pap Marianna, G. M. Cooper*: Role of translation initiation factor eIF2B in control of cell survival by the PI 3-kinase/AKT/GSK-3b signaling pathway; valamint poszter: *dr. Fábíán Zsolt, dr. Törőcsik Beáta, dr. Kiss Katalin, dr. Szeberényi József*: Role of the signaling pathways in Newcastle disease virus induced apoptosis of PC12 cells szerepelt.

■ Az Európai biokémiai társaságok találkozóján (FEBS Meeting, Lisszabon 2001. június. 29-július. 5.) *dr. Szeberényi József, dr. Törőcsik Beáta*: The role of stress-responsive pathways in PC12 cells címmel felkért előadás hangzott el, és *dr. Fábíán Zsolt, dr. Törőcsik Beáta, dr. Kiss Katalin, dr. Szeberényi József*: Signalling events of viral induced apoptosis in PC12 cells címmel posztert mutattunk be.

■ *Dr. Papp Marianna* 2001. június 18-án sikeresen megvédte Differenciációs és túlélési jelátvitel patkány phaeochromocytoma sejtekben című PhD dolgozatát.

A Családorvostani Intézetből

■ Május 16-19. között került megrendezésre Balatonaligán a „Szervezeti és Klinikai Kiválóság az Egészségügyben” c. konferencia, amelyen intézetünk részéről *dr. Csikós Ágnes* vett részt, mivel fontosnak tartjuk, hogy a minőségbiztosítási elemek bekerüljenek az alapellátásba.

■ Május 12-én Pécsen került megrendezésre a „Magyarországi Bálint Mihály Pszi-

choszomatikus Társaság” XIV. Konferenciája, melynek egyetemünk Családorvostani Intézete adott otthont. A konferenciát *dr. Nagy Lajos* professzor, a CSOI igazgatója, *dr. Stéger Miklós*, a „Pécsi Bálint Mihály Pszichoszomatikus Műhely” vezetője, *dr. Stark András*, a Magyar Pszichiátriai Társaság alelnöke és *dr. Bobay Kornélia*, a „Magyarországi Bálint Mihály Pszichoszomatikus Társaság” elnöke nyitották meg.

A junior Bálint csoportok munkájáról *dr. Harmathy Éva* (Budapest), *dr. Dormán Hajnalka* (Pécs) illetve *dr. Molnár Péter* és *munkatársai* (Debrecen) számoltak be. A konferencia keretein belül került sor az országos vezetőségi ülésre.

A CSOI Junior Bálint csoportjának két hallgatója elismerésre méltó sikereket ért el: az orvostanhallgatók számára alapított Nemzetközi Bálint Díj „Ascona modell” (WHO) pályázat I. díját *Tamás Zsuzsanna* VI. évfolyamos hallgató nyerte. Az ünnepélyes díjátadásra június 16-án Asconában került sor. A SOTE Magatartástudományi Intézete a nemzetközivel megegyező célkitűzésekkel hirdette meg a „Budapest Bálint díj orvostanhallgatók számára 2001-ben” című pályázatát, melynek II. díját *Salamon Tímea* IV. évf. hallgató nyerte. Az ünnepélyes díjátadásra július 1-én Budapesten a Ssemelweis napon került sor. A díjazott hallgatókat *dr. Blasszauer Béla* és *dr. Dormán Hajnalka* készítette fel.

■ Június 13-án tartotta ülését a PTE Családorvostani Szakbizottsága, amelyen az oktatási programok helyzetét, az elmúlt év kedvező változásait, valamint a szakképzési kurrikulum módosításait tárgyalták meg a résztvevők. A Szakbizottság jóváhagyta az intézet által javasolt tanrendi módosításokat.

■ Szeptember 14-én került megrendezésre Pécsen az a népegészségügyi fórum, amelyen a falusi lakosság egészségi állapotának és ellátásának főbb kérdéseit tárgyalták meg a résztvevők. A program az „Együttműködés a Magyar Falu Egészségéért” alapítvány által szervezett rendezvénysorozat első lépése volt. Az alapítványt – melynek elnöke *dr. Tényi Jenő* egyetemi tanár – intézetünk munkatársa *dr. Stéger Miklós* egyetemi adjunktus, családorvos hozta létre, azzal a céllal, hogy a falusi lakosság egészségének és életminőségének jobbítása érdekében folyó sokirányú társadalmi tevékenység összefogását előmozdítsa.

■ Intézetünk szerkesztésében és kiadásában megjelent „Családszakorvos képzés és

továbbképzés” címen a minősített oktatási programok katalógusa a 2001/2002-es tanévre. Ezekben a napokban a Dunántúl egész területén közel 2600 háziorvos kolléga kapja kézhez katalógusunkat. A szakorvosok részvétele a folyamatos továbbképzésben 2000. január 1-jétől kötelező. A katalógusban 9 megye területéről számos oktatási programot találhatnak, melyek segítségével a szakorvosok megőrizhetik és gyarapíthatják tudásukat valamint diagnosztikai és gyógyító készségeiket.

■ Idén nyáron ismételen sor került az évek óta működő hallgatói cseregyakorlatra a Northeastern Ohio Universities College of Medicine (NEOUCOM) és a PTE ÁOK között. Az angol nyelvű kurzus koordinátori feladatait intézetünk munkatársa, *dr. Csikós Ágnes* látta el. A kurzus címe „Kossuth-Paine nyári kurzus”, melynek célja az egészségügyi rendszerek összehasonlítása, a betegközpontú orvoslás és a különböző társadalmi, kulturális tényezők megismerése volt. A programban 4 amerikai és 4 magyar orvostanhallgató vett részt, időtartama 6 hét volt, melyből az első 3 hetet Magyarországon, a második 3 hetet az Egyesült Államokban töltötték.

■ Szeptember elejéig pályázati úton 12 családorvos jelölt került felvételre rezidensi programunkba. Oktatásuk október 1-jén kezdődik. A rezidensi tanévnyitó ünnepségre szeptember 25-én 17 órakor kerül sor az I. sz. Klinikai Tömb tanteremben.

Az Élettani Intézetből

■ 2001. június 6-10. között rendezték meg a Magyar Élettani Társaság LXVI. vándorgyűlését, melyen az intézet oktatói, kutatói és diákkörös hallgatói közül az alábbi anyagokkal vettek részt: *Bagi Éva Eszter, Fekete Éva, Marton Péter, Bányai Dániel és Lénárd László*: Az amygdalába injektált orexinek hatása a táplálék- és folyadékfelvételre patkányban; *Fekete Éva, Lénárd László, Bagi Éva és Tóth Krisztián*: A gastrin releasing peptid és neuromedin B intraamygdaláris injekciójának hatása patkány táplálékfelvételére és a vércukorszintre; *Kertes Erika és Lénárd László*: Az amygdala centrális magjába injektált substance P magatartási hatásai helypreferencia és elevated plus maze tesztben; *Petykó Zoltán, Niedetzky Csaba, Hernádi István és Lénárd László*: Extracelluláris elektroforetikus erősítő neuronok egysejtű töltéséhez.

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetből

■ Részvétel konferenciákon:

Az intézet tagjai az alábbi előadásokat tartották, illetve posztereket mutattak be. *Szolcsányi János*: Capsaicin-sensitive nerves in control of gastrointestinal functions. Symposium on Brain-Gut Axis in Gastrointestinal Protection and Damage. Cracow, Poland, 2001. szeptember 15. (meghívott előadó); *Szolcsányi J.*: Capsaicin – pharmacological tool in the research of analgesics. Third Croatian Congress of Pharmacology, Zagreb, 2001. szeptember 18-21. (meghívott előadó); *Szolcsányi J., Pethő G., Szőke É., Almási R.*: Measurement of noxious heat threshold: effect of resiniferatoxin, anandamide and analgesics. 34th International Congress of Physiological Sciences (IUPS) 2001. augusztus 25-31, Christchurch, New Zealand (meghívott előadó); *Barthó Loránd, Benkó R., Lázár Zs., Illényi L., Horváth Ö. P.*: Motor effect of capsaicin in the human colon. 7th Meeting of the Austrian Neuroscience Association, 2001. szeptember 2-5, Leibnitz (meghívott előadó); *Lázár Zsófia, Shahbazian A., Benkó R., Tóth G., Penke B., Barthó L., Holzer P.*: PACAP(6-38) inhibits the effects of VIP, but not PACAP, on the small intestinal circular muscle. 7th Meeting of the Austrian Neuroscience Association, 2001. szeptember 2-5, Leibnitz (poszter); *Pintér Erika, Thán M., Zsombok A., Kéri Gy., Szolcsányi J.*: Endogén neuropeptidok hatása az interleukin 1 β -val és carrageenin-nel kiváltott leukocita akkumulációra patkány bőrében. A Magyar Élettani Társaság LXVI. Vándorgyűlése, 2001. június 6-8, Szeged (poszter); *Pintér E., Thán M., Zsombok A., Kéri Gy., Szolcsányi J.*: Anti-inflammatory effects of sciatic nerve stimulation and a heptapeptide somatostatin analogue TT-232. „Peptide receptors from gene to therapy” International Symposium, 2001. július 29-augusztus 2, Montréal, Kanada (poszter); *Pethő Gábor, Almási R., Szőke É., Szolcsányi J.*: Anandamid, resiniferatoxin és analgetikumok hatása a nociceptív hőküszöbre; *Barthó L., Benkó R., Lázár Zs., Illényi L., Horváth Ö. P.*: A kapszaicin mozgató hatása humán vastagbélben. A Magyar Élettani Társaság LXVI. Vándorgyűlése, 2001. június 6-8, Szeged (előadások); *Almási R., Pethő G., Szolcsányi J.*: Measurement of the noxious heat threshold: a novel approach to the measurement of the analgesic/antihyper-

gesic effects of drugs. 23rd Annual Meeting of the European Academy of Anaesthesiology, 2001. augusztus 30-szeptember 1, Graz, Ausztria (poszter); A Magyar Élettani Társaság LXVI. Vándorgyűlése, 2001. június 6-8, Szeged (poszterek); *Pórszász Róbert, Porkoláb Á., Ferencz A., Szolcsányi J.*: A capsaicin okozta vaso-konstrukció vizsgálata izolált éren. *Szőke Éva, Czéh G., Seress L., Szolcsányi J.*: Anandamid által kiváltott elhúzódo mitokondrium-károsodás vizsgálata patkány trigeminális ganglionsejteken; *Jakab Balázs, Reglődi D., Józsa R., Tamás A., Görcs T., Szolcsányi J., Németh J.*: Nagy érzékenységi vazoaktív intesztinális polipeptid (VIP) radioimmunoassay kidolgozása és alkalmazása szöveti hormonszint meghatározásokra; *Németh József, Thán M., Peitl B., Oroszi G., Szolcsányi J., Szilvassy Z.*: Streptozotocin kezelés következtében kialakuló diabetes hatása a szenzoros neuropeptid felszabadulásra és a gyulladásgátlás mechanizmusára patkányban.

■ Ösztöndíjak:

Dr. Pintér Erika elnyerte a Békésy György ösztöndíjat 2001. szeptember 1-től 3 évig. *Dr. Helyes Zsuzsanna, Dr. Pethő Gábor és Dr. Pórszász Róbert* a Bolyai János ösztöndíjat nyerték el 2001. szeptember 1-től 3 évig.

■ Külföldi kutatási támogatás:

Dr. Pintér Erika elnyerte „Wellcome Trust International Research Development Award”-ot, 2001 októbertől 3 évre.

Az Egészségügyi Főiskolai Karról

Az Egészségügyi Főiskolai Kar a Laterum szálló B épületének 3. és 4. emeletét kollégiumi célra megvásárolta. További bővítési lehetőség is fennáll. A vásárlással a Kar Pécsi Képzési Központjának jelenlegi kollégiumi férőhelygondjai jelentősen csökkentek. A 2001. évi pedagógusnapra ünnepségen a Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Kar három munkatársa részesült kitüntetésben:

■ az oktatási miniszter **Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett** elnevezésű kitüntetését vette át *dr. Illei György* főiskolai tanár, az Egészségügyi Főiskolai Kar tudományos és fejlesztési főigazgató-helyettese, az Ápolástudományi Intézet igazgatója.

■ **Rektori Dicséretben** részesült *Ulrich Sabine*, az Egészségügyi Főiskolai Kar főigazgatói hivatalának igazgatási ügyintézője.

■ *Dr. Kovács L. Gábor* egyetemi tanár, az Egészségügyi Főiskolai Kar Diagnosztikai

és Menedzsment Intézetének igazgatója Karunk Hallgatói Önkormányzatának elismerését, „Az év legnépszerűbb oktatója” címet nyerte el.

■ Karunk Hallgatói Önkormányzata a „Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Hallgatóiért” emléklapketet e tanévben *dr. Mészáros Lajos* főiskolai tanár, oktatási főigazgató-helyettesnek adományozta.

■ Az Egészségügyi Főiskolai Karra nyert egyetemi tanári kinevezést *dr. Bódis József*, a Baranya Megyei Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati osztályának főorvosa és *dr. Sulyok Endre*, a Baranya Megyei Kerpel Fronius Ödön Gyermekkorház igazgató főorvosa, a Védőnő szak vezetője 2001. július 1-jétől kezdődően. Ugyanezen időtől kezdődően kapott főiskolai tanári kinevezést *dr. Hartmann Géza*, az ÁOK Élettani Intézet tudományos főmunkatársa.

■ Az Egészségügyi Főiskolai Kar Tanácsa *dr. Tahin Tamás* főigazgató előterjesztése alapján *dr. Mészáros Lajos* ny. főiskolai tanárnak „emeritus főiskolai tanár” címet adományozott.

■ 2001. augusztus 14-én *dr. Illei György* főiskolai tanár, az Egészségügyi Főiskolai Kar tudományos és fejlesztési főigazgató-helyettese, az Ápolástudományi Intézet igazgatója képviselte karunkat *dr. Tahin Tamás* főigazgató megbízásából Győrött az *Egészségügyi Szakdolgozók Országos Konferenciáján*.

■ 2001. szeptember 1-jével *dr. Nagy Júlia* egyetemi adjunktust oktatási főigazgató-helyettesé, *dr. Kránicz János* egyetemi tanárt, a PTE EFK Fizioterápiás Intézetének (Pécs) igazgatójává, *dr. Figler Mária* főiskolai tanárt a PTE EFK Humán Táplálkozástudományi és Dietetikai Intézet (Pécs) igazgatójává, *dr. Sulyok Endre* egyetemi tanárt a PTE EFK Egészségfejlesztési és Családgondozási Intézet (Pécs) igazgatójává, *dr. Tárnok Ferenc* főiskolai tanárt a PTE EFK Ápolástudományi Intézet Ápolástani Tanszék (Zalaegerszeg) tanszékvezetőjévé, *dr. Horváth Boldizsár* főiskolai tanárt a PTE EFK Ápolástudományi Intézet Szülésznői Tanszék (Szombathely) tanszékvezetőjévé, *dr. Kelemen János* főiskolai tanárt a PTE EFK Diagnosztika és Menedzsment Intézet Orvosi Laboratóriumi Analitikus Tanszék (Kaposvár) tanszékvezetőjévé nevezték ki.

A Fül-Orr-Gégeklinikáról

■ A Magyar Fül-Orr-Gégeorvosok Egyesülete Audiológiai szekciójának vándor-

gyűlését 2001. szeptember 6-8. között rendezték Pécsen. A Vándorgyűlés házigazdája dr. *Pytel József* professzor, a PTE ÁOK Fül-Orr-Gégeklinikájának igazgatója volt. A kongresszus fő témája az objektív hallásszűrés volt, ennek egyik formája az otoacoustic emisszió mérése.

Nagy öröm, hogy *David Kempet*, az otoacoustic emisszió felfedezőjét is üdvözölhettük városunkban. Dr. Kemp Londonban dolgozik és kongresszusunkon referátumot tartott. A kongresszus rangját emelte, hogy *Ferdinando Grandori* professzor is jelen volt Milánóból.

A kongresszusra jelentkezett szakemberek száma meghaladta az ötszáz főt. A szakmai program mellett kellemes társasági programokat is szervezett a rendezőség.

■ Az Európai Audiológus Társaságok Szövetsége (EFAS) 2001. szeptember 16-20. között rendezte ötödik kongresszusát Bordeaux-ban. A 25 nemzet audiológiai társaságait összefogó szövetség meghívta rendezvényére dr. *Pytel Józsefet*, a pécsi Fül-Orr-Gégeklinika igazgatóját.

Az Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstani Intézetből

■ Dr. *Aszmann Mária* 2001. május, június és július hónapokban a Bécsi Egyetemi Gyermekklinikán egyéni továbbképzésen volt. Részt vett – és erről oklevelet szerzett – egy új fizioterápiás módszer, a TAMO kurzusán.

A Gyermekklinikáról

■ A klinika rendezte meg a Magyar Gyermekorvosok Társasága 2001. évi Nagygyűlését. A nagygyűlésen dr. *Weisenbach János* egyetemi docens „Képzővizsgálatok célszerű kiválasztásának jelentősége” címmel felkért referátumot tartott. A klinika munkatársai összesen 24 poszter bemutatásával vettek részt a rendezvényen.

■ A Magyar Gyermekorvosok Társasága és a Magyar Endokrinológiai és Anyagcsere Társaság Gyermekendokrinológiai Szekciójának Tudományos Konferenciáján (Hortobágy, Máta, 2001. május 18-19.) *Hermann Róbert* „Molekuláris genetikai módszerek alkalmazása az endokrinológiai diagnosztikában” címmel, *Erhardt É.*, *Czakó M.*, *Molnár D.*, *Kosztolányi Gy.*, *Soltész Gy.* „Beta3-adrenoreceptor gén poli-

morfizmus elfordulása kövér gyermekekben” címmel tartottak előadást.

■ Dr. *Decsi Tamás* docens három poszter bemutatásával vett részt a 42nd Annual Meeting of the European Society for Pediatric Research kongresszuson Helsinkiben 2001. augusztus 5-8-án. 1. *Decsi T.*, *Minda H.*, *Hermann R.*, *Kozári A.*, *Erhardt É.*, *Burus I.*, *Molár Sz.*, *Soltész Gy.*: Fatty acid composition of plasma lipid classes in diabetic children. 2. *Decsi T.*, *Molnár Sz.*, *Burus I.*, *Minda H.*: Fatty acids in erythrocyte lipids in term infants aged 2-12 months. 3. *Decsi T.*, *Tjoonk H. M.*, *Molnár Sz.*, *Wildeman J. A. L.*, *Bakker R. R.*, *Hadders-Algra M.*, *Fuskiet F. A. J.*, *Boersma E. R.*: Trans and polyunsaturated fatty acids in cord blood vessel wall lipids. Decsi doktor a kongresszuson a társaság vezetőségi tagjává választották.

■ Dr. *Decsi Tamás* docens részt vett a 4th Steering Committee Meeting of the European Union Project „Nutraceuticals for a healthier life: n-3 polyunsaturated fatty acids and 5-methyl-tetra-hydro-folate” rendezvényen a norvégiai Sandefjordban 2001. szeptember 2-án.

■ A Magyar Gasztroenterológiai Társaság 43. Nagygyűlésén (Balatonaliga, 2001. június 5-9.) *Fülöp Szilvia*, *Tárnok András*, *Farkas András* „A gyermekkorban végzett endoszkópos vizsgálatok sajátosságai” című előadással szerepeltek.

■ A VIII. Gyermektraumatológiai Vándorgyűlésen (Debrecen, 2001. június 15-16.) *Oberritter Zsolt*, *Farkas András*, *Juhász Zsolt* „Gyermekkori elasztikus velőűrsínezés. Tapasztalataink, alkalmazási területek” című előadással szerepeltek.

■ A The 9th International Congress of Cleft Palate and Related Craniofacial Anomalies rendezvényen (Göteborg, 2001. június 25-29.) a klinika egy poszter bemutatásával (*Nyárády Z.*, *Pásztor E.*, *Olasz L.*, *Szabó Gy.*: Submental endotracheal intubation in orthognatic surgery), valamint egy videó bemutatással (*Nyárády Z.*, *Pintér A.*, *Olasz L.*, *Vástyán A.*, *Lovász M.*, *Kopcsányi G.*, *Vincze O.*, *Kárpáti M.*, *Eperjesi B.*: Clinical practice of Pécs cleft lip and palate team) vett részt.

■ Dr. *Vástyán Attila* egyetemi tanársegéd 2001. május 7-június 24. között az Egyesült Államokban (Akron – Ohio, Philadelphia) tanulmányúton vett részt, az ajak- és szájpadhasadék szekunder műtéteinek kérését tanulmányozta.

Az Egészségügyi Informatikai Központból

Az Egészségügyi Informatikai Központ a telefonos szolgáltatások igénylésével kapcsolatos információit kibővítette az Intraneten, melyek az *Intranet/Informatika/Szolgáltatások* webhelyen találhatóak meg. Egy új szolgáltatást kínálunk, amely a <http://dynamic.aok.pte.hu/telefon> közvetlen címen érhető el. Az oldal segítségével az intézetek és a klinikák a leggyakrabban előforduló telefonos szolgáltatásokkal kapcsolatos munkálatok megrendeléseit az Intraneten keresztül tehetik meg, ezzel is gyorsabb és pontosabb információkat biztosítva a munka elvégzéséhez.

A weboldalon megtalálható még egy olyan funkció, mellyel bárki meg tudja változtatni az adatait (ellenőrzött formában) a webes telefonkönyvben.

Az Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézetből

■ Dr. *Palkovics Tamás* PhD hallgató 5 hónapos tanulmányúton vesz részt az InterCell/CISTEM Biotechnologies bécsi laboratóriumában.

■ A 2001. július 2-6. között Opatijában megrendezett „VIII International Congress of Reproductive Immunology” rendezvényen dr. *Szekeres-Barthó Júlia* egyetemi tanár „Intacellular mechanisms involved in PIBF action” címmel előadást tartott, melynek szerzői: *J. Szekeres-Barthó*, *N. Kozma*, *T. Palkovics*, *G. Pár*, *B. Polgár*. A kongresszuson az intézet további 3 poszter bemutatásával képviseltette magát. 1. *B. Polgár*, *J. Szekeres-Barthó*: Western Blot analysis of urine obtained from normal and pathological pregnant women; 2. *L. Szereday*, *A. Barakonyi*, *P. Varga*, *J. Szekeres-Barthó*: Gamma/delta T cell subsets in pregnant women with or without risk for threatened premature pregnancy termination; 3. *T. Palkovics*, *J. Szekeres-Barthó*: PIBF receptor expression by lymphocytes.

■ Az intézetben TDK munkát folytató *Kozma Noémi* VI. éves hallgató (témavezetője: dr. *Szekeres-Barthó J.*) a „11th EFIS Meeting on Signals and Signal Processing in the Immune System” (Pécs, 2001. szept. 3-5.) nemzetközi kongresszuson „Signal transduction pathways used by progesterone induced blocking factor (PIBF)” címmel posztert mutatott be.

■ *Dr. Nagy Gábor* PhD hallgató az American Society for Microbiology 101st General Meetingen (2001. máj. 19-23., Orlando, FL) a következő posztert prezentálta: *G. Nagy, U. Dobrindt, G. Schneider, J. Hacker, L. Emödy*. Loss of the RfaH Regulator Protein Results in Reduced Serum Resistance and *in vivo* Virulence of an Uropathogenic *E. coli* Strain.

Az Orvosi Kémiai Intézetből:

■ *Dr. Tóth Gyula* egyetemi tanár és *dr. Molnár Péter* egyetemi docens előadásban társszerzőként, valamint poszterrel szerepeltek a 2001. június 9-12. között Athénben „New Anticancer Agents” címmel megrendezett nemzetközi szimpóziumon. Előadás: *J. Molnár, I. Mucsi, J. Hohmann, T. Kiss, P. Molnár, G. Tóth, T. Thalhammer, D. Sharples and N. Motohashi*: New Compounds to Reverse Multidrug Resistance of Cancer Cells. Poszter: *P. Molnár, G. Tóth and J. Molnár*: Carotenoids to Reverse Multidrug Resistance of Cancer Cells.

■ *Dr. Molnár Péter* egyetemi docens részt vett a Magyar Kémikusok Egyesülete által szervezett szerves- és gyógyszerkémiai tárgyú vegyészkonferencián 2001. június 27-29. között Hajdúszoboszlón. A konferencián a következő intézeti poszterek bemutatására került sor: *Molnár Péter, Deli József, Tóth Gyula, Adrian Häberli, Hanspeter Pfander*: Az 5,6-diepikarboxantin 9Z-, 9'Z-, 13Z-, 13'Z-, 15Z- és néhány di-Z-izomerjének előállításuk; szerkezet- és konfigurációmeghatározásuk; *Lóránd Tamás, Molnár Péter, Deli József, Tóth Gyula*: Néhány szeko- és apokarotinoid FT-IR spektroszkópiái vizsgálata.

■ *Dr. Deli József* egyetemi docens részt vett a 6th SYMPOSIUM ON INSTRUMENTAL ANALYSIS konferencián, melyet Grazban június 24-27. között rendeztek meg. A konferencián a következő intézeti poszterek bemutatására került sor: *Bakó, E., Deli, J., Tóth, G.*: HPLC Study on the carotenoid composition of calendula products; *Bujdosó, Á., Klesch, A., Deli, J., Tóth, G.*: Investigation of the carotenoid composition of frozen and cooked vegetables; *Tamás Lóránd, Péter Molnár, József Deli, Gyula Tóth*: FT-IR Study of some seco- and apocarotenoids; *Nina Grobuschek, Lawan Sripthong, Martin G. Schmid, Gerald Gübitz, Tamás Lóránd, Hassan Y. Aboul-Enein*: Chiral separation of bioactive cyclic Mannich ketones by HPLC comparing cellulose derivative and

cyclodextrin based phases.

■ *Dr. Lóránd Tamás* egyetemi docens részt vett a Magyar Kémikusok Egyesülete által szervezett Hungarian-German-Italian-Polish Joint Meeting on Medicinal Chemistry konferencián Budapesten, 2001. szeptember 2-6. között. A konferencián a következő intézeti poszterek bemutatására került sor: *Tamás Lóránd, Erzsébet Ősz, Tahsin M. Al Nakib*: Synthesis, NMR and Antifungal Study of E-3-Arylidene-1-tosyl-1,2,3,4-tetrahydro-4-quinolones; *Tamás Lóránd, Béla Kocsis, Gergely Nagy, László Prókai*: Antifungal cyclic Mannich ketones: Microbiology and structure-activity calculations; *Tamás Lóránd, Ferenc Hollósy, György Kéri, Miklós Idei*: HPLC characterisation of Mannich ketone libraries of antimicrobial activity. Relationship between their hydrophobicity and cytotoxic activity; *Nina Grobuschek, Martin G. Schmid, Gerald Gübitz, Tamás Lóránd*: Chiral separation of bioactive cyclic Mannich ketones by HPLC using cellulose tris(3,5-dimethylphenylcarbamate) columns.

■ A Balaton Symposium '01 on High-performance Separation Methods kongresszuson – 2001. szeptember 2-4. Siófok – az intézetből *dr. Ohmacht Róbert, dr. Deli József és Boros Borbála* vett részt. A résztvevők a következő posztereket mutatták be: *G. Gyetvai, R. Ohmacht*: High-loaded RP stationary phases: Preliminary results; *B. Boros, R. Ohmacht*: Simultaneous determination of oxidised and reduced glutathione; *Deli, J., Tóth, G.*: Investigation of the carotenoid composition of paprika paste. A konferencián a következő intézeti poszter bemutatására is sor került: *Ferenc Hollósy, Tamás Lóránd, László Őrfi, Dániel Erős, György Kéri, Miklós Idei*: HPLC for characterisation of the relationship between hydrophobicity and cytotoxic activity. Application in the case of Mannich ketone libraries.

A Pszichiátriai és Orvosi Pszichológiai Klinikáról

■ 2001 júliusában *dr. Fekete Sándor* egyetemi docens Münchenben részt vett az EU Mentálhigiénés Kooperációs megbeszélésén.

■ 2001. szeptember 20-23. között a budapesten megrendezett CINP Kongresszuson posztert mutatott be *dr. Gáti Ágnes* egyetemi adjunktus, *dr. Tényi Tamás* egyetemi adjunktus és *dr. Osváth Péter* egyete-

mi tanársegéd.

■ 2001. szeptember 27-29. között a Nemzetközi Kifejezéspathológiai Társaság (SIPE) harmadik Magyarországi kollokviumán előadást tartott *dr. Tényi Tamás* egyetemi adjunktus és *dr. Simon Mária* egyetemi tanársegéd.

A Szívgyógyászati Klinikáról

■ *Dr. Tóth Zsolt* a 2001. évben elnyerte 3 éves időtartamra a Magyar Tudományos Akadémia által létrehozott Bolyai János kutatási ösztöndíjat.

■ 2001-ben Kaposvárott, a PATE Diagnosztikai Központ újonnan átadott állatkísérletes műtőjében elkezdődtek az „Új el-kezelés a nyitott szívűtűtékek és az együtt alkalmazott extracorporalis keringés során létrejövő agykárosodás mibenlétéről” című tudományos munka keretében a sertéseken végzett intracardialis műtétek. A projekt témavezetője *dr. Tóth Zsolt*, időtartama négy év. A tematikus OTKA valamint FKFP összesen 12 millió forinttal támogatja.

A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáról

■ 2001. augusztus 30.-szeptember 1. között Balatonalmádiban zajló European Association of Gynaecologists and Obstetricians (EAGO) Magyarországi Szekciójának XI. Kongresszusán felkért előadást tartott *dr. Szabó István* egyetemi tanár „A menopausa jelene és jövője” címmel.

■ 2001. szeptember 7-9. között Balatonöszödön a közép- és kelet európai volt szocialista országok részvételével „A Nők Reprodukív Egészségéről” címmel kongresszust tartott a klinika, melynek elnöke *dr. Szabó István* egyetemi tanár volt.

■ *Dr. Gócze Péter* adjunktus 2001. június 18-án sikeresen védte meg a „Normál és daganatos szövetek szteroid hormon szintézisének intracelluláris szerveződése és glikoprotein termelése” című doktori disszertációját (az MTA doktora).

■ *Dr. Gócze Péter* adjunktus a „Cytotoxic effect of cigarette smoke alkaloids inhibit the progesterone production” (Eur. J. Obstet. Gynecol. 93:77-83, 2000.) szakcikkért a PTE-ÁOK-on „Az év legjelentősebb szellemi alkotása” díját nyerte el.

■ *Dr. Gócze Péter* adjunktus Békéssy György Posztdoktori Ösztöndíjat és Holub József Kutatói Ösztöndíjat kapott.

■ 2001. szeptember 6-8. között Szegeden

megrendezésre kerülő Magyar Szülészet Nőgyógyászati Ultrahangos Társaság VI. Nemzeti Kongresszusán *dr. Arany Antal* egyetemi adjunktus referátumot tartott melynek címe: 3D ultrahang szülészeti alkalmazása. *Dr. Vizer Miklós* egyetemi tanársegéd előadást tartott „Direkt magzati szteroid kezeléssel szerzett tapasztalataink” címmel.

Az Urológiai Klinikáról

■ Május 4-én Debrecen adott otthont a Fial Urológusok II. Angol Nyelvű Fórumának.

A rendezvényen *dr. Beöthe Tamás* „Difficulties in diagnosis of kidney chondrosarcoma” és *dr. Fariborz Bagheri* „A rare complication of retroperitoneal sepsis” címmel előadást tartottak, az előadókat *dr. Buzogány István* adjunktus készítette fel.

■ Május 11-én a PAB-ban rendezett Onkológiai Fórumon *dr. Farkas László* docens „Változó szemlélet a heredaganatok terápiajában” címmel tartott felkért referátumot.

■ Klinikánk aneszteziológusai több konferencián vettek részt, *dr. Tornai Zoltán* a Sopronban, május 11-12-én megrendezett

Fiatal Anaesthesiológusok Országos Konferenciáján, *dr. Szénás Máthé Jenő* pedig a Balatonfüredi Kardiológus Konferencián.

■ Évek óta rendszeresen megrendezésre kerül a Magyar Urológus Társaság és a Szegei Akadémiai Bizottság rendezésében a Roche Magyarország Kft. támogatásával az Uroonkológiai Továbbképző szeminárium. A Club Tihanyban június 15-én tartott ülés témája a hólyagdaganatok diagnosztikája, klinikuma és terápiája volt. *Dr. Somogyi László* docens „BCG és lokális kemo-therápia” címmel tartott előadást.

